

فصل اول: بخش کشاورزی

۱-۱ مقدمه

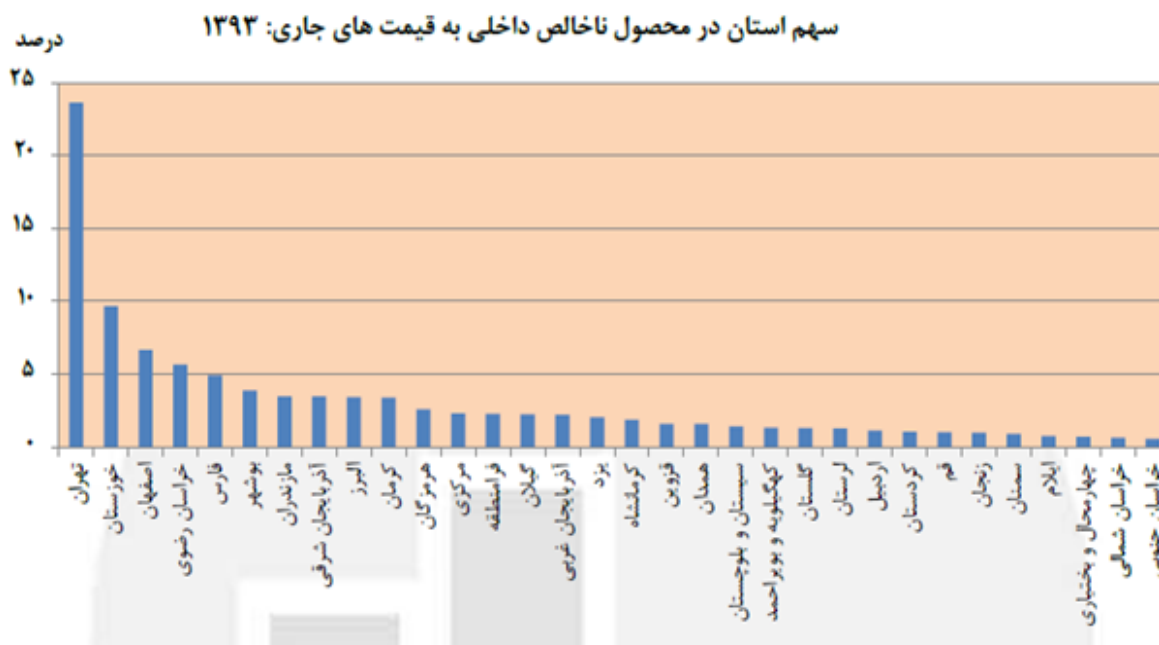
استان کردستان با ۲۹۱۳۷ کیلومتر مربع حدود ۱٫۸ درصد از مساحت ایران را در بر گرفته است. جمعیت استان کردستان با توجه به نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵ بیش از ۱٫۶ میلیون نفر بوده که بیش از ۲ درصد از جمعیت کشور را در برمی گیرد. وسعت اراضی کشاورزی استان با عنایت به سرشماری کشاورزی سال ۱۳۹۳ بیش از یک میلیون هکتار و برابر ۱۰،۵۱،۸۸۱ هکتار بوده که بیش از ۶،۳۸ درصد از زمین های کشاورزی کشور را شامل می شود. حدود ۶،۶ درصد از روان آبهای کشور و سه حوزه درجه یک آبریز کشور در استان کردستان قرار دارد.

استان کردستان به دلایل مختلف از استانهای کمتر برخوردار و کمتر توسعه یافته کشور بوده و هموار نرخ بیکاری آن در کنار استانهای سیستان و بلوچستان و کرمانشاه در زمره بالاترین نرخ های بیکاری کشور بوده است. نرخ بیکاری استان در سال ۹۵ برابر ۱۵،۲ درصد بوده در حالی که میانگین نرخ بیکاری کشور برابر ۱۲،۴ درصد بوده است.

با عنایت به نتایج طرح آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار در سال ۱۳۹۵ میانگین درآمد یک خانوار شهری در استان کردستان برابر ۲۲۱،۸ میلیون ریال در سال بوده و رتبه ۲۸ را در بین استانها داشته است. همچنین میانگین درآمد یک خانوار روستایی نیز در استان برابر ۱۵۸،۷ میلیون ریال بوده که در رتبه ۲۳ استانهای کشور قرار گرفته است. لازم به ذکر است حدود ۷۱ درصد از جمعیت استان در شهرها ساکن هستند.

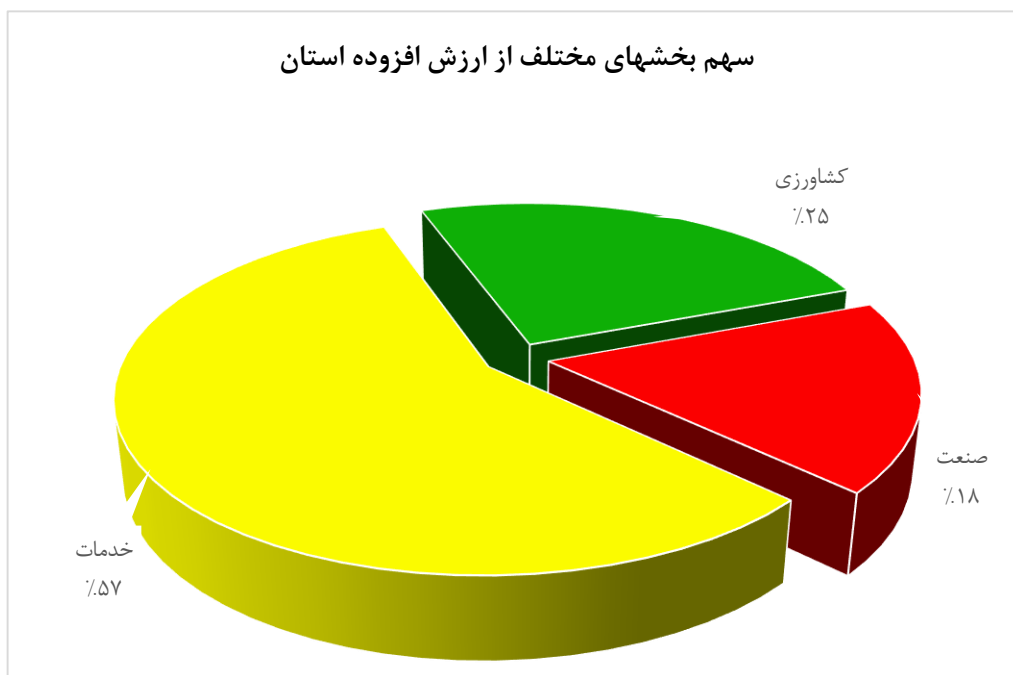
(<https://www.amar.org.ir/Portals/0/News/1396/chnhvdkhshvrs-95.pdf>)

سهم استان از تولید ناخالص داخلی کشور با توجه به زیر ساختهای ضعیف اقتصادی در سال ۹۳ اندکی بیش از یک درصد و برابر ۱،۰۵ درصد بوده و رتبه بیست و پنجم را در بین استانهای کشور داشته است (سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۴)

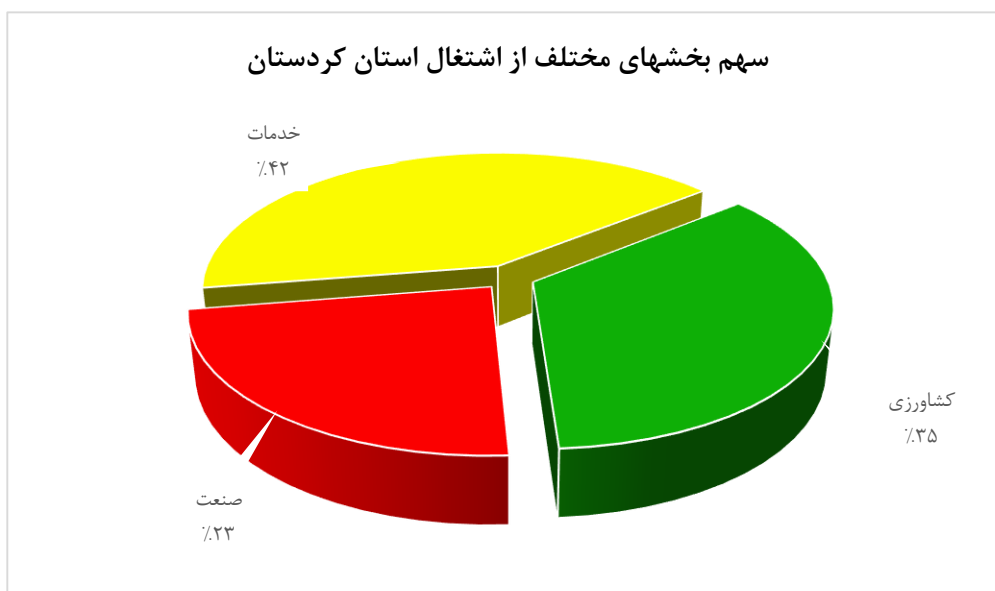

نمودار ۱-۱ سهم استان در محصول ناخالص داخلی به قیمت های جاری: ۱۳۹۳

پس از خدمات بیشترین ارزش افزوده در بین بخشهای مختلف در استان کردستان مربوط به بخش کشاورزی با ۲۵ درصد است و این نسبت برای کشور ۱۸ درصد می باشد. با این حال بیش از یک سوم شاغلان یعنی حدود ۳۵ درصد از شاغلان استان در بخش کشاورزی مشغول به کار هستند که نشانگر اهمیت بخش کشاورزی در اشتغال استان است. (سالنامه آماری کشور و استان کردستان در سال ۱۳۹۴)

نمودار ۱-۲ سهم بخشهای مختلف از ارزش افزوده استان کردستان

نمودار ۱-۳ سهم بخشهای مختلف از اشتغال استان کردستان

۱-۲ اهمیت بخش کشاورزی

علی رغم توسعه روز افزون صنعت و تکنولوژی، همچنان کشاورزی از مهم ترین فعالیت های مردم در دنیا محسوب می شود. این فعالیت ها علاوه بر تأمین غذای انسان ها، تأمین کننده ماده اولیه بسیاری از صنایع هستند. بخش زیادی از مردم نیز به طور مستقیم و غیر مستقیم به ارائه خدمات مرتبط با کشاورزی یا فرآورده های آن مشغولند لذا توسعه این بخش موجب افزایش رفاه بشر و همچنین ایجاد بستر مناسب برای توسعه سایر فعالیت ها خواهد شد. وظیفه تولید و تأمین غذای جامعه بر عهده بخش کشاورزی است. بخش کشاورزی به علت ارتباطات گسترده ای که با سایر بخش های اقتصادی دارد میتواند با رشد خود زمینه رشد سایر بخشهای اقتصادی را مهیا کند. همچنین به دلیل نقش به سزایی که این بخش در تأمین غذا، رفاه جامعه، تأمین سرمایه برای دیگر بخشها، تولید ناخالص استانی و به تبع آن تولید ناخالص ملی دارد بایستی بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

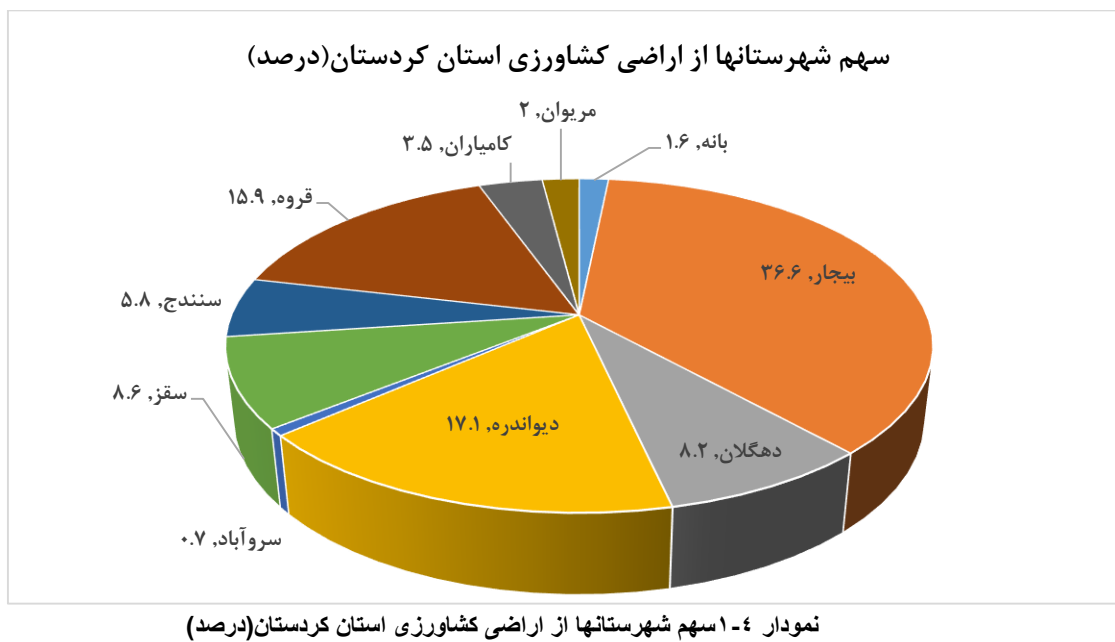
در میان بخشهای مختلف اقتصادی جهت کمک به اشتغال زایی و ارتقاء سطح درآمد سرانه در استان کردستان، کشاورزی از پتانسیل بهتری برخوردار است و حدود ۲۵ درصد ارزش افزوده بخشهای اقتصادی استان و یک سوم شاغلان، مربوط به بخش کشاورزی هستند و با میزان سرمایه گذاری کمتری نسبت به صنعت، در کوتاه مدت نتایج مناسب تری را به بار خواهد آورد. لذا به این منظور وضعیت آب و خاک استان کردستان و شهرستانهای آن جهت توسعه بخش کشاورزی به طور اجمالی مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

۳-۱ بررسی وضعیت کشاورزی استان کردستان

وسعت اراضی کشاورزی استان با عنایت به سرشماری کشاورزی سال ۱۳۹۳ بیش از یک میلیون هکتار و برابر ۱،۰۵۱،۸۸۱ هکتار بوده که بیش از ۶،۳۸ درصد از زمین های کشاورزی کشور را شامل می شود. از اراضی کشاورزی استان ۸۸،۸ درصد آن یعنی ۹۳۳،۶۶۴ هکتار دیم و تنها ۱۱۸،۲۱۷ هکتار یعنی ۱۱،۲ درصد از اراضی کشاورزی استان آبی بوده و رتبه آخر را در بین استانهای کشور دارد. (نتایج سرشماری کشاورزی سال ۱۳۹۳) این در حالی است که با عنایت آمارهای آب منطقه ای استان کردستان ۶،۶ درصد از روان آبهای کشور و سه حوزه درجه یک آبریز کشور در استان کردستان بوده و آب این استان عمدتاً برای مصارف کشاورزی به ۶ استان آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، زنجان، همدان، کرمانشاه و ایلام منتقل می شود که هزینه های سنگینی را به کشور تحمیل می کند. لازم به ذکر است که میانگین اراضی کشاورزی آبی کشور ۴۶،۲ درصد است.

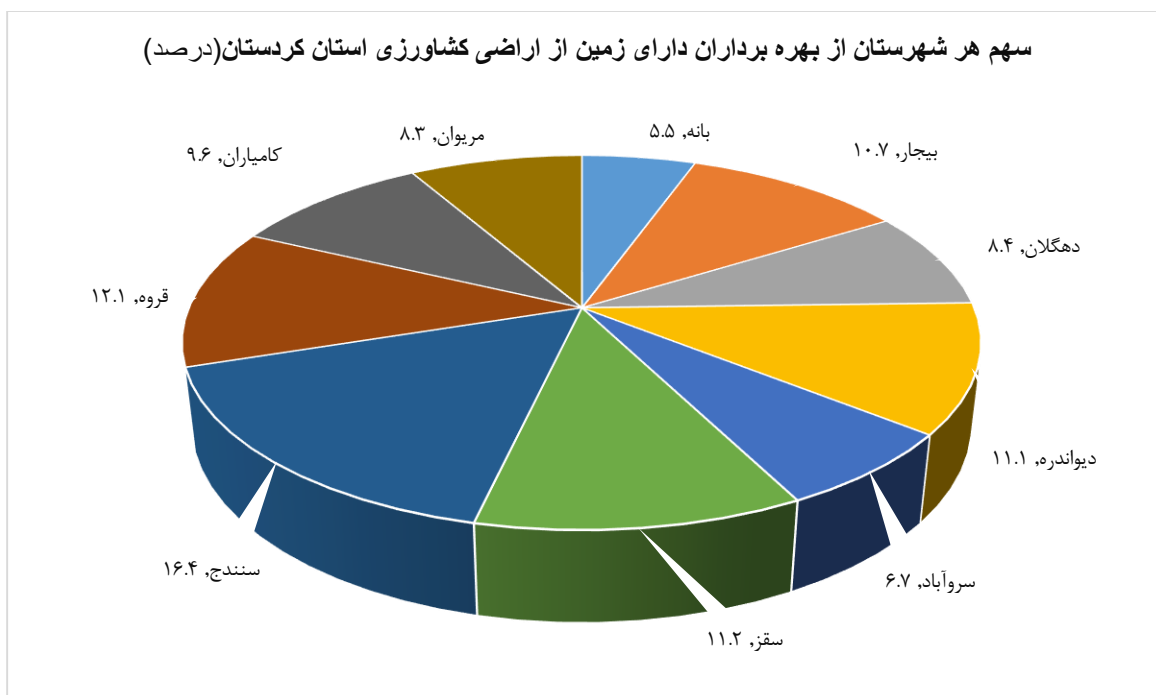
در میان ۱۰ شهرستان استان کردستان حدود ۷۰ درصد از زمینهای کشاورزی در سه شهرستان بیجار با ۳۶،۶ درصد، دیواندره با

۱۷,۱ درصد و قروه با ۱۵,۹ درصد قرار دارد. شهرستان سروآباد کمتر از یک درصد و کمترین اراضی کشاورزی استان را داراست.

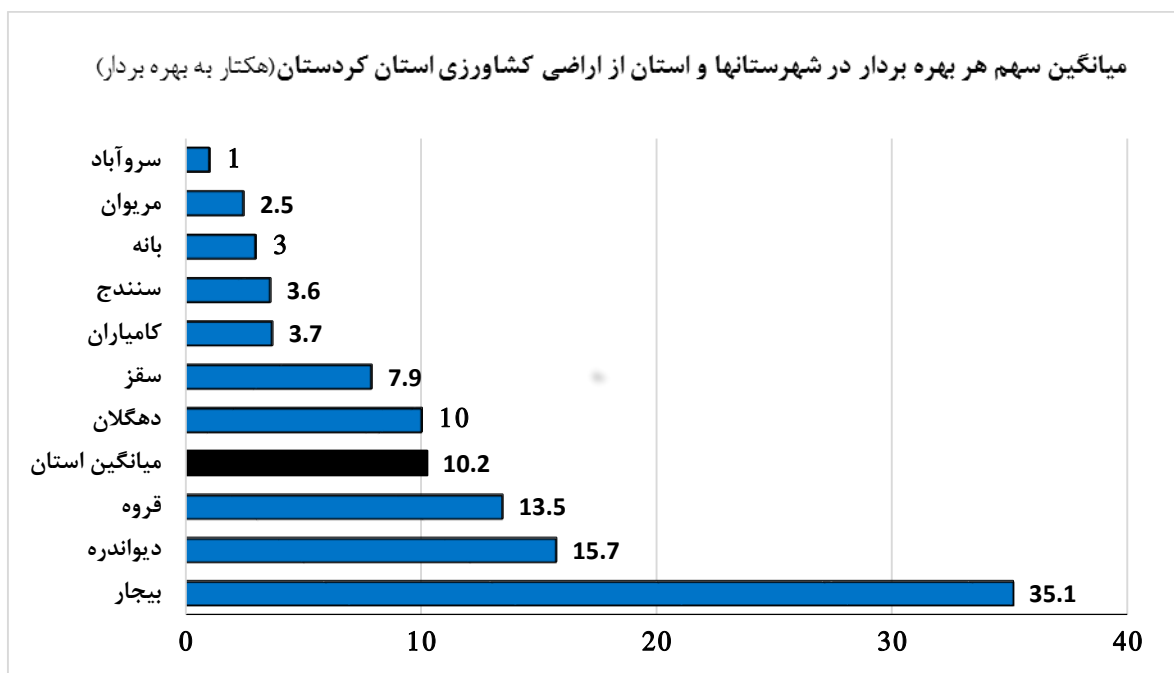
۱-۴ نتایج سرشماری کشاورزی سال ۹۳

هر چند شهرستان بیجار بیش از ۳۶,۶ درصد از اراضی کشاورزی استان را داراست اما تنها ۱۰,۷ درصد از شاغلان کشاورزی استان در این شهرستان قرار دارند. سهم شهرستان سنندج از زمینهای کشاورزی استان ۵,۸ درصد است و این در حالی است که بیشتری شاغلان بخش کشاورزی استان با ۱۶,۴ درصد در این شهرستان مشغول به کار هستند.

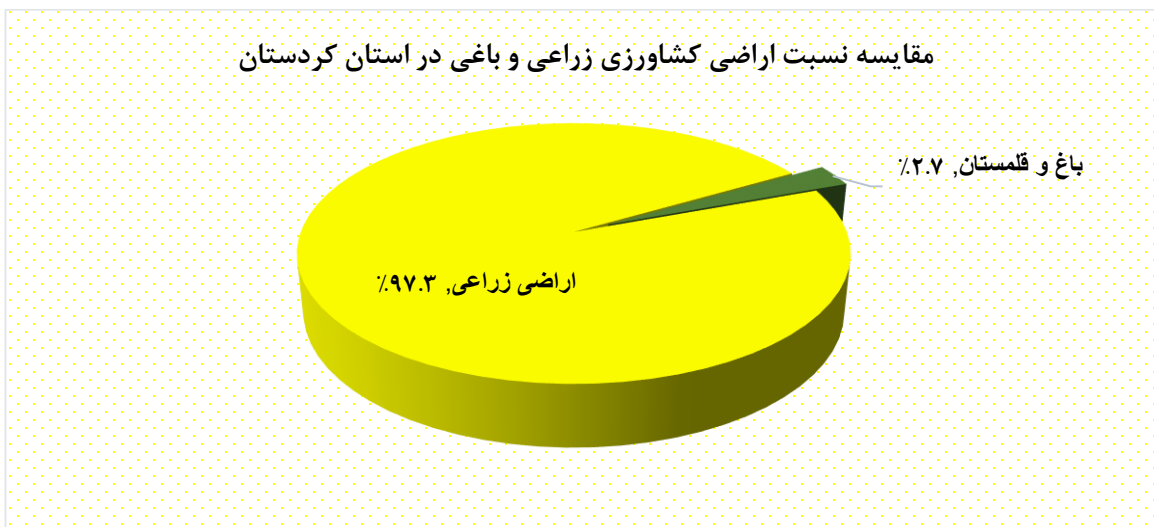
نمودار ۵-۱ سهم هر شهرستان از بهره برداران دارای زمین از اراضی کشاورزی استان کردستان (درصد)

میانگین سهم هر بهره بردار از زمینهای کشاورزی استان برابر ۱۰,۲ هکتار بوده است. بهره برداران کشاورزی دارای زمین در شهرستان بیجار به طور میانگین ۳۵,۱ هکتار زمین داشته اند این در حالی است که این نسبت برای شهرستان سروآباد یک هکتار بوده است. (نتایج سرشماری کشاورزی سال ۱۳۹۳)

نمودار ۶-۱ میانگین سهم هر بهره بردار در شهرستانها و استان از اراضی کشاورزی استان کردستان (هکتار به بهره بردار)

از کل اراضی کشاورزی استان کردستان بیش از ۷۱۳ هزار هکتار یعنی ۶۷,۸ درصد زیر کشت سالانه و مابقی آیش بوده اند. اراضی کشاورزی استان عمدتاً اراضی زراعی می باشند به طوری که از ۱,۰۵۱,۸۸۱ هکتار اراضی کشاورزی ۹۱,۳ درصد اراضی زراعی و تنها ۲,۷ درصد اراضی باغ و قلمستان بوده اند.

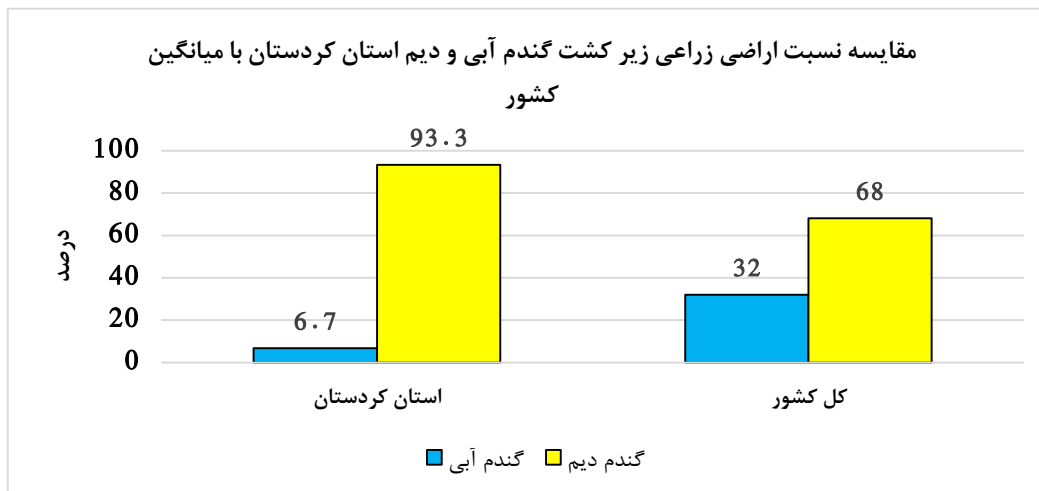
نمودار ۱-۷ مقایسه نسبت اراضی کشاورزی زراعی و باغی در استان کردستان

اراضی زراعی کشاورزی استان کردستان عمدتاً به کشت گندم و آبی اختصاص یافته به طوری که از ۷۰۱۴۸۰ هکتار اراضی زراعی زیر کشت حدود ۸۰ درصد یعنی ۵۶۰۴۰۷ هکتار از این اراضی زیر کشت گندم بوده اند. (نتایج سرشماری کشاورزی سال ۱۳۹۳)

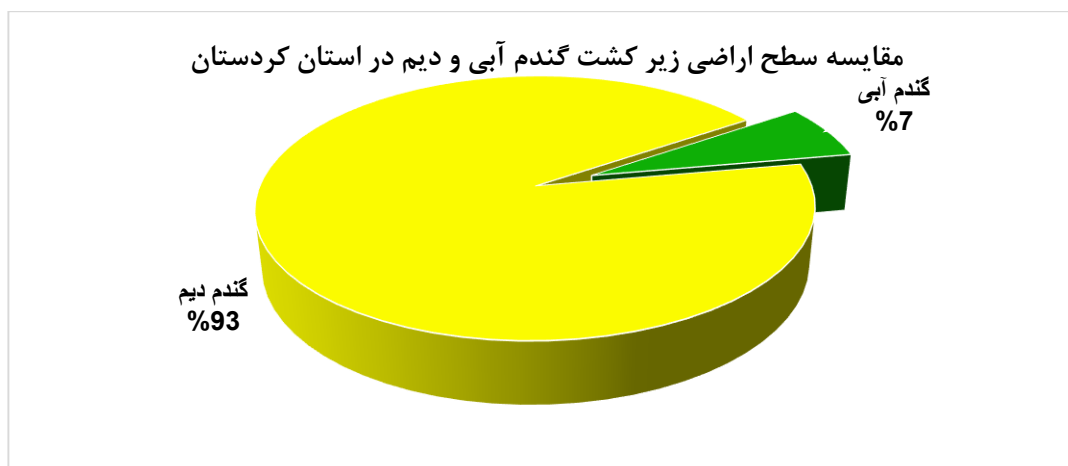
نمودار ۱-۸ سهم محصولات عمده از اراضی زراعی زیر کشت کشاورزی در استان کردستان

حدود ۸,۷ درصد از اراضی زیر کشت گندم کشور در استان کردستان قرار دارد. نسبت سطح اراضی زیر کشت گندم آبی در کشور برابر ۳۲ درصد بوده و این در حالی است که این نسبت در استان کردستان تنها ۷ درصد است.

نمودار ۹-۱ مقایسه نسبت اراضی زراعی زیر کشت گندم آبی و دیم استان کردستان با میانگین کشور

بیش از ۷۰۰ هزارتن و حدود ۱۰ درصد گندم کشور در استان کردستان تولید می شود. با توجه به پیش بینی اداره کل جهاد کشاورزی استان کردستان در سال ۱۳۹۶ عملکرد گندم آبی در هکتار برابر ۴۳۷۰ کیلوگرم و گندم دیم ۱۰۱۳ کیلوگرم در هکتار برآورد شده است. (<http://www.kurdistan.agri-jahad.ir>) تفاوت عملکرد گندم آبی با دیم در هکتار در استان کردستان برابر با ۳۳۵۷ کیلوگرم می باشد. بیش از ۹۳ درصد اراضی زیر کشت گندم در استان کردستان به صورت دیم است.

نمودار ۱۰-۱ مقایسه سطح اراضی زیر کشت گندم آبی و دیم در استان کردستان

۱-۵ تبدیل زمینهای دیم به آبی استان کردستان

مساحت اراضی کشاورزی کشور حدود ۱۶,۵ میلیون هکتار است که بیش از ۴۶,۲ درصد آن اراضی به صورت آبی کشت می شود در صورتی که در استان کردستان نسبت کشت آبی برابر ۱۱,۲ درصد است. حال با توجه به وجود ۶,۶ درصد روان آبهای کشور در استان کردستان، اگر سطح زمینهای زیر کشت آبی به میانگین کشوری برسد بایستی سطح زیر کشت اراضی آبی استان کردستان از ۱۱۲۱۷ هکتار به ۴۸۶۴۱۸ هکتار برسد یعنی ۳۶۸۲۰۱ هکتار از اراضی دیم تبدیل به آبی شوند.

به عنوان مثال اگر اراضی زیر کشت گندم آبی استان از ۶,۷ درصد فعلی به میانگین کشوری یعنی ۳۲ درصد برسد بایستی اراضی زیر کشت آبی گندم استان از ۳۷۴۹۲ هکتار به ۱۷۹۰۵۰ هکتار برسد به این معنی که بایستی ۱۴۱۵۵۸ هکتار از زمینهای گندم دیم استان به آبی تبدیل شود. با توجه به تفاوت عملکرد اراضی زیر کشت گندم آبی با دیم استان به میزان ۳۳۵۷ کیلوگرم، در صورتی که زمینهای زیر کشت گندم آبی استان به میانگین کشوری برسد بیش از ۶۳ درصد یعنی ۴۷۵ هزار تن به تولید گندم استان و به تبع آن به تولید گندم کشور اضافه می گردد. با لحاظ نرخ تضمینی خرید گندم (هر کیلوگرم ۱۳۰۰ تومان) حدود ۶۱۸ میلیارد تومان در سال به درآمد کشاورزان گندم کار استان و کشور افزوده می گردد. جهت تبدیل اراضی زیر کشت گندم دیم به آبی به طور میانگین ۷۰۰۰ متر مکعب آب لازم است بنابر این جهت آبی کردن ۱۴۱۵۵۸ هکتار اراضی گندم آبی به دیم نیاز به انتقال و پمپاژ ۹۹۱ میلیون متر مکعب از آبهای استان است.

در صورتی که در راستای ارتقای امنیت غذایی کشور و افزایش اشتغال زایی و محرومیت زدایی از چهره استان کردستان، آبهای سطحی به اراضی کشاورزی تا ارتفاع ۳۰۰ متر پمپاژ شود به میزان ۲۳۳۶۷۷ هکتار به زمینهای آبی استان و کشور اضافه می گردد که با احتساب ۷۰۰۰ متر مکعب نیاز آبی برای هر هکتار، جمعا به میزان ۱۶۳۶ میلیون متر مکعب آب نیاز است. (گزارش اداره کل جهاد کشاورزی استان در خصوص نیاز آبی کشاورزی استان کردستان، سال ۱۳۹۶) اگر به عنوان مثال این اراضی دیم که به آبی تبدیل می شوند به کشت گندم اختصاص یابد تولید گندم استان بیش از دو برابر شده و حداقل ۷۸۵ میلیون تن به تولید گندم استان و کشور اضافه می گردد و با لحاظ نرخ خرید تضمینی گندم، سالانه حدود ۱۰۲۰ میلیارد تومان به درآمد کشاورزان استان و کشور اضافه می گردد. لازم به ذکر است در صورت اختصاص این زمینها به باغداری، خصوصا در غرب استان، درآمد حاصله چند برابر خواهد شد.

نهایتا اگر قرار باشد میانگین زمینهای آبی استان به میانگین زمینهای آبی کشور یعنی ۴۶,۲ درصد برسد به این معنی است که اراضی کشاورزی آبی استان کردستان از ۱۱۲۱۷ هکتار به ۴۸۶۴۱۸ هکتار برسد یعنی ۳۶۸۲۰۱ هکتار از اراضی دیم بایستی به اراضی آبی تبدیل شود. برای این منظور اگر حداقل نیاز آبی ۷۰۰۰ متر مکعب آب جهت تبدیل زمین دیم به آبی را مد نظر قرار دهیم در نهایت به ۲,۵۸ میلیارد متر مکعب آب نیاز خواهیم داشت.

۱-۶ وضعیت انتقال آبهای سطحی استان کردستان به سایر استانها

میزان اراضی کشاورزی استان که تا کنون از طریق شبکه های پایاب سدهای استان آبی شده کمتر از ۱٪ اراضی آبی استان است و این در حالی است که سطح روان آبهای استان با کسر مصارف، نفوذ و تبخیر سالانه، ۴۸۵۰ میلیون متر مکعب (سه برابر میانگین کشوری) است. (آب منطقه ای استان کردستان، ۱۳۹۶) آبهای استان کردستان به ۶ استان کشور منتقل می شود.

یکی از دلایلی که برای عدم آبی کردن و پمپاژ اراضی استان ذکر شده قرار گرفتن زمینهای کشاورزی در ارتفاع بالاتر از آبهای استان است در صورتی که جهت انتقال آب رودخانه ارس به تبریز (حدود ۱۳۴ کیلومتر) قرار است آب به ارتفاع ۱۱۰۰ متر پمپاژ شود.

انتقال آبهای سطحی استان کردستان به سایر استانها

جدول ۱-۱ نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدهای انتقال آبهای سطحی استان کردستان به سایر استانها (SWOT)

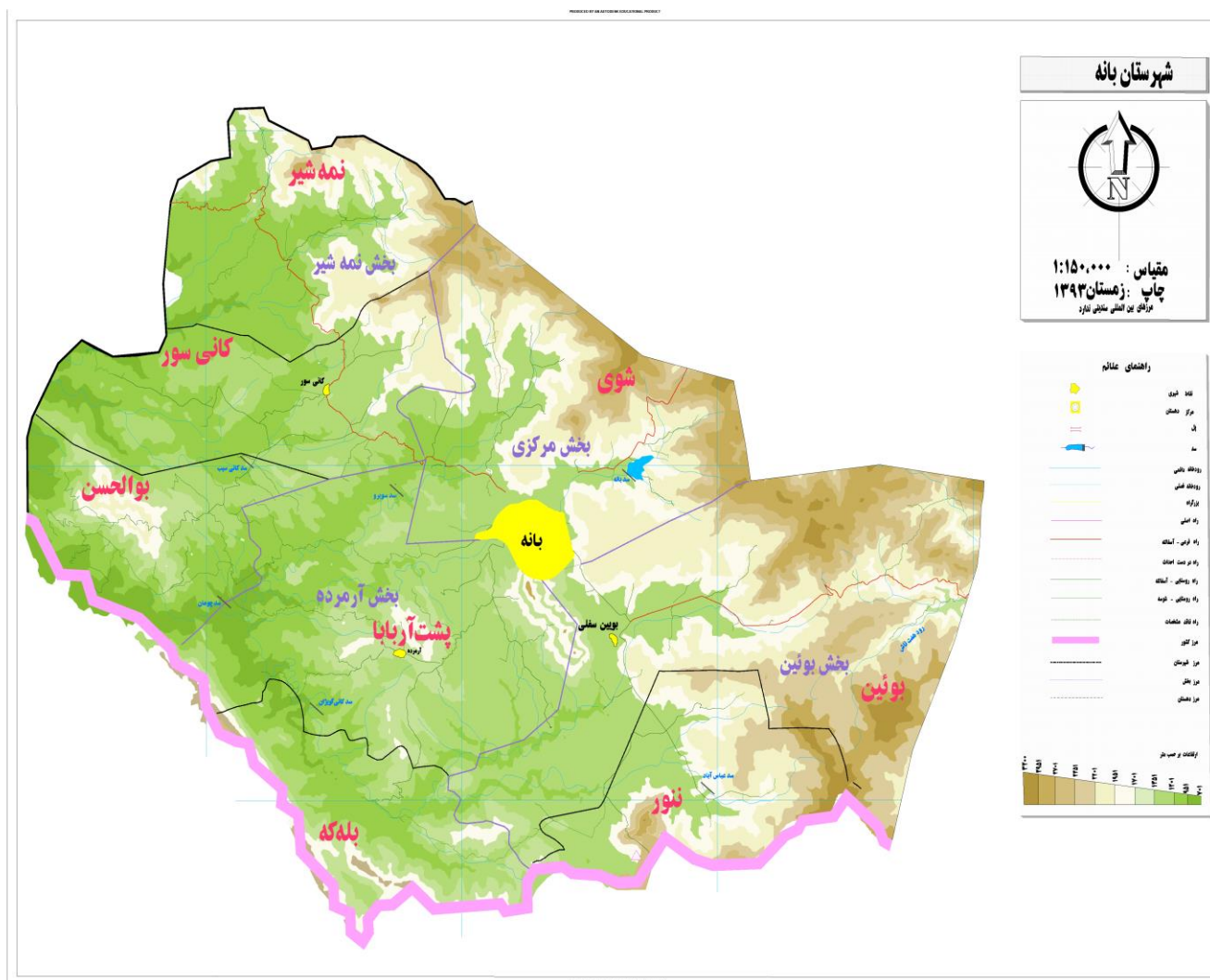
نقاط قوت (S):	نقاط ضعف (W):	فرصت ها (O):	تهدیدها (T):
استقبال پرورش دهندگان دام به نژادهای پر تولید خارجی به منظور آمیخته گری	کمبود پوشش بیمه ای و ضعف برنامه های حمایتی در شرایط بحران	استفاده از اعتبارات طرح جامع شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی رودخانه های مرزی از محل صندوق توسعه ملی	کاهش بارندگی ها خصوصا بارندگی های جامد، ادامه خشکسالی و کاهش آبدی منابع آبی خرد استان (چشمه ها، قنوات و رودخانه ها)
ورود ارقام تجاری توت فرنگی و توسعه کشت آنها در استان	روال کند عملیات اجرایی تعداد زیادی از بدنه سدها و شبکه های اصلی آنها توسط وزارت نیرو	وجود اراضی دیم مستعد و حاصلخیز در دشتهای وحاشیه رودخانه های استان	انتقال آبهای سطحی مورد نیاز استان به سایر استانها عمدتا برای کشاورزی و اختصاص سهم ناچیز به استان
پیشتاز بودن استان در تولید توت فرنگی و آشنایی توت فرنگی کاران به پرورش این محصول	ناکافی بودن سیاستهای حمایتی از تولید شیر خام و گوشت قرمز	وجود منابع غنی آبهای سطح الارضی در استان	عدم اجرای شبکه های پایاب سدها، پمپاژ و انتقال آب به زمینهای دیم استان
وجود تیم کارشناسی قوی فنی و ناظر بر اجرای پروژه ها	کمبود تخصیص اعتبارات ملی وزارت جهاد کشاورزی در زمینه احداث و تکمیل شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی	نگرش مثبت کشاورزان استان به برنامه افزایش سطوح زیر کشت آبی	اعمال محدودیت های سخت و دست و پاگیر وزارت نیرو در تخصیص آب کشاورزی بالاخص سدهای مخزنی استان
امکان تأمین منابع مالی طرحها و پروژه ها از محل اعتبارات و تسهیلات در اختیار سازمان	نبود تعاونی ها و اتحادیه های قدرتمند برای بازاریابی و عرضه محصولات کشاورزی بمنظور کاهش فعالیت واسطه گری	پیگیری مستمر مسئولین و دست اندرکاران استانی و کشوری جهت افزایش سطوح زیر کشت آبی استان	استفاده بی رویه از منابع استراتژیک آبهای زیرزمینی در دشتهای شرق استان
حجم قابل توجه محصولات تولیدی بخش کشاورزی استان و فراوانی نسبی خوراک خام صنایع مرتبط	ضعف زیرساختهای گمرکات استان و کشور در خصوص ورود و ترخیص کالا	پوشش گیاهی مناسب و مراتع درجه ۱ و ۲	عدم وجود پشتوانه اجرایی قوی برای برخورد و جلوگیری از مصرف بی رویه آب کشاورزی تعدادی از کشاورزان
وجود طرحهای موفق در سطح استان در استفاده از منابع اولیه محصولات کشاورزی	خروج بخشی از محصولات قابل فراوری بصورت فله ای و خام توسط واسطه ها به خارج از استان و خارج از کشور	عدم نیاز به اعتبارات ارزی	بالا بودن سن بهره برداران کشاورزی و عدم پذیرش روشهای نوین از سوی آنها
حجم بالای علوفه تولیدی در استان	عدم توانایی رقابت تکنولوژی ماشین آلات واحدهای صنایع تبدیلی داخلی با تکنولوژی های خارجی	امکان واگذاری منابع ملی برای اجرای پروژه های آبی پروری	ایرادات غیر کارشناسی سازمان نظام دامپزشکی در خصوص آبی پروری استان

پرورش و نگهداری آسان و دارای بازده اقتصادی مناسب دام در شرایط روستایی	عدم ثبات مقررات تجاری و اعمال موانع غیر تعرفه ای برای واردات مواد اولیه صنایع کشاورزی	وجود بازار خارجی کشور عراق و امکان توسعه صادرات و ارزآوری	بالا بودن نرخ بهره بانکی و کوتاه بودن زمانبازپرداخت در بخش صنایع تبدیلی با توجه به اهمیت و ماهیت سرمایه گذاری
---	---	---	---

(نقاط قوت) S	(نقاط ضعف) W	(فرصت ها) O	(تهدیدها) T
وجود کشتارگاه صنعتی دام در استان	عدم وجود همکاری و هماهنگی لازم و کافی بین سازمانها و دستگاههای اجرایی و نظارتی استان و نهادهای بخش خصوصی (اتاق بازرگانی - خانه صنعت و معدن - محیط زیست - غذا و دارو - دامپزشکی و ...)	وجود نیروی کار ارزان و فارغ التحصیلان بخش کشاورزی	بالا بودن نرخ بهره بانکی و کوتاه بودن زمان بازپرداخت در بخش صنایع تبدیلی با توجه به اهمیت و ماهیت سرمایه گذاری
بالا بودن میانگین جمعیت روستایی استان نسبت به میانگین کشوری	عدم ابلاغ بموقع اعتبارات و توجه به محدود بودن فصل کار عمرانی بدلیل سردسیر بودن استان	وجود حمایت های تسهیلاتی از منابع مختلف (صندوق توسعه ملی - صندوق توسعه روستایی)	وجود مشاغل کاذب و با درآمد بیشتر در مقاطع زمانی مختلف
	منابع ژنتیکی گیاهی و دامی متنوع	کمبود اختیارات بانکهای استان در تصویب تسهیلات طرحهای بزرگ	نزدیکی ذائقه غذایی و علاقمندی استان و مردم کشور همسایه (عراق)
	دیربازده بودن سرمایه گذاری ها در بخش کشاورزی نسبت به سایر بخش ها	سلامت نسبی محصولات کشاورزی تولیدی استان از لحاظ بقایای مجاز کود و سم به نسبت کشور	تحریم های خارجی بر واردات تکنولوژی ماشین آلات واحدهای صنایع تبدیلی
	عدم وجود زیرساخت های مناسب در امر سرمایه گذاری در سطح استان در بخش صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی	وجود بازارچه های مرزی و همجواری با کشور عراق در بحث صادرات	گرفتن وثیقه ملکی بالا و بعضاً خارج از محل اجرای طرح و محدود بودن سقف بررسی و تصویب اعتبار در بانکهای استان
	عدم اطلاع رسانی کافی و شفاف سازی نحوه بهره مندی از معافیت های مالیاتی، گمرکی، بیمه ای و ...	سخت کوشی و علاقه کشاورزان استان به شغل کشاورزی	نوسانات شدید قیمت ارز
	عدم تمایل سرمایه گذاران منطقه به ایجاد واحدهای صنعتی بزرگ	وجود شرایط اقلیمی و جغرافیای مناسب (بارندگی بالاتر از میانگین کشوری و تنوع میکروکلیمایی)	
	نبود ردیف اعتبار عمرانی برای صنایع	تنوع نژاد و منابع ژنتیکی در	

	گوسفند و بز	تبدیلی در قانون بودجه متناسب با استعدادها و پتانسیل های مناطق	
	ارگانیک بودن محصولات تولیدی دیم استان	عدم توسعه یافتگی شبکه تولید و عرضه فرآورده های صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی در استان	
(نقاط قوت) S:	(نقاط ضعف) W:	(فرصت ها) O:	(تهدیدها) T:
	توجه کمتر به فارغ التحصیلان دانشگاهی بخش کشاورزی و عدم اشتیاق جوانان فارغ التحصیل دانشگاهی به کار در محیط روستایی به دلیل کمبود امکانات و نبود زیرساختهای مناسب کاری و رفاهی		
	کافی نبودن طرحهای تحقیقاتی و کاربردی انجام شده برای توسعه توت فرنگی در سطح استان		
	عدم توان مالی بهره برداران		
	پایین بودن مدیریت فنی مزارع توت فرنگی		
	پایین بودن ضریب مکانیزاسیون		
	بالا بودن درصد ضایعات محصول بعد از برداشت		

۷-۱ شهرستان بانه

جدول ۱-۲ مشخصات جمعیت، مساحت و شاغلین بخشهای مختلف شهرستان بانه

ردیف	شرح	بانه	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	۱۱۵،۳۲۵	۱،۱۳۴،۲۲۹	۱۰،۲
	نسبت جمعیت شهری	۷۲،۷٪	۷۰،۸٪	
	روستایی	۴۳،۳۶۵	۴۶۸،۷۷۸	۹،۳
	نسبت جمعیت روستایی	۲۷،۳٪	۲۹،۲٪	
	کل	۱۵۸،۶۹۰	۱،۶۰۳،۰۱۱	۹،۹
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۱،۷۴۶	۲۹،۱۳۷	۶،۰
۳	تعداد شهر	۴	۲۹	۱۳،۸
۴	تعداد بخش	۴	۳۱	۱۲،۹
۵	تعداد دهستان	۸	۸۶	۹،۳
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۱۹۲	۱،۶۷۷	۱۱،۴
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۳۸،۱۴۴	۴۱۹،۸۷۰	۹،۱
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۶،۴۱۲	۱۱۵،۵۲۶	۵،۶
	سهم (درصد)	۱۶،۸	۲۷،۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۱،۷۱۶	۳۰،۴۵۴	۵،۶
	سهم (درصد)	۴،۵	۷،۳	
	تعداد شاغلین معدن	۵۲	۱۰۵۳	۴،۹
	سهم (درصد)	۰،۱	۰،۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۲۱۳	۲،۵۴۹	۸،۴
	سهم (درصد)	۰،۶	۰،۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۹،۶۳۰	۶۵،۰۱۲	۱۴،۸
	سهم (درصد)	۲۵،۲	۱۵،۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۲۰،۱۲۱	۲۰۵،۲۷۶	۹،۸
	سهم (درصد)	۵۲،۸	۴۸،۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۳۷۸۰	۷۶،۳۰۴	۵،۰
	نرخ بیکاری (درصد)	۹،۰	۱۵،۴	

جدول ۳-۱ میزان بارندگی، وسعت، اراضی قابل کشت و میزان تولیدات کشاورزی شهرستان بانه

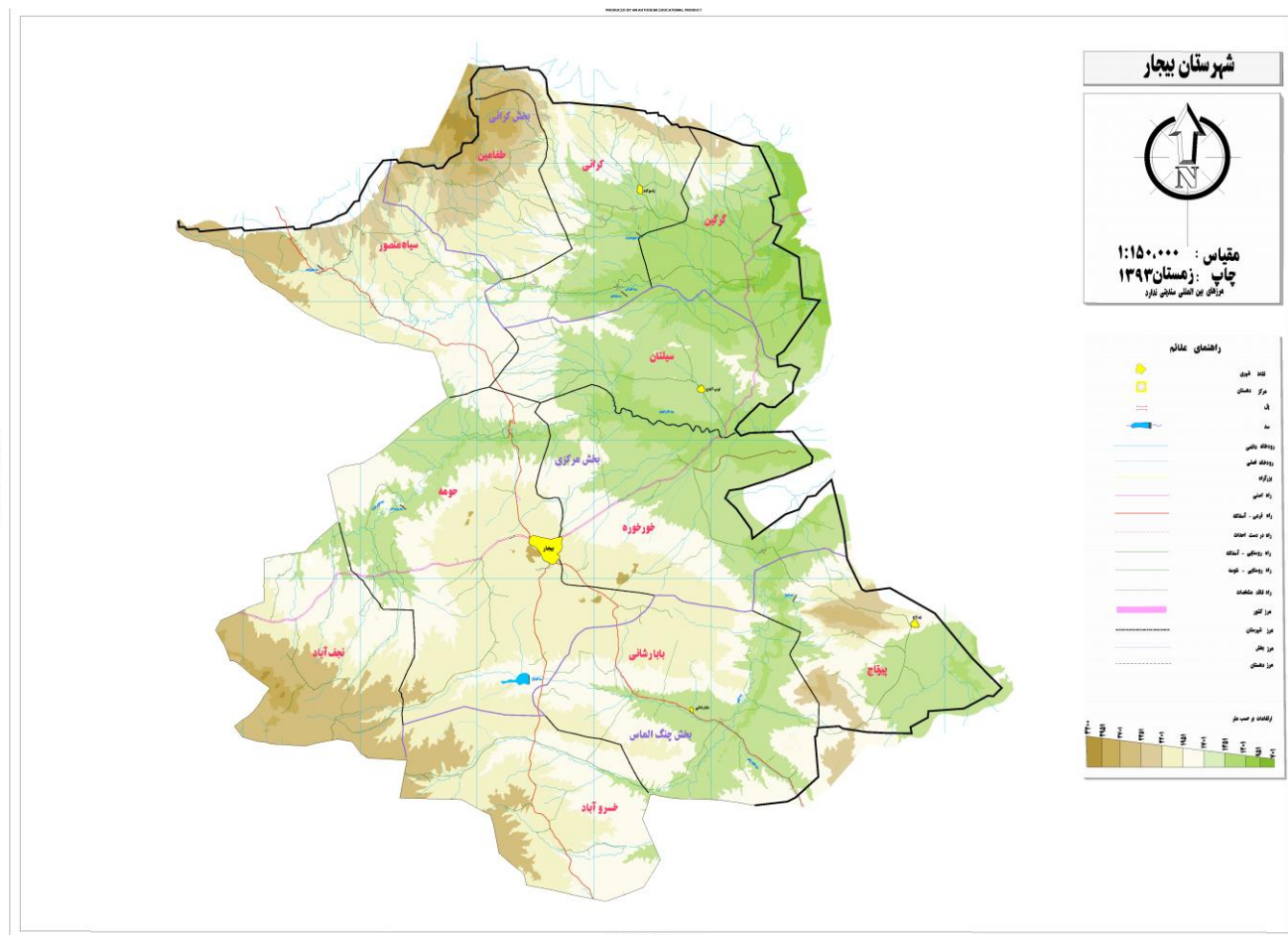
ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	بانه	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلی متر)	۹۵	هواشناسی	۶۷۳	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۲۶۲۰	۳۸۴۳۰	۶,۸
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۰	۴۹۶	۰,۰
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۱۱۴۶	۱۲۸۸۷	۸,۹
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۵۷,۹	۱۲۱۵	۴,۸
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۰۹	۳۷۴	۲۹,۱
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۶,۸	۱۰۵۲	۱,۶
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۵,۶	۱۱۸	۴,۸
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۱,۲	۹۳۴	۱,۲
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۳,۴	۹۹۴	۱,۳
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳,۴	۲۹	۱۲,۰
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۳۴,۷	۹۴۱	۳,۷
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۹,۱	۹۴	۹,۷
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۱۱	۱۷۰	۶,۵
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	گندم (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۷,۴	۶۵۱	۱,۱
۲۴	جو (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۲,۱	۳۹	۵,۴
۲۵	نخود (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۰,۸	۲۴	۳,۳
۲۶	شبدر (هزار تن)	-	-	-	-	
۲۷	یونجه (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۲۷۲,۳	۵۱۷	۵۲,۷
۲۸	جمع (هزار تن)			۲۸۲,۶	۱۲۳۱	۲۳

جدول ۴-۱ سرمایه‌گذاری‌های دولتی و غیردولتی مورد نیاز شهرستان بانه

مشخصات پروژه	سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ید)									عنوان پروژه		
	دولتی			سایر			میلی	استانی	تسهیلات			
	ملاحظات	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالیانه (تن- عدد- دستگاه)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ید)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	جمع				۵۹۲۰	۱۱۱۰۰۰۰	۵۵۵۰۰
افزایش سطوح زیر کشت آبی	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی کانی گویزان و چومان	۳۷۰۰	-	-	-	-	۵۹۲۰	۱۱۱۰۰۰۰	۵۵۵۰۰	جمع		
عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی	سردخانه	۶	-	۳۰	۱,۵	-	۱۵	۸۰۰۰	۳۰۰۰	ایجاد ارزش افزوده برای محصولات کشاورزی تولیدی استان -- طول مدت اجرا ۵ سال	تهیه زمین- راه دسترسی به آب و برق و گاز و توسعه کشاورزی	
	فرآوری محصولات باغی	۱۰	-	۱۳۰	۳۰	-	۲۵	۳۰۰۰۰	۱۰۰۰۰			
	سورت و بسته بندی میوه و سبزی	۳	-	۳۷	۱۰	-	۱۸	۷۵۰۰	۱۰۰۰۰			
	انبار نگهداری محصولات کشاورزی	۱,۵	-	۱۶,۵	۳	-	۹	۴۰۰۰	۳۰۰۰			
	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	۱	-	۲۴	۵	-	۱۲	۶۰۰۰	۲۰۰۰			
	تولید شوریجات و ترشیجات	۰,۵	-	۵,۵	۱	-	۷	۱۵۰۰	۵۰۰			
	بسته بندی غسل	۰,۳	-	۵	۱,۷	-	۳	۱۵۰۰	۴۰			
	فرآوری و بسته بندی ادویه جات و مواد پودری	۰,۳	-	۹	۱,۸	-	۷	۲۲۰۰	۲۰۰			

		۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	-	۱,۸	۹	-	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی	
		۱۵۰۰	۵۰۰۰	۱۷	-	۵	۱۵	-	۱,۵	فرآوری انگور با اولویت انگور سیاه	
		۳۱۷۴۰		۱۱۹		۶۰,۸	۲۸۱		۲۴,۸		
											جمع
دستگاه اجرایی: جهاد کشاورزی مدت اجرا ۳ سال	واگذاری اراضی ملی در مناطق مستعد از سوی اداره کل منابع طبیعی استان	۶۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۲۰۰	-	۲۵	۵۰	-	۲۵		توسعه باغات انگور دیم
دستگاه اجرایی: جهاد کشاورزی مدت اجرا ۵ سال	صدور مجوز تخصیص آب کشاورزی از سوی وزارت نیرو	۱۴۳۵۵	۴۹۵۹۳۵	۵۷۲	-	-	-	-	۷۹		توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات
		۲۰۳۵۵		۷۷۲		۲۵	۵۰		۱۰۴		جمع
		۱۰۷۵۹۵		۶۸۱۱		۸۶	۳۳۱		۳۸۲۹		جمع کل

۱-۱ شهرستان بیجار

جدول ۵-۱ مشخصات جمعیت، مساحت و شاغلین بخشهای مختلف شهرستان بیجار

ردیف	شرح	بیجار	استان کردستان	سهم از استان(درصد)
------	-----	-------	---------------	--------------------

مرکز آموزش و پژوهش های توسعه و آینده نگری سازمان

۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	شهری	۵۶,۸۵۷	۱,۱۳۴,۲۲۹	۵,۰
		نسبت جمعیت شهری	۶۳,۸٪	۷۰,۸٪	-
		روستایی	۳۲,۳۰۵	۴۶۸,۷۷۸	۶,۹
		نسبت جمعیت روستایی	۳۶,۲٪	۲۹,۲٪	-
		کل	۸۹,۱۶۲	۱,۶۰۳,۰۱۱	۵,۶
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۵,۸۳۷	۲۹,۱۳۷	۲۰,۰	
۳	تعداد شهر	۵	۲۹	۱۷,۲	
۴	تعداد بخش	۳	۳۱	۹,۷	
۵	تعداد دهستان	۱۱	۸۶	۱۲,۸	
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۲۲۹	۱,۶۷۷	۱۳,۷	
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۲۸,۹۹۵	۴۱۹,۸۷۰	۶,۹	
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۱۳,۳۹۷	۱۱۵,۵۲۶	۱۱,۶	
	سهم (درصد)	۴۶,۲	۲۷,۵		
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۲,۱۵۲	۳۰,۴۵۴	۷,۱	
	سهم (درصد)	۷,۴	۷,۳		
	تعداد شاغلین معدن	۱۰۲	۱۰۵۳	۹,۷	
	سهم (درصد)	۰,۴	۰,۳		
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۲۸۴	۲,۵۴۹	۱۱,۱	
	سهم (درصد)	۱,۰	۰,۶		
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۲,۳۱۹	۶۵,۰۱۲	۳,۶	
	سهم (درصد)	۸,۰	۱۵,۵		
	تعداد شاغلین خدمات	۱۰,۷۴۱	۲۰۵,۲۷۶	۵,۲	
	سهم (درصد)	۳۷,۰	۴۸,۹		
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۳۸۶۶	۷۶,۳۰۴	۵,۱	
	نرخ بیکاری (درصد)	۱۱,۸	۱۵,۴		

جدول ۶-۱ میزان بارندگی، وسعت، اراضی قابل کشت و میزان تولیدات کشاورزی شهرستان بیجار

ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	بیجار	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلیمتر)	۹۵	هواشناسی	۳۴۱	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۱۳۵۲	۳۸۴۳۰	۳,۵
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۵۱	۴۹۶	۱۰,۳
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۱۲۷۹	۱۲۸۸۷	۹,۹
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۲۰۳,۷	۱۲۱۵	۱۶,۸
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۵	۳۷۴	۱,۳
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳۸۵,۴۷۵	۱۰۵۲	۳۶,۶
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۸,۸۶۵	۱۱۸	۷,۵
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳۷۶,۶۰۹	۹۳۴	۴۰,۳
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳۸۴,۱۴	۹۹۴	۳۸,۶
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱,۳۳۴	۲۹	۴,۷
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۲۰۹,۸۹۱	۹۴۱	۲۲,۳
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۵,۳۴	۹۴	۵,۷
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۴۰	۱۷۰	۲۳,۵
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	گندم (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۵۸,۶۳۶	۶۵۱	۲۴,۴
۲۴	جو(هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۴,۲۳۵	۳۹	۱۰,۸
۲۵	نخود(هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱,۳۱۸	۲۴	۵,۵
۲۶	شبدر (هزار تن)	-	-	-	-	
۲۷	یونجه (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۳,۷۲۵	۵۱۷	۲,۷
۲۸	جمع (هزار تن)			۱۷۷,۹۱۴	۱۲۳۱	۱۴,۵

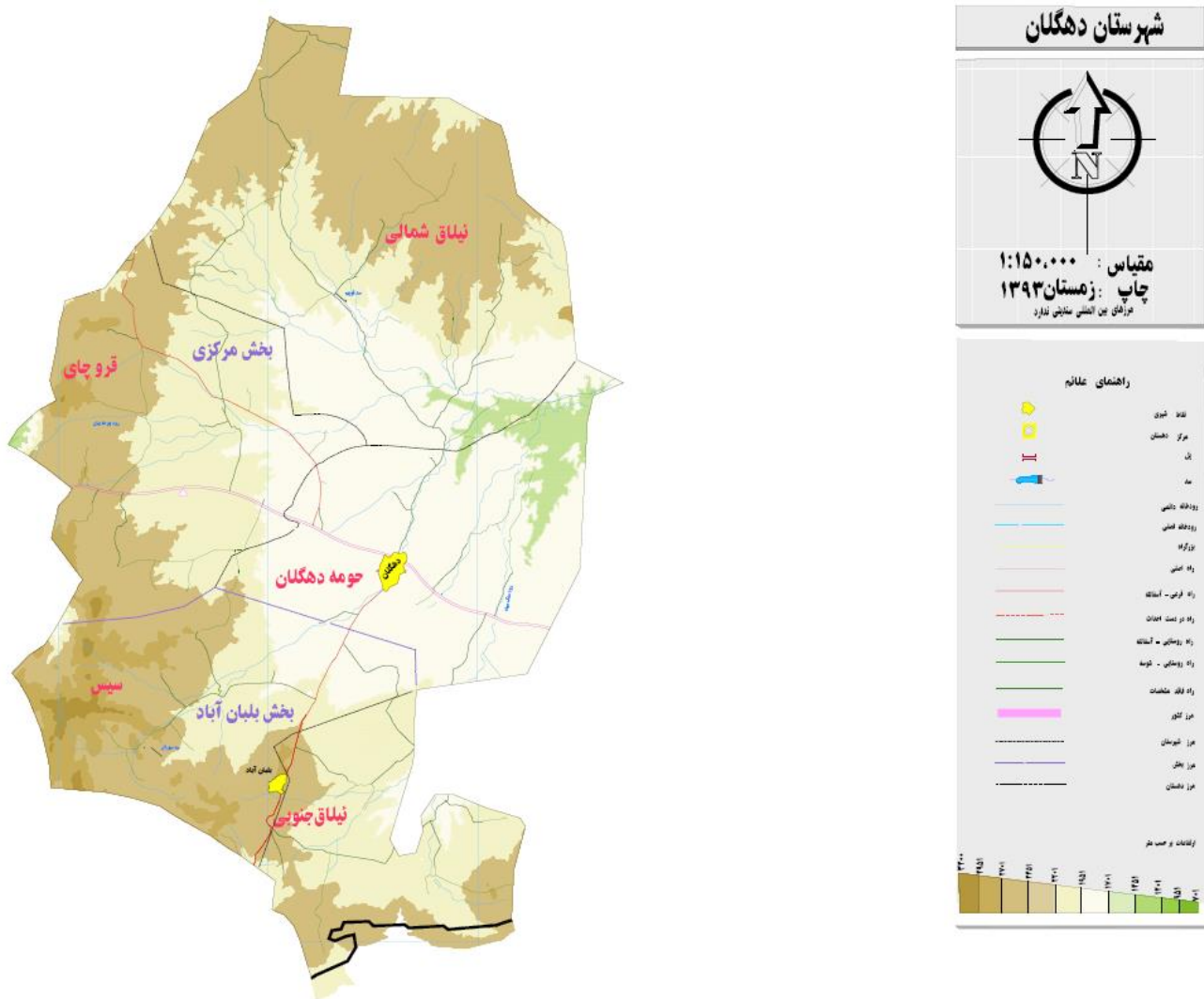
پنج محصول عمده زراعی

اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)						مشخصات پروژه
پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالیانه (تن - عدد - دستگاه و ...)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	سایر			دولتی		عنوان پروژه	
				سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات	استانی	ملی		
	۲۴۰۰۰	۴۸۰۰۰۰	۲۵۶۰	-	-	-	-	۱۶۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی تلوار	افزایش سطوح زیر کشت آبی
	۱۵۰۰	۳۰۰۰۰	۱۶۰	-	-	-	-	۱۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی گلبلاغ	
	۶۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۶۴۰۰	-	-	-	-	۴۰۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی سیازاخ	
	۶۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۶۴۰	-	-	-	-	۴۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی شیخ بشارت	
	۲۰۰۰۱	۴۰۰۰۲۰	۲۱۳۳	-	-	-	-	۱۳۳۳,۴۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی باباخان	
	۱۱۱۵۰۱		۱۱۸۹۳					۷۴۳۳,۴۰	جمع	
	۲۰۰	۴۰۰۰	۴۰	-	۶	۲۴	-	۰	احداث مزارع سردابی ۲۰۰ تنی در پایاب سد تلوار	افزایش تولید آبزیان
	۲۰۰		۴۰		۶	۲۴		۰	جمع	

تهیه زمین - توسعه زیرساخت های آب، برق، جاده و توسعه باغات	۲۰۰۰	۶۰۰۰	۱۲	-	۱۱	۲۰	-	۳	سردخانه	عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی
	۳۰۰۰	۳۵۰۰	۹	-	۳	۱۶,۵	-	۱,۵	انبار نگهداری محصولات کشاورزی	
	۲۰۰۰	۶۰۰۰	۱۲	-	۵	۲۴	-	۱	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	
	۵۰۰۰	۱۵۰۰	۷	-	۱	۵,۵	-	۰,۵	تولید شوریجات و ترشیجات	
	۴۰	۱۵۰۰	۳	-	۱,۷	۵	-	۰,۳	بسته بندی عسل	
	۲۰۰	۲۲۰۰	۷	-	۱,۸	۹	-	۰,۳	فرآوری و بسته بندی ادویه جات و مواد پودری	
	۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	-	۱,۸	۹	-	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی	
	۷۵۰	۴۳۰۰	۱۱	-	۴	۲۰	-	۱	قطعه بندی و بسته بندی گوشت قرمز	
	۲۰۰	۱۲۰۰	۸	-	۱	۵	-	۰,۸	تولید فرآورده لبنی (پنیر)	
	۲۰۰	۴۰۰۰	۸	-	۴	۱۵	-	۱	تولید کشک مایع پاستوریزه	
	۱۴۸۹۰		۸۳		۳۴,۳	۱۲۹		۱۰,۱	جمع	
	۴۳۷۵	۶۵۶۲۵	۸۷	-	-	-	-	۷,۲۴۵		توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات
	۴۳۷۵		۸۷		۰	۰		۷,۲۴۵		جمع
	۱۱۶۰۷۶		۱۲۰۲۰		۶	۲۴		۷۴۴۱		جمع

جدول ۷-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان بیجار

۱-۹ شهرستان دهگلان

جدول ۸-۱ مشخصات جمعیت، مساحت و شاغلین بخشهای مختلف شهرستان دهگلان

ردیف	شرح	دهگلان	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	شهری	۲۹,۱۸۵	۲,۶
		نسبت جمعیت شهری	۴۵,۶٪	۷۰,۸٪
		روستایی	۳۴,۸۳۰	۷,۴
		نسبت جمعیت روستایی	۵۴,۴٪	۲۹,۲٪
		کل	۶۴,۰۱۵	۴,۰
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۱,۸۴۳	۲۹,۱۳۷	۶,۳
۳	تعداد شهر	۲	۲۹	۶,۹
۴	تعداد بخش	۲	۳۱	۶,۵
۵	تعداد دهستان	۵	۸۶	۵,۸
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۱۰۵	۱,۶۷۷	۶,۳
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۱۹,۵۹۱	۴۱۹,۸۷۰	۴,۷
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۸۸۰۶	۱۱۵,۵۲۶	۷,۶
	سهم (درصد)	۴۴,۹	۲۷,۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۹۸۴	۳۰,۴۵۴	۳,۲
	سهم (درصد)	۵,۰	۷,۳	
	تعداد شاغلین معدن	۱۵	۱۰۵۳	۱,۴
	سهم (درصد)	۰,۱	۰,۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۱۳۱	۲,۵۴۹	۵,۱
	سهم (درصد)	۰,۷	۰,۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۴,۳۳۲	۶۵,۰۱۲	۶,۷
	سهم (درصد)	۲۲,۱	۱۵,۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۵,۳۲۳	۲۰۵,۲۷۶	۲,۶
	سهم (درصد)	۲۷,۲	۴۸,۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۱۷۷۲	۷۶,۳۰۴	۲,۳
	نرخ بیکاری (درصد)	۸,۳	۱۵,۴	

جدول ۹-۱ میزان بارندگی، وسعت، اراضی قابل کشت و میزان تولیدات کشاورزی شهرستان دهگلان

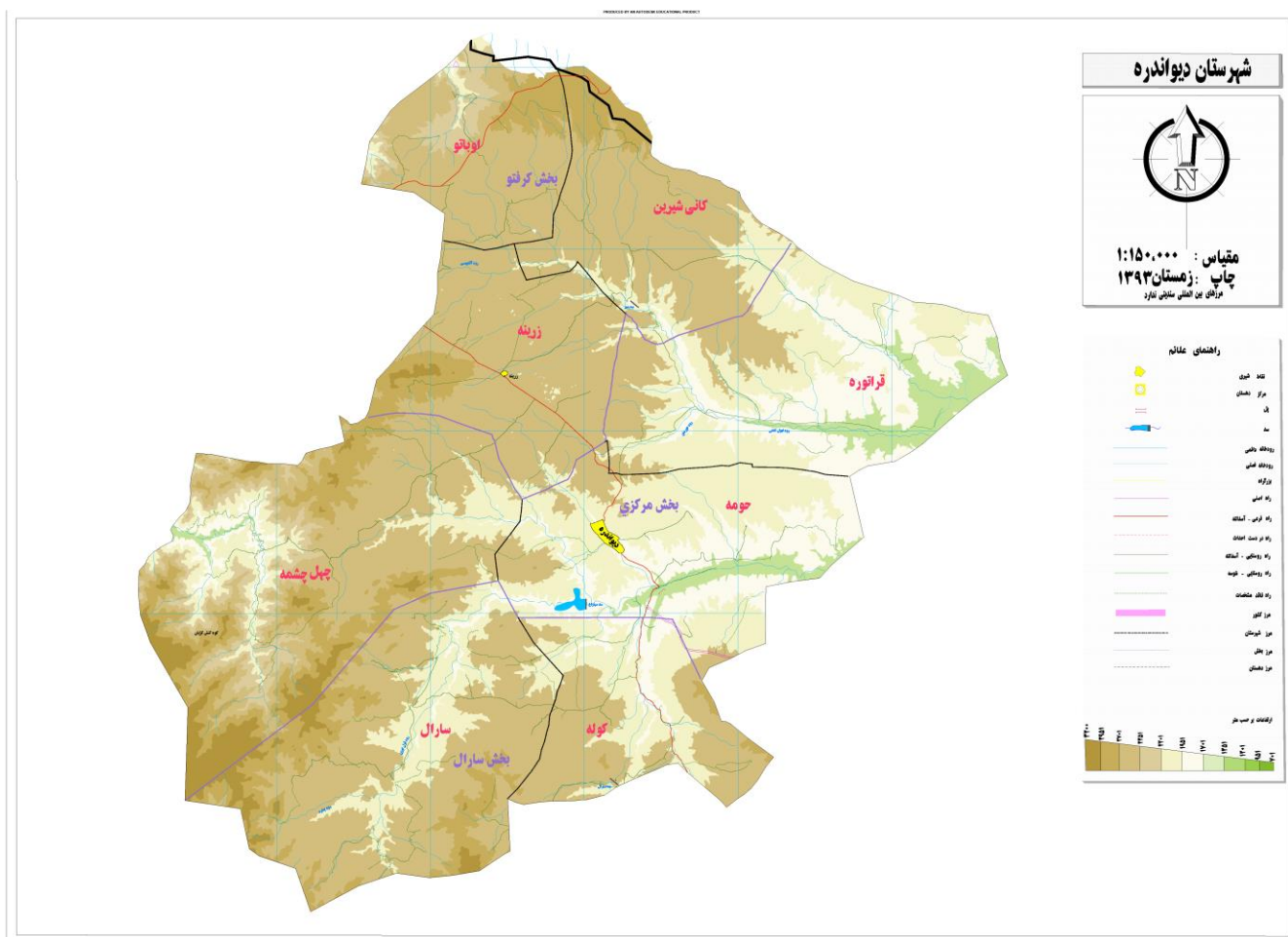
ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	دهکدان	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلیمتر)	۹۵	هواشناسی	-	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۱۳۸۹	۳۸۴۳۰	۳,۶
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۶۱	۴۹۶	۱۲,۳
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۱۶۳۴	۱۲۸۸۷	۱۲,۷
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۶,۵	۱۲۱۵	۰,۵
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۰	۳۷۴	۰,۰
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۸۶,۵۱۹	۱۰۵۲	۸,۲
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۵,۰۴۳	۱۱۸	۱۲,۷
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۷۱,۴۷۵	۹۳۴	۷,۷
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۸۶,۱۵۲	۹۹۴	۸,۷
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۰,۳۶۷	۲۹	۱,۳
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۴۸,۹۵۵	۹۴۱	۵,۲
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۵,۶۳۸	۹۴	۶,۰
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۱	۱۷۰	۰,۶
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	پنج محصول عمده زراعی	گندم (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۷۹,۹۳۷	۶۵۱	۱۲,۳
۲۴		جو(هزار تن)	جهاد کشاورزی	۴,۱۰۹	۳۹	۱۰,۴
۲۵		نخود(هزار تن)	جهاد کشاورزی	۵,۱۵۱	۲۴	۲۱,۶
۲۶		شبدر(هزار تن)	-	-	-	
۲۷		یونجه(هزار تن)	جهاد کشاورزی	۷۵,۹۸	۵۱۷	۱۴,۷
۲۸		جمع (هزار تن)		۱۶۵,۱۷۷	۱۲۳۱	۱۳,۴

اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)					مشخصات پروژه	
پیش نیازها الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالانه (تن) - عدد - دستگاه و ...	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	سایر			دولتی		عنوان پروژه	
				سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات	استانی	ملی		
	۳۶۰۰	۷۲۰۰۰	۳۸۴	-	-	-	-	۲۴۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی سورال	افزایش سطوح زیر کشت آبی
	۳۹۰۰۰	۷۸۰۰۰۰	۴۱۶۰	-	-	-	-	۳۶۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی سورال (انتقالی از سد ژاوه)	
	۴۲۶۰۰		۴۵۴۴					۲۸۴۰,۰۰۰		جمع
گاز ۶ نفر، آب، برق، دسترسی به راه - زمین، پمپاژ	۵۰۰۰	۱۸۰۰۰	۲۵	-	۲۵	۵۰	-	۱۰	سردخانه	عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی
	۶۰۰۰	۸۰۰۰	۱۸	-	۶	۳۳	-	۳	انبار نگهداری محصولات کشاورزی	
	۲۰۰۰	۶۰۰۰	۱۲	-	۵	۲۴	-	۱	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	
	۴۰	۱۵۰۰	۳	-	۱,۷	۵	-	۰,۳	بسته بندی عسل	
	۲۰۰	۲۲۰۰	۷	-	۱,۸	۹	-	۰,۳	فرآوری و بسته بندی ادویه جات	
	۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	-	۱,۸	۹	-	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی	
	۲۵۰۰	۱۵۰۰۰	۲۷	-	۱۸	۶۴	-	۸	فرآوری سیب زمینی	
	۱۷۲۴۰		۹۸		۵۹,۳	۱۹۴		۲۳,۳		جمع
	۵۹۸۴۰,۰۰		۴۶۴۲,۰۰		۵۹,۳۰	۱۹۴,۰۰		۲۸۶۳,۳۰		جمع

جدول ۱-۱۰ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان دهگلان

مرکز آموزش و پژوهش های توسعه و آینده نگری سازمان

۱-۱۰ شهرستان دیواندره

ردیف	شرح	دیواندره	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	۳۶,۰۹۸	۱,۱۳۴,۲۲۹	۳,۲
	نسبت جمعیت شهری	۴۵,۱٪	۷۰,۸٪	
	روستایی	۴۳,۹۴۱	۴۶۸,۷۷۸	۹,۴
	نسبت جمعیت روستایی	۵۴,۹٪	۲۹,۲٪	
	کل	۸۰,۰۴۰	۱,۶۰۳,۰۱۱	۵,۰
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۳,۷۵۲	۲۹,۱۳۷	۱۲,۹
۳	تعداد شهر	۲	۲۹	۶,۹
۴	تعداد بخش	۳	۳۱	۹,۷
۵	تعداد دهستان	۸	۸۶	۹,۳
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۱۷۲	۱,۶۷۷	۱۰,۳
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۲۴,۹۴۴	۴۱۹,۸۷۰	۵,۹
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۱۴,۵۲۵	۱۱۵,۵۲۶	۱۲,۶
	سهم (درصد)	۵۸,۲	۲۷,۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۹۵۱	۳۰,۴۵۴	۳,۱
	سهم (درصد)	۳,۸	۷,۳	
	تعداد شاغلین معدن	۱۸	۱۰۵۳	۱,۷
	سهم (درصد)	۰,۱	۰,۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۱۱۹	۲,۵۴۹	۴,۷
	سهم (درصد)	۰,۵	۰,۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۱,۶۵۶	۶۵,۰۱۲	۲,۵
	سهم (درصد)	۶,۶	۱۵,۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۷,۶۷۵	۲۰۵,۲۷۶	۳,۷
	سهم (درصد)	۳۰,۸	۴۸,۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۲۵۸۲	۷۶,۳۰۴	۳,۴
	نرخ بیکاری (درصد)	۹,۴	۱۵,۴	

ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	دیواندره	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلیمتر)	۹۵	هواشناسی	۳۷۶	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۵۱۷۶	۳۸۴۳۰	۱۳,۵
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۳	۴۹۶	۰,۶
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۵۴۶	۱۲۸۸۷	۴,۲
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۶۵,۵	۱۲۱۵	۱۳,۶
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۰,۳	۳۷۴	۰,۱
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۸۰,۰۱۵	۱۰۵۲	۱۷,۱
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۸,۱۴۷	۱۱۸	۶,۹
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۷۱,۸۶۹	۹۳۴	۱۸,۴
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۷۸,۸۳	۹۹۴	۱۸,۰
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱,۱۸۶	۲۹	۴,۱
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۲۱۰,۶۵۳	۹۴۱	۲۲,۴
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۱۱,۷۶۱	۹۴	۱۲,۶
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۳	۱۷۰	۱,۸
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	پنج محصول عمده زراعی	گندم (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۸۹,۴۰۴	۶۵۱	۱۳,۷
۲۴		جو (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۲,۲۲	۳۹	۵,۶
۲۵		نخود (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۵,۹۴۴	۲۴	۲۴,۹
۲۶		شبدر (هزار تن)	-	-	-	
۲۷		یونجه (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۳۳,۲۵۸	۵۱۷	۶,۴
۲۸		جمع (هزار تن)		۱۳۰,۸۲۶	۱۲۳۱	۱۰,۶

مشخصات پروژه	سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)			اهداف قابل سنجش			ملاحظات	
	دولتی		سایر	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان تولید سالیانه (تن) - عدد - دستگاه (و)		
	ملی	استانی						تسهیلات
عنوان پروژه							پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	
افزایش سطوح زیر کشت آبی	۵۳۳,۴۰	-	-	-	۸۵۳	۱۶۰۰۲۰	۸۰۰۱	
جمع	۵۳۳,۴۰				۸۵۳		۸۰۰۱	
افزایش تولید آبیان	۰	-	۳۰	۳۰	۲۰	۸۰۰۰	۴۰۰	بخش خصوصی
	۰	-	۶۰	۱۵	۱۰۰	۱۰۰۰۰	۵۰۰	بخش خصوصی
	۲,۵	-	-	-	۳۰	-	۱۵۰	دستگاه اجرایی: جهاد کشاورزی (مدیریت امور شیلات و آبیان)
جمع	۲,۵		۹۰	۴۵	۱۵۰		۱۰۵۰	
عملیات توسعه صنایع تبدیلی و	۳	-	۲۰	۱۱	۱۲	۵۰۰۰	۲۰۰۰	تهیه زمین - توسعه زیرساختهای آب،
انبار نگهداری محصولات	۱,۵	-	۱۶,۵	۳	۹	۳۵۰۰	۳۰۰۰	برق، جاده و توسعه باغات

تکمیلی	کشاورزی								
	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	۱	-	۲۴	۵	-	۱۲	۶۰۰۰	۲۰۰۰
	تولید شوریجات و ترشیجات	۰,۵	-	۵,۵	۱	-	۷	۱۵۰۰	۵۰۰۰
	بسته بندی عسل	۰,۳	-	۵	۱,۷	-	۳	۱۵۰۰	۴۰
	فرآوری و بسته بندی ادویه جات و مواد پودری	۰,۳	-	۹	۱,۸	-	۷	۲۲۰۰	۲۰۰
	تولید انواع کودهای آلی و زیستی	۰,۷	-	۹	۱,۸	-	۶	۲۵۰۰	۱۵۰۰
	قطعه بندی و بسته بندی گوشت قرمز	۱	-	۲۰	۴	-	۱۱	۴۹۰۰	۷۵۰
	تولید فرآورده لبنی (پنیر)	۰,۸	-	۵	۱	-	۸	۱۲۰۰	۲۰۰
	تولید کشک مایع پاستوریزه	۱	-	۱۵	۴	-	۸	۴۰۰۰	۲۰۰
	جمع	۱۰,۱	-	۱۲۹	۳۴,۳	-	۸۳		۱۴۸۹۰
	توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات	۱۰,۵۶۵	-	-	-	-	۱۲۸	۹۵۶۲۵	۶۳۷۵
	جمع	۱۰,۵۶۵	-	۰	۰	-	۱۲۸		۶۳۷۵
جمع		۲۳	-	۲۱۹	۷۹	-	۳۶۱		۲۲۳۱۵

جدول ۱۳-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان دیواندره

۱-۱۱ شهرستان سروآباد

جدول ۱۴-۱ مشخصات جمعیت، مساحت و شاغلین بخشهای مختلف شهرستان سروآباد

ردیف	شرح	سروآباد	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	۸,۲۹۷	۱,۱۳۴,۲۲۹	۰,۷
	نسبت جمعیت شهری	۱۸,۵٪	۷۰,۸٪	
	روستایی	۳۶,۶۴۳	۴۶۸,۷۷۸	۷,۸
	نسبت جمعیت روستایی	۸۱,۵٪	۲۹,۲٪	
	کل	۴۴,۹۴۰	۱,۶۰۳,۰۱۱	۲,۸
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۱,۰۸۷	۲۹,۱۳۷	۳,۷
۳	تعداد شهر	۲	۲۹	۶,۹
۴	تعداد بخش	۲	۳۱	۶,۵
۵	تعداد دهستان	۸	۸۶	۹,۳
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۷۴	۱,۶۷۷	۴,۴
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۱۴,۷۲۷	۴۱۹,۸۷۰	۳,۵
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۵,۷۷۲	۱۱۵,۵۲۶	۵,۰
	سهم (درصد)	۳۹,۲	۲۷,۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۸۳۶	۳۰,۴۵۴	۲,۷
	سهم (درصد)	۵,۷	۷,۳	
	تعداد شاغلین معدن	۷	۱۰۵۳	۰,۷
	سهم (درصد)	۰,۰	۰,۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۶۹	۲,۵۴۹	۲,۷
	سهم (درصد)	۰,۵	۰,۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۱,۴۶۹	۶۵,۰۱۲	۲,۳
	سهم (درصد)	۱۰,۰	۱۵,۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۶,۵۷۱	۲۰۵,۲۷۶	۳,۲
	سهم (درصد)	۴۴,۶	۴۸,۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۲۴۵۷	۷۶,۳۰۴	۳,۲
	نرخ بیکاری (درصد)	۱۴,۳	۱۵,۴	

جدول ۱۵-۱ میزان بارندگی، وسعت، اراضی قابل کشت و میزان تولیدات کشاورزی شهرستان دیواندره

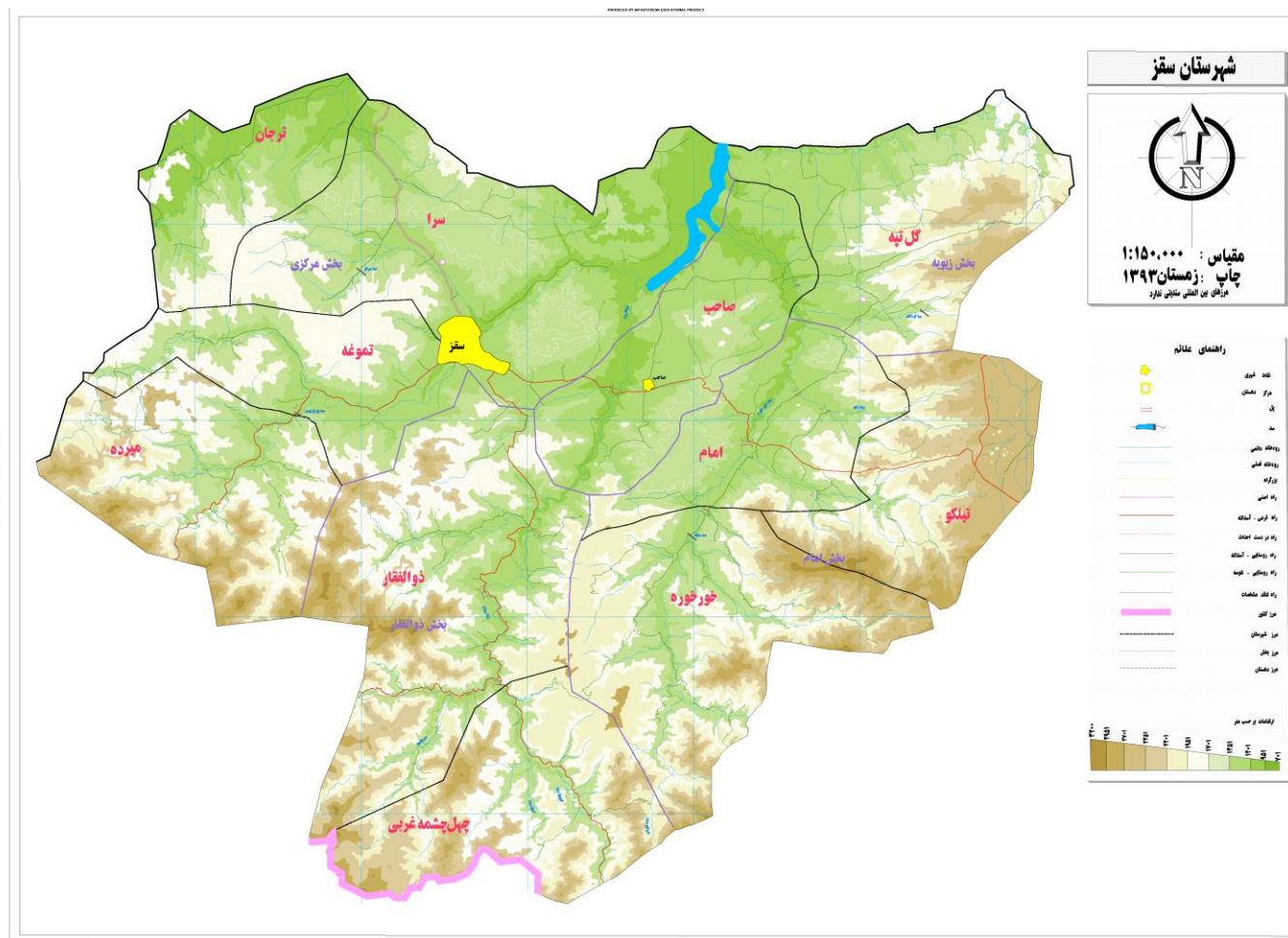
ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	سرو آباد	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلی متر)	۹۵	هواشناسی	-	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۲۳۶۳	۳۸۴۳۰	۶,۱
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۰	۴۹۶	۰,۰
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۱۲۶	۱۲۸۸۷	۱,۰
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۸۹	۱۲۱۵	۷,۳
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۶۷	۳۷۴	۱۷,۹
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۷,۱۰۵	۱۰۵۲	۰,۷
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳,۳۹	۱۱۸	۲,۹
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳,۷۱۵	۹۳۴	۰,۴
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۴,۵۱۷	۹۹۴	۰,۵
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۲,۵۸۸	۲۹	۹,۰
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۱۴,۵۵۸	۹۴۱	۱,۵
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۵,۹۰۸	۹۴	۶,۳
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۵۶	۱۷۰	۳۲,۹
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	پنج محصول عمده زراعی	گندم (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۱۰۹,۹۷	۶۵۱	۱۶,۹
۲۴		جو (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۱,۰۹۹	۳۹	۲,۸
۲۵		نخود (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۰,۳۳۱	۲۴	۱,۴
۲۶		شبدر (هزار تن)	-	-	-	-
۲۷		یونجه (هزار تن)	جهاد کشاورزی	۴,۹۰۶	۵۱۷	۰,۹
۲۸		جمع (هزار تن)		۱۱۶,۳۰۶	۱۲۳۱	۹,۴

ملاحظات	اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)					مشخصات پروژه	
	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالانه (تن - عدد - دستگاه (و	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	سایر			دولتی		عنوان پروژه	
					سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات	استانی	ملی		
		۴۰۰۵۰	۸۰۱۰۰۰	۴۲۷۲	-	-	-	-	۲۶۷۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی نی آباد	افزایش سطوح زیر کشت آبی
		۳۰۰۰	۶۰۰۰۰	۳۲۰	-	-	-	-	۲۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی داریان	
		۴۳۰۵۰		۴۵۹۲					۲۸۷۰,۰۰	جمع	
سازمان جهاد کشاورزی (مدیریت امور شیلات و آبزیان)		۱۸۰	-	۳۵	-	-	-	-	۳	مطالعات لیمنولوژیکی و ارزیابی ذخایر آبزیان سد داریان	افزایش تولید آبزیان
		۱۸۰		۳۵		۰	۰		۳	جمع	
عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی	تهیه زمین و راه دسترسی، آب، برق و گاز	۲۰۰۰	۲۳۰۰۰	۱۲	-	۱۱	۲۰	-	۳	سردخانه	صنایع تبدیلی
		۲۰۰۰	۷۵۰۰	۱۲	-	۵	۲۴	-	۱	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	
		۵۰۰	۱۵۰۰	۷	-	۱	۵,۵	-	۰,۵	تولید شوربیجات و ترشیجات	
		۴۰	۱۵۰۰	۳	-	۱,۷	۵	-	۰,۳	بسته بندی عسل	
		۲۰۰	۲۲۰۰	۷	-	۱,۸	۹	-	۰,۳	فرآوری و بسته بندی ادویه	

										جات و مواد پودری	
		۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	-	۱,۸	۹	-	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی	
		۵۰۰	۴۰۰۰	۸	-	۴	۱۵	-	۱	تولید کشک مایع پاستوریزه	
		۴۵۰	۲۲۰۰۰	۱۰	-	۴	۲۰	-	۱	قطعه بندی و بسته بندی ماهی	
		۳۰۰۰	۵۷۰۰	۱۲	-	۵	۲۰	-	۱,۵	درجه بندی، فرآوری و بسته بندی توت فرنگی	
		۱۰۱۹۰		۷۷		۳۵,۳	۱۲۷,۵		۹,۳	جمع	
		۷۸۰۰	۱۳۰۰۰۰	۲۶۰	-	۳۲,۵	۶۵	-	۳۲,۵	توسعه باغات انگور دیم	
		۶۷۴۵۵	۲۱۰۴۶۵۰	۲۳۳۳	-	-	-	-	۳۰۶,۰۵۵	توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات	
		۷۵۲۵۵		۲۵۹۳		۳۲,۵	۶۵		۳۳۸,۵۵۵	جمع	
.				۷۲۹۷		۶۷,۸۰	۱۹۲,۵۰		۳۲۲۰,۸۶	جمع	

جدول ۱۶-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان دیواندره

۱-۱۲ شهرستان سقز

ردیف	شرح	سقز	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	۱۶۸,۳۵۹	۱,۱۳۴,۲۲۹	۱۴,۸
	نسبت جمعیت شهری	۷۴,۳٪	۷۰,۸٪	
	روستایی	۵۸,۰۹۲	۴۶۸,۷۷۸	۱۲,۴
	نسبت جمعیت روستایی	۲۵,۷٪	۲۹,۲٪	
	کل	۲۲۶,۴۵۱	۱,۶۰۳,۰۱۱	۱۴,۱
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۴,۳۱۳	۲۹,۱۳۷	۱۴,۸
۳	تعداد شهر	۲	۲۹	۶,۹
۴	تعداد بخش	۴	۳۱	۱۲,۹
۵	تعداد دهستان	۱۱	۸۶	۱۲,۸
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۲۷۲	۱,۶۷۷	۱۶,۲
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۶۰,۹۵۶	۴۱۹,۸۷۰	۱۴,۵
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۱۶,۷۴۱	۱۱۵,۵۲۶	۱۴,۵
	سهم (درصد)	۲۷,۵	۲۷,۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۴,۹۲۵	۳۰,۴۵۴	۱۶,۲
	سهم (درصد)	۸,۱	۷,۳	
	تعداد شاغلین معدن	۹۹	۱۰۵۳	۹,۴
	سهم (درصد)	۰,۲	۰,۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۴۶۱	۲,۵۴۹	۱۸,۱
	سهم (درصد)	۰,۸	۰,۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۹,۶۸۲	۶۵,۰۱۲	۱۴,۹
	سهم (درصد)	۱۵,۹	۱۵,۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۲۹,۰۴۷	۲۰۵,۲۷۶	۱۴,۲
	سهم (درصد)	۴۷,۷	۴۸,۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۸۵۹۰	۷۶,۳۰۴	۱۱,۳
	نرخ بیکاری (درصد)	۱۲,۴	۱۵,۴	

برنامه توسعه و بهبود بخش های کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی، آب و محیط زیست
جدول ۱-۱۸ میزان بارندگی، وسعت، اراضی قابل کشت و میزان تولیدات کشاورزی شهرستان سقز

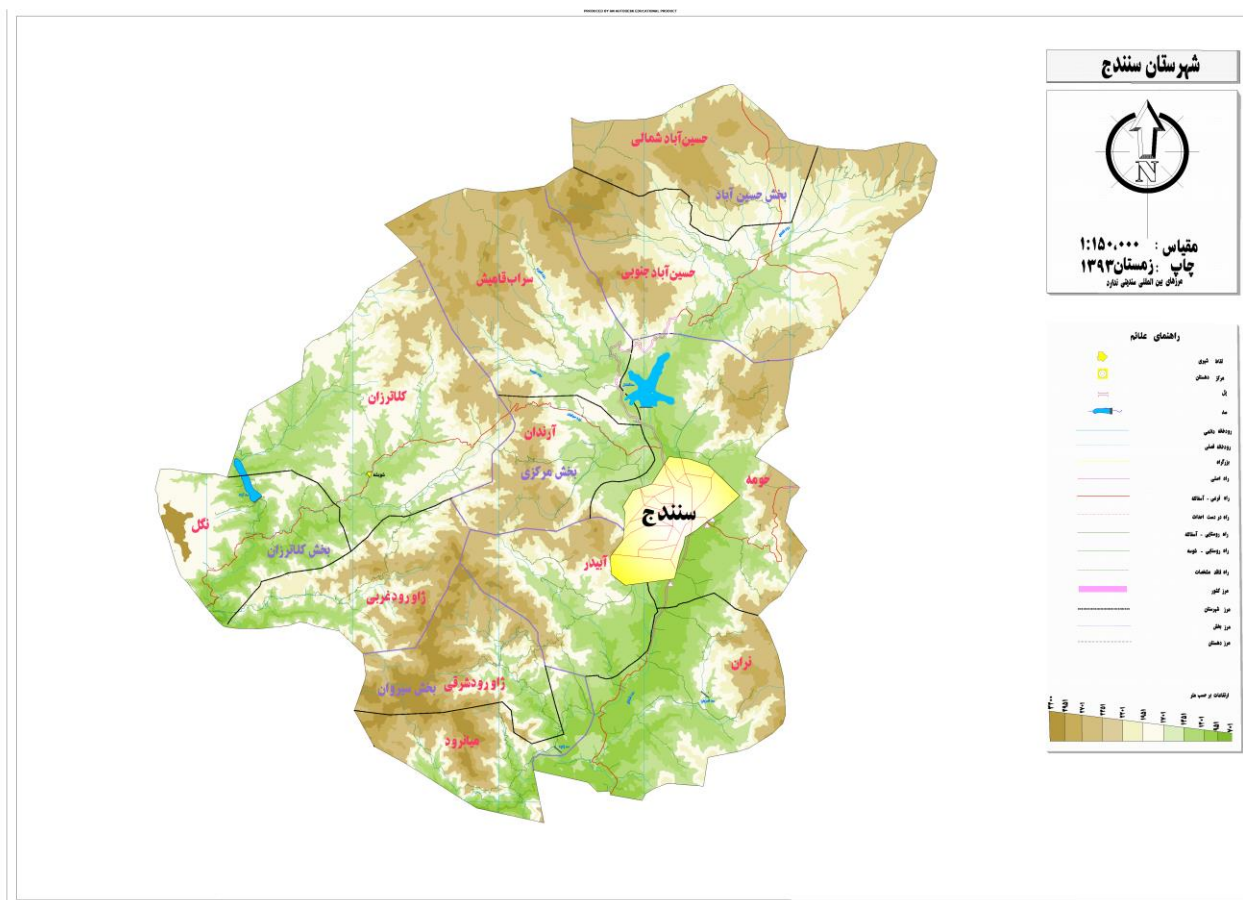
ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	سقز	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلیمتر)	۹۵	هواشناسی	۴۷۷	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۷۸۳۱	۳۸۴۳۰	۲۰,۴
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۲۲۳	۴۹۶	۴۵,۰
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۱۷۸۳	۱۲۸۸۷	۱۳,۸
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۲۳۶	۱۲۱۵	۱۹,۴
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۶,۵	۳۷۴	۱,۷
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۹۰,۷۷۹	۱۰۵۲	۸,۶
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۴,۳۳۴	۱۱۸	۱۲,۱
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۷۶,۴۴۵	۹۳۴	۸,۲
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۸۸,۲۴۷	۹۹۴	۸,۹
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۲,۵۳۳	۲۹	۸,۸
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۱۳۶,۷۴۲	۹۴۱	۱۴,۵
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۲۴,۵۷۸	۹۴	۲۶,۳
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۷	۱۷۰	۴,۱
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	گندم (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۲۸,۵۲۶	۶۵۱	۴,۴
۲۴	جو (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۷,۴۲۷	۳۹	۱۸,۹
۲۵	نخود (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۴,۲۷۹	۲۴	۱۸,۰
۲۶	شیدر (هزار تن)	-	-	-	-	
۲۷	یونجه (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۳۵,۷۷۹	۵۱۷	۶,۹
۲۸	جمع (هزار تن)			۷۶,۰۱۱	۱۲۳۱	۶,۲

ملاحظات	اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)					مشخصات پروژه	
	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالانه (تن- عدد- دستگاه و)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	سایر			دولتی		عنوان پروژه	
					سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات	استانی	ملی		
		۱۸۰۰۰	۳۶۰۰۰۰	۱۹۲۰	-	-	-	-	۱۲۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی چراغ ویس	افزایش سطوح زیر کشت آبی
		۱۱۷۰۰۰	۲۳۴۰۰۰۰	۱۲۴۸۰	-	-	-	-	۷۸۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی سنته و آدینان	
		۵۷۶۰۰	۱۱۵۲۰۰۰	۶۱۴۴	-	-	-	-	۳۸۴۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی شهید کاظمی سقز	
		۱۹۲۶۰۰		۲۰۵۴۴					۱۲۸۴۰,۰۰		جمع
خصوصی		۵۰	۱۰۰۰	۱۰	-	۱,۵	۶	-	-	احداث مزارع سردآبی ۵۰ تنی پایاب سد چراغ ویس	
خصوصی		۱۰۰	۲۰۰۰	۲۰	-	۲	۱۲	-	-	احداث مزارع سردآبی ۱۰۰ تنی حاشیه رودخانه زرینه	افزایش تولید آبزیان
		۱۵۰		۳۰		۳,۵	۱۸		۰		جمع
	تهیه زمین- راه دسترسی	۳۰۰۰	۸۰۰۰	۱۵	-	۱۵	۳۰	-	۶	سردخانه	عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی
	به آب و برق و گاز و توسعه محصولات کشاورزی	۱۰۰۰۰	۳۱۰۰۰	۲۵	-	۳۰	۱۳۰	-	۱۰	فرآوری محصولات باغی	
		۱۰۰۰۰	۸۱۰۰	۱۸	-	۱۰	۳۷	-	۳	سورت و بسته بندی میوه و سبزی	

		۳۰۰۰	۴۰۰۰	۹	-	۳	۱۶,۵	-	۱,۵	انبار نگهداری محصولات کشاورزی
		۲۰۰۰	۷۵۰۰	۱۲	-	۵	۲۴	-	۱	تهیه و فرآوری گیاهان دارویی
		۵۰۰	۱۵۰۰	۷	-	۱	۵,۵	-	۰,۵	تولید شوریجات و ترشیجات
		۴۰	۱۵۰۰	۳	-	۱,۷	۵	-	۰,۳	بسته بندی عسل
		۲۰۰	۲۲۰۰	۷	-	۱,۸	۹	-	۰,۳	فرآوری و بسته بندی ادویه جات و مواد پودری
		۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	-	۱,۸	۹	-	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی
		۱۵۰۰	۱۵۰۰	۵	-	۱,۵	۴,۵	-	۰,۵	بسته بندی تخم مرغ
		۱۵۰۰۰	۱۵۰۰۰	۱۵	-	۱۰	۴۰	-	۷	کشتارگاه دام صنعتی
		۴۶۷۴۰		۱۲۲		۸۰,۸	۳۱۰,۵		۳۰,۸	جمع
جهاد کشاورزی		۴۵۰۰	۷۵۰۰۰	۱۵۰	-	۱۸,۷۵	۳۷,۵	-	۱۸,۷۵	توسعه باغات انگور دیم
جهاد کشاورزی		۱۷۷۸۰	۳۳۸۰۵۰	۵۲۰	-	-	-	-	۴۰,۲۶	توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات
		۲۲۲۸۰		۶۷۰		۱۸,۷۵	۳۷,۵		۵۹,۰۱	جمع
		۲۶۱۷۷۰		۲۱۳۶۶		۱۰۳	۳۶۶		۱۲۹۳۰	جمع

جدول ۱۹-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان سقز

۱-۱۳ شهرستان سنندج

ردیف	شرح	سنندج	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	۴۱۴،۰۶۹	۱،۱۳۴،۲۲۹	۳۶،۵
	نسبت جمعیت شهری	۸۲،۶٪	۷۰،۸٪	
	روستایی	۸۷،۳۳۱	۴۶۸،۷۷۸	۱۸،۶
	نسبت جمعیت روستایی	۱۷،۴٪	۲۹،۲٪	
	کل	۵۰۱،۴۰۲	۱،۶۰۳،۰۱۱	۳۱،۳
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۳،۶۳۷	۲۹،۱۳۷	۱۲،۵
۳	تعداد شهر	۲	۲۹	۶،۹
۴	تعداد بخش	۴	۳۱	۱۲،۹
۵	تعداد دهستان	۱۲	۸۶	۱۴،۰
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۲۰۲	۱،۶۷۷	۱۲،۰
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۱۲۴،۵۰۵	۴۱۹،۸۷۰	۲۹،۷
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۱۷،۷۶۳	۱۱۵،۵۲۶	۱۵،۴
	سهم (درصد)	۱۴،۳	۲۷،۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۱۰،۷۱۴	۳۰،۴۵۴	۳۵،۲
	سهم (درصد)	۸،۶	۷،۳	
	تعداد شاغلین معدن	۳۵۰	۱۰۵۳	۳۳،۲
	سهم (درصد)	۰،۳	۰،۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۲۰۶۵	۲،۵۴۹	۸۱،۰
	سهم (درصد)	۱،۷	۰،۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۱۹،۴۶۰	۶۵،۰۱۲	۲۹،۹
	سهم (درصد)	۱۵،۶	۱۵،۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۷۴،۱۵۳	۲۰۵،۲۷۶	۳۶،۱
	سهم (درصد)	۵۹،۶	۴۸،۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۲۶۷۱۰	۷۶،۳۰۴	۳۵،۰
	نرخ بیکاری (درصد)	۱۷،۷	۱۵،۴	

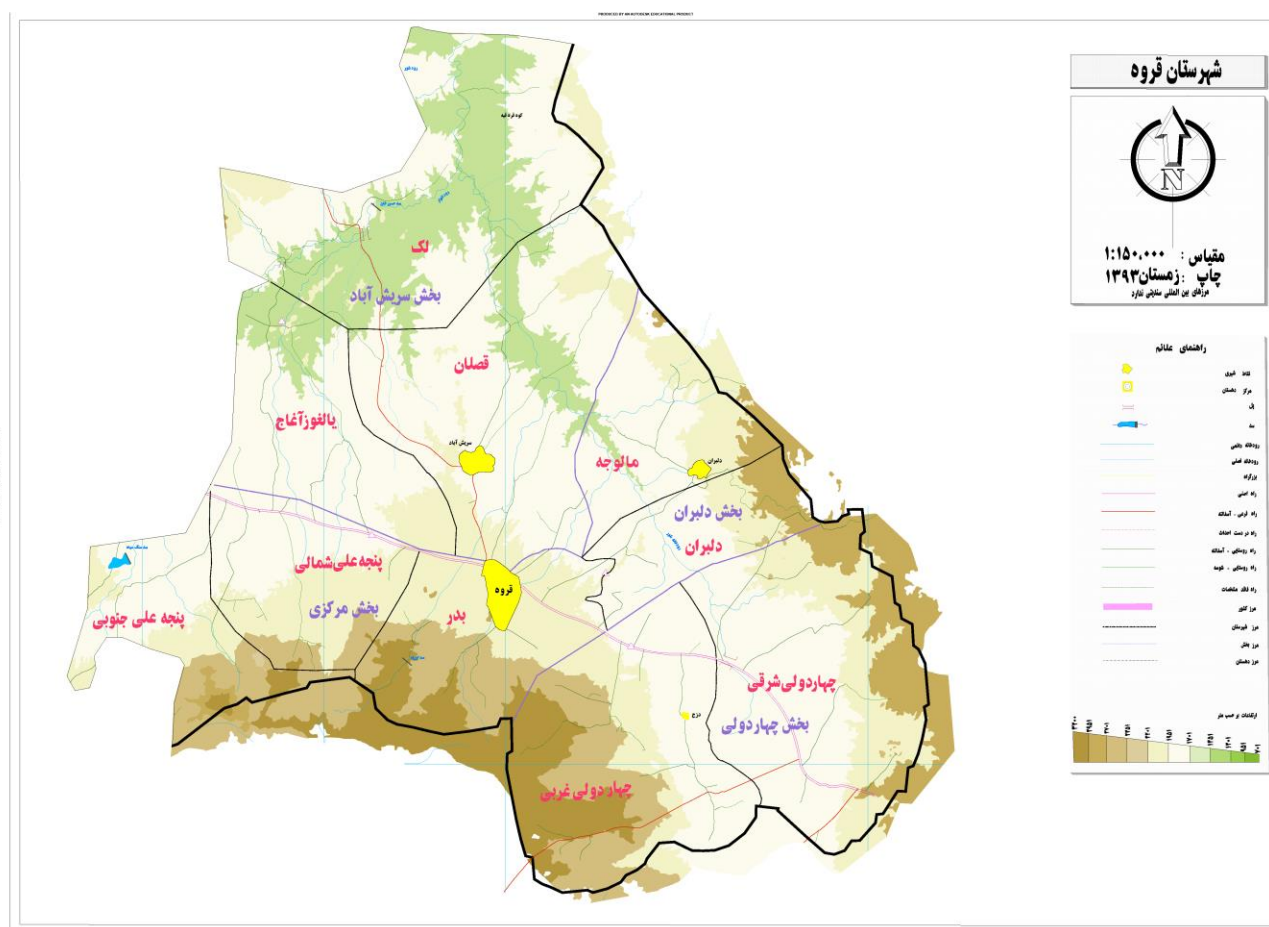
ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	سنندج	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلیمتر)	۹۵	هواشناسی	۴۳۷	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۸۹۰۳	۳۸۴۳۰	۲۳,۲
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۳۴	۴۹۶	۶,۹
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۲۵۲۴	۱۲۸۸۷	۱۹,۶
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۳۵,۸	۱۲۱۵	۱۱,۲
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۲۹	۳۷۴	۷,۸
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۶۰,۶۸۲	۱۰۵۲	۵,۸
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۳,۲۹۶	۱۱۸	۱۱,۲
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۴۷,۳۸۷	۹۳۴	۵,۱
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۵۲,۵۲۷	۹۹۴	۵,۳
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۸,۱۵۶	۲۹	۲۸,۴
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۶۵,۱۴۵	۹۴۱	۶,۹
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۱۰,۴۸۵	۹۴	۱۱,۲
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۶	۱۷۰	۳,۵
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	گندم (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۰۲,۴۶۶	۶۵۱	۱۵,۷
۲۴	جو(هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۲,۶۱۴	۳۹	۶,۶
۲۵	نخود(هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱,۱۵۵	۲۴	۴,۸
۲۶	شبدر (هزار تن)	-	-	-	-	
۲۷	یونجه (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۶,۹۶۶	۵۱۷	۳,۳
۲۸	جمع (هزار تن)			۱۲۳,۲۰۱	۱۲۳۱	۱۰,۰

مشخصات پروژه	سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)									اهداف قابل سنجش				ملاحظات
	عنوان پروژه		دولتی		سایر			میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان تولید سالیانه (تن- عدد- دستگاه و ...)	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه			
			ملی	استانی	تسهیلات	خصوصی	سرمایه گذاری خارجی							
افزایش سطوح زیر کشت آبی	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی زاوه	۲۲۸۹,۴۰	-	-	-	-	۳۶۶۳	۶۸۶۸۲۰	۳۴۳۴۱	صدور مجوز تخصیص آب کشاورزی، احداث و تکمیل بدنه سد و شبکه های اصلی و همچنین ایستگاههای پمپاژ توسط وزارت نیرو	۲۵۰۰ هکتار از شبکه مصوب گردیده و در حال اجرا میباشد			
	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی آزاد	۲۳۹۰	-	-	-	-	۳۸۲۴	۷۱۷۰۰۰	۳۵۸۵۰		۴۳۰۰ هکتار از شبکه مصوب گردیده و در حال اجرا میباشد			
	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی قشلاق	۵۰۰	-	-	-	-	۸۰۰	۱۵۰۰۰۰	۷۵۰۰					
	جمع	۵۱۷۹,۴۰					۸۲۸۷		۷۷۶۹۱					
صنایع تبدیلی	سردخانه	۱۰	-	۵۰	۲۵	-	۲۵	۱۸۰۰۰	۵۰۰۰	تهیه زمین- راه دسترسی به آب و برق و گاز و توسعه محصولات کشاورزی				
	فرآوری محصولات باغی	۲۰	-	۲۶۰	۶۰	-	۴۵	۵۴۰۰۰	۲۰۰۰۰					
	سورت و بسته بندی میوه و سبزی	۳	-	۳۷	۱۰	-	۱۸	۷۵۰۰	۱۰۰۰۰					
	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	۱	-	۲۴	۵	-	۱۲	۶۰۰۰	۲۰۰۰					

		۵۰۰۰	۱۵۰۰	۷	—	۱	۵,۵	—	۰,۵	تولید شوربجات و ترشیجات	
		۴۰	۱۵۰۰	۳	—	۱,۷	۵	—	۳	بسته بندی عسل	
		۲۰۰	۲۲۰۰	۷	—	۱,۸	۹	—	۰,۳	فرآوری و بسته بندی ادویه جات و مواد پودری	
		۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	—	۱,۸	۹	—	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی	
		۱۵۰۰	۸۵۰۰	۲۱	—	۸	۴۰	—	۲	قطعه بندی و بسته بندی گوشت قرمز	
		۳۰۰۰	۵۰۰۰	۱۲	—	۵	۲۰	—	۱,۵	درجه بندی، فرآوری و بسته بندی توت فرنگی	
		۱۵۰۰	۱۵۰۰	۵	—	۱,۵	۴,۵	—	۰,۵	بسته بندی تخم مرغ	
		۱۵۰۰	۱۵۰۰	۵	—	۱,۵	۵	—	۰,۵	بسته بندی تخم مرغ	
		۵۱۲۴۰		۱۶۶		۱۲۲,۳	۴۶۹		۴۳	جمع	
		۴۸۰۰	۸۰۰۰۰	۱۶۰	—	۲۰	۴۰	—	۲۰	توسعه باغات انگور دیم	
		۶۸۷۶۵	۵۱۷۴۵۹۰	۳۹۶۰	—	—	—	—	۸۲۶,۰۹	توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات	
		۷۳۵۶۵		۴۱۲۰		۲۰	۴۰		۸۴۶,۰۹	جمع	
		۲۰۲۴۹۶		۱۲۵۷۳		۱۴۲	۵۰۹		۶۰۶۸	جمع	

جدول ۲۲-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان سنندج

۱-۱۴ شهرستان قروه

ردیف	شرح	قروه	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	۹۴,۴۰۴	۱,۱۳۴,۲۲۹	۸,۳
	نسبت جمعیت شهری	۶۷,۳٪	۷۰,۸٪	
	روستایی	۴۵,۷۸۸	۴۶۸,۷۷۸	۹,۸
	نسبت جمعیت روستایی	۳۲,۷٪	۲۹,۲٪	
	کل	۱۴۰,۱۹۲	۱,۶۰۳,۰۱۱	۸,۷
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۲,۶۵۴	۲۹,۱۳۷	۹,۱
۳	تعداد شهر	۴	۲۹	۱۳,۸
۴	تعداد بخش	۴	۳۱	۱۲,۹
۵	تعداد دهستان	۱۰	۸۶	۱۱,۶
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۱۳۰	۱,۶۷۷	۷,۸
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۴۰,۸۸۰	۴۱۹,۸۷۰	۹,۷
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۱۳,۰۵۵	۱۱۵,۵۳۶	۱۱,۳
	سهم (درصد)	۳۱,۹	۲۷,۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۳,۵۲۱	۳۰,۴۵۴	۱۱,۶
	سهم (درصد)	۸,۶	۷,۳	
	تعداد شاغلین معدن	۲۹۰	۱۰۵۳	۲۷,۵
	سهم (درصد)	۰,۷	۰,۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۲۹۰	۲,۵۴۹	۱۱,۴
	سهم (درصد)	۰,۷	۰,۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۷,۰۷۰	۶۵,۰۱۲	۱۰,۹
	سهم (درصد)	۱۷,۳	۱۵,۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۱۶,۹۴۴	۲۰۵,۲۷۶	۸,۳
	سهم (درصد)	۴۱,۴	۴۸,۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۴۷۰۳	۷۶,۳۰۴	۶,۲
	نرخ بیکاری (درصد)	۱۰,۳	۱۵,۴	

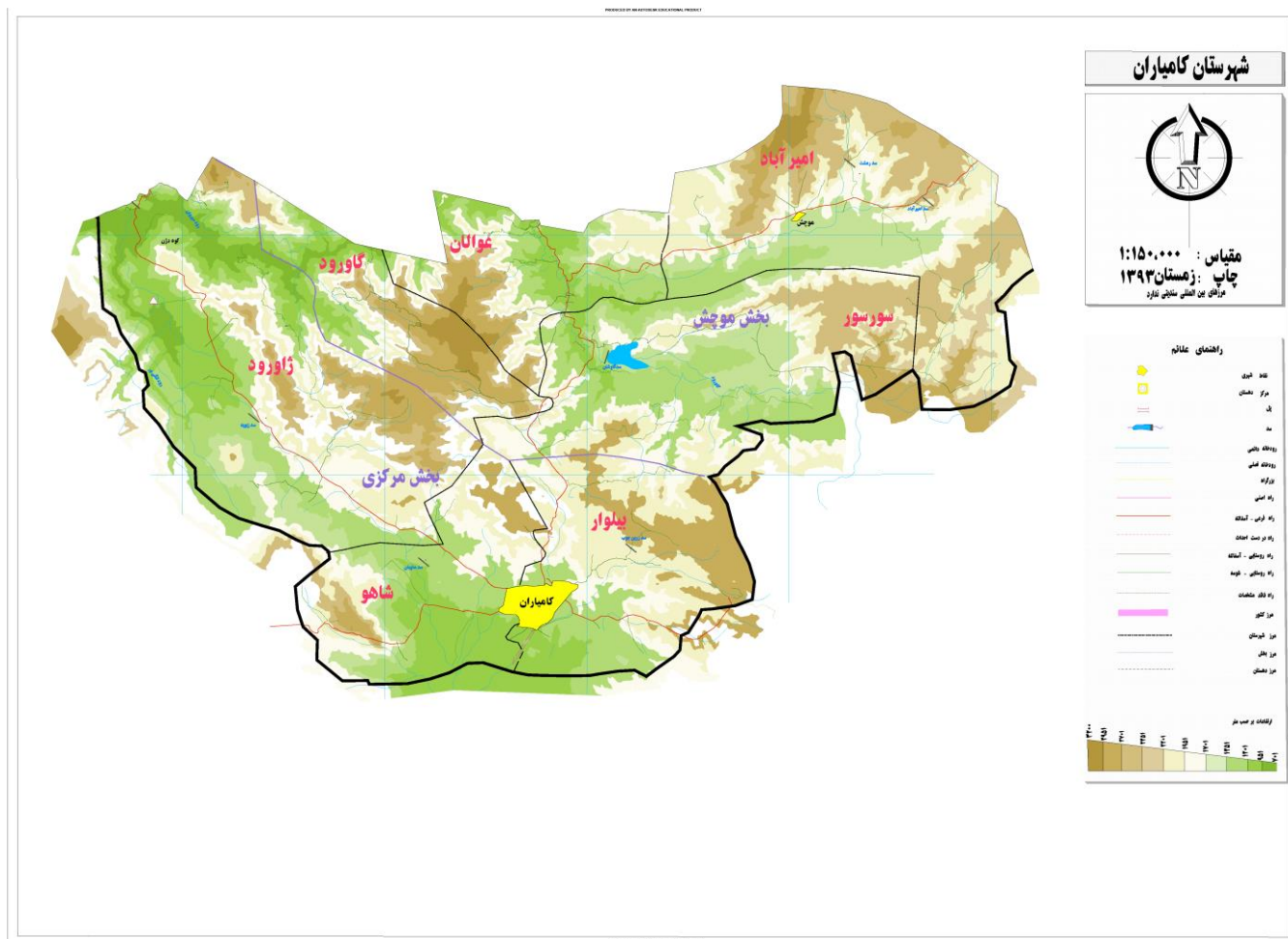
ردیف	شرح		سال مرجع	ماخذ	قروه	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلیمتر)		۹۵	هواشناسی	۳۳۲	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)		۹۵	آب منطقه ای	۱۳۰۴	۳۸۴۳۰	۳,۴
۳	تعداد قنات (دهنه)		۹۵	آب منطقه ای	۹۶	۴۹۶	۱۹,۴
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)		۹۵	آب منطقه ای	۲۳۲۰	۱۲۸۸۷	۱۸,۰
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)		۹۴	جهاد کشاورزی	۱۴۵	۱۲۱۵	۱۱,۹
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)		۹۴	جهاد کشاورزی	۰,۰۲	۳۷۴	۰,۰
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)		۹۳	مرکز آمار	۱۶۶,۷۷۷	۱۰۵۲	۱۵,۹
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)		۹۳	مرکز آمار	۲۵,۳۸۴	۱۱۸	۲۱,۵
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)		۹۳	مرکز آمار	۱۴۱,۳۹۲	۹۳۴	۱۵,۱
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)		۹۳	مرکز آمار	۱۶۵,۴۱۳	۹۹۴	۱۶,۶
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)		۹۳	مرکز آمار	۱,۳۶۴	۲۹	۴,۸
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)		۹۳	مرکز آمار	۱۰۶,۰۲۴	۹۴۱	۱۱,۳
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)		۹۳	مرکز آمار	۵,۰۷۹	۹۴	۵,۴
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)					۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی					۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)					۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی		۱۳۹۳	مرکز آمار	۵	۱۷۰	۲,۹
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)		۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)		۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)					۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)					۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)					۰	
۲۳	پنج محصول عمده زراعی	گندم (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۶۲,۲۶۸	۶۵۱	۹,۶
۲۴		جو(هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۵,۳۱۱	۳۹	۱۳,۵
۲۵		نخود(هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۰,۹۶۷	۲۴	۴,۱
۲۶		شبدر(هزار تن)	-	-	-	-	
۲۷		یونجه(هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۳۳,۹۹۷	۵۱۷	۶,۶
۲۸		جمع (هزار تن)				۱۰۲,۵۴۳	۱۲۳۱

ملاحظات	اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)					مشخصات پروژه	
	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالیانه (تن - عدد - دستگاه و)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	سایر			دولتی		عنوان پروژه	
					سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات	استانی	ملی		
		۱۳۸۰۰	۲۷۶۰۰۰	۱۴۷۲	-	-	-	-	۹۲۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی سنگ سیاه	افزایش سطوح زیر کشت آبی
		۳۳۰۰۰	۶۶۰۰۰۰	۳۵۲۰	-	-	-	-	۲۲۰۰	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی قوچم (انتقالی از سد آزاد)	
		۴۶۸۰۰		۴۹۹۲					۳۱۲۰,۰۰		جمع
	تهیه زمین، آب، برق و گاز	۵۰۰۰	۱۳۰۰۰	۲۵	-	۲۵	۵۰	-	۱۰	سردخانه	عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی
		۶۰۰۰	۷۰۰۰	۱۸	-	۶	۳۳	-	۳	انبار نگهداری محصولات کشاورزی	
		۲۰۰۰	۶۰۰۰	۱۲	-	۵	۲۴	-	۱	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	
		۲۰۰۰	۵۰۰۰	۲۸	-	۵	۲۱	-	۳	تولید شوریجات و ترشیجات	
		۴۰	۱۵۰۰	۳	-	۱,۷	۵	-	۰,۳	بسته بندی عسل	
		۲۰۰	۲۲۰۰	۷	-	۱,۸	۹	-	۰,۳	فرآوری و بسته بندی ادویه جات و مواد پودری	
		۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	-	۱,۸	۹	-	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی	

		۲۰۰	۱۲۰۰	۸	-	۱	۵	-	۰,۸	تولید فرآورده های لبنی (شیر و پنیر)
		۲۵۰۰	۲۴۰۰۰	۲۷	-	۱۸	۹۴	-	۸	فرآوری سیب زمینی
		۱۵۰۰	-	۵	-	۱,۵	۴,۵	-	۰,۵	بسته بندی تخم مرغ
		۱۲۰۰۰	۶۰۰۰۰	۶۰	-	۵۰	۲۵۰	-	۱۰	روغن کشی از دانه های روغنی
		۳۲۹۴۰		۱۹۹		۱۱۶,۸	۵۰۴,۵		۳۷,۶	جمع
جهاد کشاورزی		۱۲۰۵۰	۲۴۸۷۵۰	۳۲۵	-	-	-	-	۲۳,۰۵	توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات
		۱۲۰۵۰		۳۲۵		۰	۰		۲۳,۰۵	جمع
		۹۱۷۹۰		۵۵۱۶		۱۱۷	۵۰۵		۳۱۸۱	جمع

جدول ۲۵-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان سنندج

۱-۱۵ شهرستان کامیاران

ردیف	شرح	کامیاران	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	شهری	۶۰،۴۴۷	۱،۱۳۴،۲۲۹	۵،۳
	نسبت جمعیت شهری	۵۸،۸٪	۷۰،۸٪	
	روستایی	۴۲،۴۰۹	۴۶۸،۷۷۸	۹،۰
	نسبت جمعیت روستایی	۴۱،۲٪	۲۹،۲٪	
	کل	۱۰۲،۸۵۶	۱،۶۰۳،۰۱۱	۶،۴
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۲،۰۳۵	۲۹،۱۳۷	۷،۰
۳	تعداد شهر	۲	۲۹	۶،۹
۴	تعداد بخش	۲	۳۱	۶،۵
۵	تعداد دهستان	۷	۸۶	۸،۱
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۱۵۲	۱،۶۷۷	۹،۱
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۳۰،۲۳۳	۴۱۹،۸۷۰	۷،۲
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۹،۴۱۲	۱۱۵،۵۲۶	۸،۱
	سهم (درصد)	۳۱،۱	۲۷،۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۲،۱۷۹	۳۰،۴۵۴	۷،۲
	سهم (درصد)	۷،۲	۷،۳	
	تعداد شاغلین معدن	۹۴	۱۰۵۳	۸،۹
	سهم (درصد)	۰،۳	۰،۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۱۲۴	۲،۵۴۹	۴،۹
	سهم (درصد)	۰،۴	۰،۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۶،۶۸۰	۶۵،۰۱۲	۱۰،۳
	سهم (درصد)	۲۲،۱	۱۵،۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۱۱،۷۴۴	۲۰۵،۲۷۶	۵،۷
	سهم (درصد)	۳۸،۸	۴۸،۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۵۵۸۱	۷۶،۳۰۴	۷،۳
	نرخ بیکاری (درصد)	۱۵،۶	۱۵،۴	

ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	کامیاران	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلیمتر)	۹۵	هواشناسی	۴۸۸	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۳۱۹۰	۳۸۴۳۰	۸,۳
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۲۷	۴۹۶	۵,۴
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۷۹۵	۱۲۸۸۷	۶,۲
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۹۸	۱۲۱۵	۸,۱
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۴۰	۳۷۴	۱۰,۷
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳۶,۵۰۹	۱۰۵۲	۳,۵
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۶,۰۰۸	۱۱۸	۱۳,۵
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۲۰,۵۰۱	۹۳۴	۲,۲
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳,۲۲۳	۹۹۴	۰,۳
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۴,۲۷۹	۲۹	۱۴,۹
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۴۱,۳۲۶	۹۴۱	۴,۴
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۸,۰۱	۹۴	۸,۶
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۴۱	۱۷۰	۲۴,۱
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	پنج محصول عمده زراعی	۹۴	جهاد کشاورزی	۷,۵۳	۶۵۱	۱,۲
۲۴		۹۴	جهاد کشاورزی	۴,۹۳۹	۳۹	۱۲,۶
۲۵		۹۴	جهاد کشاورزی	۲,۵۸۵	۲۴	۱۰,۸
۲۶		-	-	-	-	
۲۷		۹۴	جهاد کشاورزی	۱۲,۹۸۹	۵۱۷	۲,۵
۲۸				۲۸,۰۴۳	۱۲۳۱	۲,۳

مشخصات پروژه	سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)									اهداف قابل سنجش				ملاحظات
	دولتی		سایر			میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان تولید سالیانه (تن - عدد - دستگاه و ...)	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه					
عنوان پروژه	ملی	استانی	تسهیلات	خصوصی	سرمایه گذاری خارجی									
افزایش سطوح زیر کشت آبی	۱۰۰۰	-	-	-	-	۱۶۰۰	۳۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰		۱۱۴۲ هکتار از شبکه مصوب گردیده و در حال اجرا میباشد				
	۱۳۰۰	-	-	-	-	۲۰۸۰	۳۹۰۰۰۰	۱۹۵۰۰		۳۵۰۰ هکتار از شبکه مصوب گردیده و در حال اجرا میباشد				
	۳۰۹۹,۲۰	-	-	-	-	۴۹۵۹	۹۲۹۷۶۰	۴۶۴۸۸		۱۱۰۴ هکتار از شبکه مصوب گردیده و در حال اجرا میباشد				
	۵۳۹۹,۲۰					۸۶۳۹		۸۰۹۸۸						
عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی	۰,۶	-	۳	۱۵	-	۳۰	۸۰۰۰	۳۰۰۰	تهیه زمین و راه دسترسی آب، برق و گاز					
	۱۰	-	۱۳	۳	-	۳۵	۲۷۰۰۰	۱۰۰۰۰						
	۳	-	۳۷	۱۰	-	۱۸	۷۵۰۰	۱۰۰۰۰						
	۱,۵	-	۱۶,۵	۳	-	۹	۳۵۰۰	۳۰۰۰						

		۲۰۰۰	۶۰۰۰	۱۲	—	۵	۲۴	—	۱	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی
		۵۰۰	۱۵۰۰	۷	—	۱	۵,۵	—	۰,۵	تولید شوربجیات و ترشیجات
	تهیه زیرساخت	۴۰	۱۵۰۰	۳	—	۱,۷	۵	—	۰,۳	بسته بندی عسل
	تهیه زمین و راه دسترسی آب، برق و گاز	۲۰۰	۲۲۰۰	۷	—	۱,۸	۹	—	۰,۳	فرآوری ادویه جات
	—	۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	—	۱,۸	۹	—	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی
	تهیه زمین و راه دسترسی آب، برق و گاز	۵۰۰	۴۰۰۰	۸	—	۴	۱۵	—	۱	تولید کشک مایع پاستوریزه
	—	۴۵۰	۵۰۰۰	۱۰	—	۴	۲۰	—	۱	قطعه بندی و بسته بندی ماهی
	—	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۱۲	—	۵	۲۰	—	۱,۵	درجه بندی، فرآوری و بسته بندی توت فرنگی
جمع		۳۴۱۹۰		۱۵۷		۵۵,۳	۱۷۷		۲۱,۴	
جهاد کشاورزی		۵۱۰۰	۸۵۰۰۰	۱۷۰	—	۲۱,۲۵	۴۲,۵	—	۲۱,۲۵	توسعه باغات انگور دیم
جهاد کشاورزی		۵۶۳۸۰	۱۳۳۰۶۵۰	۱۵۲۵	—	—	—	—	۱۸۸,۹۷	توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات
		۶۱۴۸۰		۱۶۹۵		۲۱,۲۵	۴۲,۵		۲۱۰,۲۲	جمع
جمع		۱۷۶۶۵۸,۰۰		۱۰۴۹۱,۰۰		۷۶,۵۵	۲۱۹,۵۰		۵۶۳۰,۸۲	جمع

[illegible]

جدول ۲۹-۱ مشخصات جمعیت، مساحت و شاغلین بخشهای مختلف شهرستان مریوان

ردیف	شرح	مریوان	استان کردستان	سهم از استان (درصد)
۱	جمعیت (سرشماری ۱۳۹۵)	۱۵۱,۱۸۸	۱,۱۳۴,۲۲۹	۱۳,۳
	نسبت جمعیت شهری	۷۷,۴٪	۷۰,۸٪	
	روستایی	۴۴,۰۷۴	۴۶۸,۷۷۸	۹,۴
	نسبت جمعیت روستایی	۲۲,۶٪	۲۹,۲٪	
	کل	۱۹۵,۲۶۳	۱,۶۰۳,۰۱۱	۱۲,۲
۲	مساحت (کیلومتر مربع)	۲,۲۳۳	۲۹,۱۳۷	۷,۷
۳	تعداد شهر	۴	۲۹	۱۳,۸
۴	تعداد بخش	۳	۳۱	۹,۷
۵	تعداد دهستان	۶	۸۶	۷,۰
۶	تعداد آبادی دارای سکنه	۱۴۹	۱,۶۷۷	۸,۹
سرشماری سال ۱۳۹۰	تعداد شاغلین	۳۶,۸۹۸	۴۱۹,۸۷۰	۸,۸
	تعداد شاغلین بخش کشاورزی	۹,۶۴۳	۱۱۵,۵۲۶	۸,۳
	سهم (درصد)	۲۶,۱	۲۷,۵	
	تعداد شاغلین بخش صنعت ساخت	۲,۴۷۶	۳۰,۴۵۴	۸,۱
	سهم (درصد)	۶,۷	۷,۳	
	تعداد شاغلین معدن	۲۶	۱۰۵۳	۲,۵
	سهم (درصد)	۰,۱	۰,۳	
	تعداد شاغلین تامین آب، برق و گاز	۲۵۶	۲,۵۴۹	۱۰,۰
	سهم (درصد)	۰,۷	۰,۶	
	تعداد شاغلین بخش ساختمان	۲,۵۳۴	۶۵,۰۱۲	۳,۹
	سهم (درصد)	۶,۹	۱۵,۵	
	تعداد شاغلین خدمات	۲۱,۹۶۳	۲۰۵,۲۷۶	۱۰,۷
	سهم (درصد)	۵۹,۵	۴۸,۹	
	تعداد بیکاران (سرشماری ۱۳۹۰)	۱۶۲۶۳	۷۶,۳۰۴	۲۱,۳
	نرخ بیکاری (درصد)	۳۰,۶	۱۵,۴	

جدول ۳۰-۱ میزان بارندگی، وسعت، اراضی قابل کشت و میزان تولیدات کشاورزی شهرستان مریوان

ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	مریوان	استان	سهم از استان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلی متر)	۹۵	هواشناسی	۸۹۷	۴۰۲	
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۴۳۰۲	۳۸۴۳۰	۱۱,۲
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۱	۴۹۶	۰,۲
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۷۳۴	۱۲۸۸۷	۵,۷
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۷۷,۱	۱۲۱۵	۶,۳
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۱۷,۲	۳۷۴	۳۱,۳
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۲۱,۱۹۶	۱۰۵۲	۲,۰
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۸,۱۲۴	۱۱۸	۶,۹
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۳,۰۷۲	۹۳۴	۱,۴
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۷,۷۵۶	۹۹۴	۱,۸
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۳,۴۴	۲۹	۱۲,۰
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۷۳,۱۱۴	۹۴۱	۷,۸
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۷,۷۳۷	۹۴	۸,۳
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)				۰	
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی				۰	
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)				۰	
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۰	۱۷۰	۰,۰
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	-	۹۰۳۶	
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	-	۶۹۹	
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)				۰	
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)				۰	
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)				۰	
۲۳	پنج محصول عمده زراعی	۹۴	جهاد کشاورزی	۴,۷۶۹	۶۵۱	۰,۷
۲۴		۹۴	جهاد کشاورزی	۵,۲۴	۳۹	۱۳,۳
۲۵		۹۴	جهاد کشاورزی	۱,۳۰۲	۲۴	۵,۵
۲۶		-	-	-	-	
۲۷		۹۴	جهاد کشاورزی	۱۷,۲۶۵	۵۱۷	۳,۳
۲۸				۲۸,۵۷۶	۱۲۳۱	۲,۳

جدول ۳۱-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز شهرستان مریوان

مشخصات پروژه	اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)					عنوان پروژه	
	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالیانه (تن - عدد - دستگاه)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	سایر			دولتی			
					سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات	استانی	ملی		
افزایش سطوح زیر کشت آبی	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی گاران	۹۰۰	-	-	-	-	-	۱۴۴۰	۲۷۰۰۰۰	۱۳۵۰۰	۲۹۵۶ هکتار از شبکه مصوب گردیده و در حال اجرا میباشد
کشت آبی	احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی زریوار	۳۲۰	-	-	-	-	-	۵۱۲	۹۶۰۰۰	۴۸۰۰	۱۶۰۰ هکتار از شبکه مصوب گردیده و در حال اجرا میباشد
جمع		۱۲۲۰,۰۰						۱۹۵۲		۱۸۳۰۰	
عملیات توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی	سردخانه	۱۰	-	۵۰	۲۵	-		۲۵	۱۳۰۰۰	۵۰۰۰	تهیه زمین و راه دسترسی آب، برق و گاز
	فرآوری محصولات باغی	۱۰	-	۱۳۰	۳۰	-		۲۰	۳۲۰۰۰	۱۰۰۰۰	
	سورت و بسته بندی میوه و سبزی	۳	-	۳۷	۱۰	-		۱۸	۸۵۰۰	۱۰۰۰۰	
	انبار نگهداری محصولات کشاورزی	۱,۵	-	۱۶,۵	۳	-		۹	۴۵۰۰	۳۰۰۰	
	فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی	۱	-	۲۴	۵	-		۱۲	۶۰۰۰	۲۰۰	

		۵۰۰	۱۵۰۰	۷	-	۱	۵,۵	-	۰,۵	تولید شوریجات و ترشیجات
		۴۰	۱۵۰۰	۳	-	۱,۷	۵	-	۰,۳	بسته بندی عسل
		۲۰۰	۲۲۰۰	۷	-	۱,۸	۹	-	۰,۳	فرآوری و بسته بندی ادویه جات
		۱۵۰۰	۲۵۰۰	۶	-	۱,۸	۹	-	۰,۷	تولید انواع کودهای آلی و زیستی
		۷۵۰	۴۷۰۰	۱۱	-	۴	۲۰	-	۱	قطعه بندی و بسته بندی گوشت قرمز
		۱۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	۲۲	-	۱۰	۴۰	-	۱	تولید فرآورده های لبنی
		۵۰۰۰	۲۵۰۰۰	۱۸	-	۲۰	۱۰	-	۵	تولید پودر و عصاره مالت
		۴۶۱۹۰		۱۵۸		۱۱۳,۳	۳۵۶		۳۴,۳	جمع
جهاد کشاورزی		۷۸۰۰	۱۳۰۰۰۰	۲۶۰	-	۳۲,۵	۶۵	-	۳۲,۵	توسعه باغات انگور دیم
جهاد کشاورزی		۳۰۶۶۵	۱۱۲۹۷۷۵	۱۲۲۵	-	-	-	-	۱۷۷,۵	توسعه ۲۵ هزار هکتاری باغات
		۳۸۴۶۵		۱۴۸۵		۳۲,۵	۶۵		۲۱۰	جمع
		۱۰۲۹۵۵,۰۰		۳۵۹۵,۰۰		۱۴۵,۸۰	۴۲۱,۰۰		۱۴۶۴,۳۱	جمع

جدول ۳۲-۱ میزان بارندگی، وسعت، اراضی قابل کشت و میزان تولیدات کشاورزی استانی یا مشترک بین شهرستانی

ردیف	شرح	سال مرجع	ماخذ	استان کردستان
۱	میانگین بارش سالیانه (میلی متر)	۹۵	هواشناسی	۴۰۲
۲	تعداد چشمه (رشته)	۹۵	آب منطقه ای	۳۸۴۳۰
۳	تعداد قنات (دهنه)	۹۵	آب منطقه ای	۴۹۶
۴	تعداد چاه عمیق و نیمه عمیق (حلقه)	۹۵	آب منطقه ای	۱۲۸۸۷
۵	وسعت مراتع (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۱۲۱۵
۶	وسعت جنگل (هزار هکتار)	۹۴	جهاد کشاورزی	۳۷۴
۷	کل اراضی قابل کشت (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۰۵۲
۸	اراضی قابل کشت آبی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۱۱۸
۹	اراضی قابل کشت دیم (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۹۳۴
۱۰	سطح زیر کشت محصولات زراعی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۹۹۴
۱۱	سطح زیر کشت محصولات باغی (هزار هکتار)	۹۳	مرکز آمار	۲۹
۱۲	تعداد دام سبک (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۹۴۱
۱۳	تعداد دام سنگین (هزار راس)	۹۳	مرکز آمار	۹۴
۱۴	تعداد طیور (هزار قطعه)			۰
۱۵	تعداد واحدهای دامداری صنعتی			۰
۱۶	تعداد کندوی زنبور عسل (هزار کلنی)			۰
۱۷	تعداد مزرعه پرورش ماهی	۱۳۹۳	مرکز آمار	۱۷۰
۱۸	میزان تولید ماهی (تن)	۹۵	جهاد کشاورزی	۹۰۳۶
۱۹	کل تولیدات زراعی (هزار تن)	۹۴	جهاد کشاورزی	۶۹۹
۲۰	کل تولیدات باغی (هزار تن)			۰
۲۱	کل تولیدات دامی و آبزیان (هزار تن)			۰
۲۲	مجموع تولیدات بخش کشاورزی (هزار تن)			۰
۲۳	پنج محصول عمده زراعی	۹۴	جهاد کشاورزی	۶۵۱
۲۴		۹۴	جهاد کشاورزی	۳۹
۲۵		۹۴	جهاد کشاورزی	۲۴
۲۶		-	-	-
۲۷		۹۴	جهاد کشاورزی	۵۱۷
۲۸				۱۲۳۱

ملاحظات	اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)					جدول خصات پروژه	
	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالیانه (تن) - عدد - دستگاه و .	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد میشود (نفر)	سایر			دولتی		محل اجرا	عنوان پروژه
					سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات	استانی	ملی		
احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی پالنگان		۲۴۰۰۰	۴۸۰۰۰۰	۲۵۶۰	-	-	-	-	۱۶۰۰	کامیاران - سروآباد	افزایش سطوح زیر کشت آبی
احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی در پایاب سد مخزنی سیازاخ		۶۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۶۴۰۰	-	-	-	-	۴۰۰۰	بیجار - دیواندره	
		۲۴۰۰۰	۴۸۰۰۰۰	۲۵۶۰	۰	۰	۰	-	۱۶۰۰		جمع
احداث مزارع سردآبی ۵۰۰ تنی حاشیه رودخانه قزل اوزن - بخش خصوصی		۵۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰	-	۱۵	۶۰	-	۰	بیجار - دیواندره	افزایش تولید آبزیان
		۵۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰	-	۱۵	۶۰	-	۰		جمع
مدت اجرا ۵ سال	-	۶۰۰۰۰	۲۳۱۰۰۰	۸۰۰	-	-	۶۷۱,۴	-	۳۰۹,۱	سروآباد	توسعه باغات توت فرنگی
										سنندج	
										کامیاران	
										مریوان	
مدت اجرا ۲ سال	-				-	-	-	-	۱۹,۷	سطح استان	برندسازی و بازاریابی توت فرنگی
		۶۰۰۰۰		۸۰۰		۰	۶۷۱,۴		۳۲۸,۸		جمع
دستگاه اجرایی: جهاد	تخصیص اعتبارات	۲۵۶۳ تن شیر -	۵۲۸۹۵۰	۲۰۰۰	-	۳۴۵,۵۵۱	۱۳۸۲,۲۰۵	-	۲۱۳,۶	استان	توسعه پرورش

گوسفند داشتی در واحدهای روستایی											کشاورزی مدت اجرا ۵ سال
افزایش تولید گوشت قرمز	۴۲,۸۲	-	۱۲۴۵,۳۵	۳۱۱,۳۳۷	-	۸۰۰	۶۳۶۳۶۸	۲۱۴۴ تن شیر ۲۰۶۰ تن - گوشت قرمز	تملکی و تسهیلات بانکی سهل الوصول و کم بهره	تخصیص اعتبارات تملکی و تسهیلات بانکی سهل الوصول و کم بهره	دستگاه اجرایی: جهاد کشاورزی مدت اجرا ۵ سال
جمع	۲۵۶,۴		۲۶۲۷,۵۵۵	۶۵۶,۸۸۸		۲۸۰۰					
جمع کل	۲۱۸۵,۲	۰	۳۳۵۸,۹۵۵	۶۷۱,۹	۰	۶۲۶۰	۴۹۰۰۰۰				

جدول ۳۳-۱ سرمایه گذاری های دولتی و غیر دولتی مورد نیاز استانی یا مشترک بین شهرستانی

فصل دوم

برنامه توسعه و بهبود بخش صنعت، معدن و بازرگانی

(با تاکید بر ایجاد اشتغال و تولید در آمد

۲-۱ مقدمه:

طی یک قرن اخیر استراتژی های صنعتی، مسیر توسعه اقتصادی کشورها را هموار کرده و توسعه صنعتی مهمترین دلیل رشد اقتصادی و بهبود استانداردهای زندگی مردم بوده است. بخش صنعت به عنوان یکی از مراحل اساسی در توسعه ملی و استانی دارای اهمیت بسیاری می باشد و باعث افزایش درآمدها، تأمین ماشین آلات و ابزار مورد نیاز برای ایجاد زیرساخت های مدرن است تا جاییکه مجمع جهانی اقتصاد، صنعت را محرک اصلی رشد، موفقیت و نوآوری کشورها می داند زیرا علاوه بر ایجاد ارزش افزوده، ایجاد اشتغال ناشی از آن قابل توجه است.

بسیاری از مشاغل به طور مستقیم یا غیر مستقیم وابسته به صنعت هستند مطالعات سازمان جهانی نیروی کار نشان می دهد در تعدادی از کشورها طی سنوات ۲۰۱۳-۲۰۱۰ بخش صنعت به طور متوسط بیشترین سهم نیروی کار (اشتغال) را در میان بخش ها به خود اختصاص داده است. تحقیقات صورت گرفته (مک کنیزی) نشان می دهد در تعدادی از کشورهای پیشرفته و در حال پیشرفت، بخش صنعت در سال ۲۰۱۰ سهم ۷۰ درصدی از صادرات و سهم ۷۷ درصدی در تحقیق و توسعه بخش خصوصی را داشته است و سهم صنعت در رشد بهره وری کشور های منتخب نیز ۳۷٪ برآورد شده این موضوع اشاره دارد که در اقتصادهای پیشرفته بخش صنعت محرک نوآوری، صادرات و رشد بهره وری است. در کشورهای در حال توسعه نیز از محل تقاضا برای کالاهای صنعتی و اهمیت آنها در مشارکت زنجیره تأمین، صنعت محرک رشد اقتصادی به حساب می آید و در ایران نیز در سالهای اخیر بخش های صنعت (ساخت) و معدن ۱۸٪ درصد از اقتصاد کشور را تشکیل داده است.

ارتباط بخش های صنعتی و معدنی با سایر بخش های اقتصادی (کشاورزی، گردشگری، خدمات، نفت، انرژی، ساختمان و...) سبب شده قلمرو فعالیت بخش صنعت و اثرگذاری آن فراتر از بخش صنعت و معدن باشد بعلاوه امکان به کارگیری بیشتر فعالیت های بخش خدمات به عنوان داده در بخش صنعت و معدن وجود خواهد داشت. آمارها نشان می دهند بیشتری از ۳۴٪ اشتغال صنعتی کشور مربوط به فعالیت خدماتی بوده است (۲۰۱۲). طی تحقیقات انجام شده رشد سریعتر رابطه مستقیمی با رشد صنعتی سریع دارد و هدایت تجارت در زمینه کالاهای صنعتی موجب رشد اقتصادی بیشتری می شود (البته این امر ناشی از تغییر ساختاری است که منجر به انتقال منابع از بخشهایی با بهره وری پایین به بخش هایی با بهره وری بالاتر می شود زیرا اغلب صنعت هدایت گر فعالیت های با بهره وری بالاست. انتقال منابع کار و سرمایه از بخش های با بهره وری پایین به بخشهایی با رشد و بهره وری بالا الزامی است.

۲-۲ محیط برنامه ریزی

وضعیت ارزش افزوده بخش صنعت براساس برآوردهای بانک مرکزی: رشد تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۹۳ براساس قیمت های ثابت (سال ۱۳۸۳) ۳٪ و از این ۳٪ سهم بخشهای صنعت و معدن ، ۱٫۲٪ بوده که یکی از مهمترین بخش های اقتصادی کشور به شمار می آید. در این دوره مجموع ارزش افزوده بخشهای صنعت و معدن کشور ۳۶/۲ هزا میلیارد تومان بوده که معادل ۱۸٪ تولید ناخالص داخلی سال ۱۳۹۳ کشور میباشد. همچنین صادرات محصولات صنعتی ۱۷ میلیارد دلار و واردات محصولات صنعتی ۲۹ میلیارد دلار بوده است. و از طرفی هر چند سهم

صادرات صنعتی ایران از مجموع صادرات صنعتی جهان ۰,۱۴ درصد می باشد ولی سهم صادرات صنعتی از کل صادرات کالایی ایران ۲۰,۷ درصد است.

سهم محصولات صنعتی ۲۴/۳ درصد از مجموع صادرات غیر نفتی (سازمان توسعه تجارت ایران)، بهره وری نیروی کار ۸۷,۲ میلیون ریال و بهره وری نیروی کار صنعتی ۱۰۷ میلیون ریال و بهره وری سرمایه بخش صنعت تقریباً دو برابر بهره وری سرمایه کل اقتصاد است که نشانه گر اهمیت بخش صنعت و معدن در اقتصاد کشور و در اقتصاد استان های کشور می باشد.

قطعاً رشد اقتصادی یکی از مهمترین اهداف توسعه ای کشور است. با افزایش توان تولیدی، رفاه جامعه بهبود یافته و قدرت رقابتی در بازارها فراهم می شود، بخش صنعت سهم بالایی از این رفاه را از طریق تولید اشتغال و سرمایه گذاری بعهده دارد.

استان کردستان استانی در حال توسعه است و مهمترین مسئله آن ایجاد اشتغال، تولید و رشد اقتصادی و توسعه پایدار (با لحاظ اهمیت توسعه صنعتی) است سهم اشتغال استان کردستان در بخش صنعت ۸,۸٪ در صورتیکه سهم اشتغال کشور در بخش صنعت ۱۷,۲ درصد است و در ارزش افزوده بخش صنعت براساس آخرین اطلاعات استخراج شده از حساب های منطقه ای استان کردستان رتبه ۲۹ کشوری را دارد.

با این اوصاف سرمایه گذاری صنعتی در استان کردستان از اولویت های اساسی برای ایجاد تحول در ساختار اقتصادی ناتوان آن است.

اطلاعات بخش صنعت و معدن

خلاصه وضعیت استان کردستان	
۲۹۱۳۷	مساحت استان (کیلومتر مربع)
۱,۸	درصد مساحت استان از کل کشور
۱۶۰۳۰۱۱	جمعیت استان (نفر)
۲	درصد جمعیت استان از کل کشور
۱۷ شهرک و ۱۱ ناحیه با مجموع مساحت ۱۰۲۲ هکتار	شهرک ها و نواحی صنعتی (مصوب)
۱۱ شهرک و ۳ ناحیه با مجموع مساحت ۷۷۰ هکتار	شهرک ها و نواحی صنعتی در حال بهره برداری (فعال)
۱ منطقه با مساحت ۸۵ هکتار	منطقه ویژه اقتصادی
۷۸۵	تعداد واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره برداری
۱۴۹۸۱	اشتغال اسمی واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره برداری
۱۰۱۱۶	اشتغال واقعی واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره برداری
۳۷۹	تعداد معادن دارای پروانه بهره برداری
۳۸۹۳	اشتغال اسمی معادن دارای پروانه بهره برداری
۱۶۴۹	اشتغال واقعی معادن دارای پروانه بهره برداری
۱۸۸۷۴	مجموع اشتغال اسمی بخش صنعت و معدن
۱۱۷۶۵	مجموع اشتغال واقعی بخش صنعت و معدن
۵۷۹۲۱	تعداد واحدهای صنفی دارای پروانه کسب
۷۴۳۵۰	اشتغال تجارت

جدول ۱-۲ نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید های بخش صنعت

فرصت ها Opportunities	نقاط قوت Strengths
• دارا بودن رتبه اول تولید توت فرنگی در کشور • موقعیت جغرافیائی مناسب استان به لحاظ مرزی بودن، قرار گرفتن در مسیر ترانزیت شمال- جنوب و ارتباط با کشور عراق و بهره‌مندی از پتانسیل مناسب برای جذب سرمایه‌گذارانهای مختلف • وجود مزیت‌های نسبی مناسب برای توسعه استان (آب و هوا، خاک، کشاورزی، منابع معدنی و غیره) • وجود نیروهای مجرب و متخصص و صاحب نظر در حوزه صنعت استان و مراکز علمی، آموزشی و پژوهشی مناسب برای تربیت نیروهای انسانی کارآمد در استان • امکان استفاده از تسهیلات و وجود مشوق‌ها و حمایت‌های نسبی دولت از مناطق محروم • فرصت‌های جدید پسا تحریم و وجود فرصت‌های با ارزش در راستای تقویت عوامل تولید (سرمایه‌گذاری خارجی، بازارهای جدید خارجی، انتقال دانش فنی و غیره) • ایجاد خوشه‌های صنعتی همگن در صورت راه اندازی طرح‌های صنعتی متوسط و بزرگ • امکان فرآوری و ایجاد واحدهای صنایع معدنی جهت افزایش ارزش افزوده • دارا بودن دو مرز رسمی باشماق و نزدیکی به بازار هدف صادراتی و نگاه ویژه مشترکین کشور به اهمیت بازارهای عراق • تغییر نگرش ارباب رجوع و تمایل بیشتر به استفاده از فرآیندهای الکترونیکی و از راه دور با توجه به الکترونیکی شدن فرآیندهای سازمان • وجود پتانسیل منابع آبی مناسب در استان جهت استفاده در بخش صنعت	• برخورداری استان از نیروهای تحصیل کرده و دارای مهارت، وجود مراکز آموزش عالی، معادن غنی، نیروی کار ارزان • وجود شبکه های حمل و نقل جاده ای مناسب و در حال توسعه، منابع آب فراوان، سرمایه و سپرده مردم در بانک ها • توسعه صنایع غذایی، تولید محصولات باغی و زراعی، شیلات، دام و طیور با رتبه های برتر در کشور • شرایط خاص زمین شناسی و معدنی استان و وجود پتانسیل و ذخایر متنوع صنایع معدنی • وجود شهرک های صنعتی با زیرساختهای نسبتاً مناسب و دارا بودن پتانسیل توسعه صنعتی • وجود (طرح) مجتمع صنایع پتروشیمی در استان به منظور ایجاد صنایع پائین دستی
تهدید ها Threats	نقاط ضعف Weaknesses
• عدم تامین منابع مالی به میزان مورد نیاز از محل منابع بانکها، بازار سرمایه و... • عدم معرفی جایگاه مناسب برای پسماند برخی از واحدهای صنعتی • صادرات مواد خام و کالاهای دارای ارزش افزوده پایین • وجود حلقه های مفقوده و عدم شناخت کافی و اثرات مناسب بر زنجیره ارزش در حوزه ها و بخش های مختلف صنعتی • وجود خام فروشی و صادرات مواد خام و نبود واحدهای فرآوری در سطح استان • پائین بودن بهره وری واحدهای صنعتی فعال و بخش صنعت استان • آسیب جدی به تولیدات داخلی به دلیل ورود قاچاق کالا و محصولات تولیدی متعدد و متنوع صنعتی به استان • کافی نبودن زیرساخت های مناسب توسعه فعالیت‌های صنعتی، معدنی و بازرگانی از جمله راه، حمل و نقل، انرژی و ... • حضور رقبای توانمند صنعتی و تجاری در بازار عراق • عدم توجه کافی مدیران و ارگانهای تصمیم گیرنده استان به مسائل HSEE • عدم توجه به نقش پیش ران صنعت در رشد و توسعه استان، عدم تخصیص بهینه منابع • عدم توجه به فراهم آوردن زیرساخت های بخش صنعت، نظام بروکراسی و عدم علاقه به حمایت از سرمایه گذاری در بخش صنعت معدن • ساختار نظام بانکی در پرداخت تسهیلات بانکی • ساختار مالی در حمایت های مالیاتی از سرمایه گذاران	• دانش کافی سرکایه گذاری، فرهنگ کار، مهارت های لازم، بی توجهی به رشد صنعت در گذشته و مغفول ماندن بخش صنعت استان • فضای کسب و کار • عدم تمایل سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در بخش زیرساخت‌ها، پایین بودن سهم تولید صادراتی، نرخ رشد فناوری، فرسودگی تجهیزات تولیدی • آزمایشگاههای مرتبط با بخش HSEE • نبود برنامه‌ریزی مدون و راهبردی در بخش صنعت استان • عدم توجه کافی به فعالیت های تحقیق و توسعه سازمانها علی الخصوص فعالیت‌های مرتبط با واحدهای صادراتی • عدم وجود صنایع بسته‌بندی و تبدیلی فرآورده‌های کشاورزی و معدنی با رویکرد صادراتی. • نامناسب بودن زیرساخت ها و عدم توجه کافی در خصوص شاخص های ایمنی، بهداشت و زیست محیطی اعم از تصفیه خانه با امکانات بازرسی و غیره در واحدهای صنعتی بزرگ و شهرک های صنعتی • کمبود فناوری‌های جدید و به روز در ایجاد و احداث واحدهای صنعتی جدید • پائین بودن نسبی کیفیت محصولات تولیدی و ضعف در برخورداری از استانداردهای بین‌المللی • ضعف ارتباطی بین واحدهای صنعتی

اهداف کلی بخش صنعت، معدن و تجارت در سال ۱۳۹۶

- ❖ برنامه اجرایی تکمیل و بهره برداری طرح های صنعتی نیمه تمام با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰ درصد
- ❖ برنامه اجرایی « توسعه سرمایه گذاری در صنایع بزرگ و کلیدی صادرات گرا »
- ❖ برنامه اجرایی ایجاد توازن زنجیره مواد اولیه مورد نیاز و توسعه صنایع اولویت دار معدنی با رویکرد اجتناب از خام فروشی
- ❖ ارتقاء رشد تولید در صنعت و معدن با اولویت صنایع کوچک و متوسط
- ❖ توسعه سرمایه گذاری، ظرفیت سازی و تکمیل زیر ساخت ها
- ❖ تکمیل طرح های استراتژیک، کلان و مهم حوزه صنعت
- ❖ اجرای طرح رونق تولید و رفع موانع برای صیانت و نگهداشت شرایط فعالیت و اشتغال بنگاه های کوچک و متوسط
- ❖ توسعه زیر ساخت های حمایت از تولیدات صنعتی و معدنی مانند توسعه شهرک های صنعتی، شبکه های حمل و نقل، تاسیسات زیربنایی و ...

جدول ۲-۲ وضعیت طرح ها با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰ درصد

وضعیت کلی طرح های نیمه تمام با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰ درصد						
عنوان برنامه	تعداد جواز	سرمایه گذاری جواز (میلیارد ریال)	اشتغال جواز (نفر)	تسهیلات مورد نیاز (میلیارد ریال)	مدت زمان اجرا	ملاحظات
تکمیل طرح های بالای ۶۰ درصد	۱۱۰	۱۳۹۷۱	۳۴۲۸	۲۸۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۷	با توجه به این که از کل ۱۱۰ طرح تعداد ۳۳ طرح دارای مشکلات غیر از مشکل مادی هستند پیش بینی می گردد که تا پایان سال ۹۶ تعداد ۷۷ طرح آن به بهره برداری برسد و مابقی در سال ۹۷ به بهره برداری خواهد رسید.

جدول ۳-۲ طرح های با رویکرد توسعه سرمایه گذاری در صنایع بزرگ در دست اقدام و در حال اجرا

طرح های با رویکرد توسعه سرمایه گذاری در صنایع بزرگ						
ردیف	عنوان برنامه	دستگاه متولی	میزان کل سرمایه گذاری پیش بینی شده (میلیارد ریال)	تسهیلات مورد نیاز ارزی و ریالی معادل (میلیارد ریال)	مدت زمان اجرا	ملاحظات
۱	مهرپوشی آوالان	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۳۰۹	-	تا پایان تیر ماه	تسهیلات ریالی مصوب و در حال پرداخت می باشد.
۲	فراسازان توتون آپادانا	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۹۲۳	-	تا پایان شهریور ماه	-
۳	دیاکو نمک	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۱۰۰	-	تا پایان شهریور ماه	تسهیلات ریالی مصوب و در حال پرداخت می باشد.
۴	اسب آهنین آریا	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۱۲۰	-	تا پایان شهریور ماه	تسهیلات ارزی و ریالی مصوب و در حال پرداخت می باشد.
۵	راژان پلاستیک	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۲۱۰	۱۸۱	تا پایان شهریور ماه	نیازمند تأمین منابع مالی به مبلغ ۵ میلیون یورو، نیازمند پذیرش توسط بانک صنعت و معدن
۶	آبانگان لوله بسپار	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۱۰۰۰	۸۰۴	تا پایان سال جاری	-
۷	گسترش تایر رازی	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۷۵۹۰	۷۵۰۰	تا پایان سال ۹۸	-
۸	فولادگستر الماس	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۱۱۵۵۰	-	تا پایان سال ۹۷	-
۹	چلچمه سارال	سازمان صنعت، معدن و تجارت	۴۱۸۰	۳۶۳۳	تا پایان سال ۹۸	-
جمع			۲۵۹۸۲	۱۲۱۱۸		

عناوین مهمترین طرح های پیشنهادی سرمایه گذاری در بخش صنعت و معدن استان

- ❖ اجرای زنجیره کامل فولاد (کنسانتره، گندله، آهن اسفنجی، فولاد خام و محصولات فولادی)
- ❖ تولید پلی پروپیلن از گاز طبیعی (GTPP)
- ❖ تولید شمش طلا (شرکت طلای کردستان)
- ❖ تولید کاغذ از کربنات کلسیم (سنگ آهک)
- ❖ تولید مصنوعات سنگی (شرکت توسعه صنایع و معادن کوثر)
- ❖ اکتشاف عناصر فلزی با استفاده از پرواز ژئوفیزیک هوایی در پهنه سقز.
- ❖ تکمیل زیرساختهای مورد نیاز توسعه صنعتی و معدنی استان (با تأکید بر خط راه آهن)
- ❖ احداث کارخانه تولید آلومینیوم.

جدول ۴-۲ جزئیات مهمترین طرح های پیشنهادی سرمایه گذاری در بخش صنعت استان

برنامه	مشخصات پروژه			سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)		اهداف قابل سنجش			ملاحظات	
	عنوان پروژه	سازمانهای اجرایی	محل اجرا	دولتی		سایر	میزان اشتغالی که ایجاد می شود (نفر)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیارد ریال)	میزان تولید سالیانه (تن، عدد، سال و ...)	پیش نیاز ها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه
				ملی	استانی					
						دهستان	بخش	شهرستان		
عنوان طرح: اجرای زنجیره کامل فولاد (کنسانتره، گندله، آهن اسفنجی، فولادخام و محصولات فولادی)	تولید ورق گرم فولادی	صنایع معدنی ایران	بیجار، سنقر و قروه	*	۳۷۰۰۰	*	۲۲۰۰	۸۰۰۰	۱,۵ میلیون تن ورق فولادی	همکاری همه جانبه وزارتخانه های ذیربط بخصوص نفت، نیرو راه و شهر سازی، جهاد کشاورزی و ... جهت تسریع در تامین زیر ساختهای مورد نیاز
عنوان طرح: اجرای زنجیره کامل فولاد (کنسانتره، گندله، آهن اسفنجی، فولادخام و محصولات فولادی)	تولید گرانول پلی پروپیلن از گاز طبیعی	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان و سازمان ایدور	بیجار، سنقر و دهگلان	*	۵۱۷۵۵	*	۱۴۸۰	۱۳۴۰۵	۴۵۰ هزار تن پلی پروپیلن، ۱۷۸ هزار تن بنزین و ۳۵ هزار تن LPG	نیاز به جذب سرمایه گذار توانمند داخلی یا خارجی بمنظور همکاری با سازمان ایدرو
عنوان طرح: تولید انواع لاستیک رادیال خودرو	شرکت گسترش تایر رازی	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان و سازمان ایدور	دهگلان	*	۱۵۱۸	*	۱۱۵۰	۱۲۰۰	۵۰۰۰۰ تن	جلب همکاری و مشارکت یکی دیگر از بانکها در کنسرسيوم جهت تسریع در تامین تسهیلات بانکی

برنامه	مشخصات پروژه			سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)					اهداف قابل سنجش			
	عنوان پروژه	سازمانهای اجرایی	محل اجرا	دولتی		سایر			میزان اشتغالی که ایجاد می شود (فرد)	درآمد تقریبی اجرای پروژه هادر هر سال (میلیارد ریال)	میزان تولید سالانه (تن، عدد، سال و ...)	اجرای نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری
				ملی	استانی	تسهیلات	خصوصی	سرمایه گذار خارجی				
عنوان طرح: تولید سیمان خاکستری	شرکت سیمان چلچمه سارال	سازمان معدن و تجارت، صنعت، کردستان	دیواندره	*	*	*	۲۰۳۰	*	۴۵۰	۶۳۰	یک میلیون تن	پذیرش عاملیت طرح توسط بانک صنعت و معدن جهت تامین فاینانس خارجی موافقت و صدور ضمانت نامه بانک مرکزی (Sovereign Guarantee) جهت استفاده از تسهیلات اعتباری خارجی
عنوان طرح: تولید شمش طلا	شرکت توسعه معادن طلای کردستان	سازمان معدن و تجارت، صنعت، کردستان	سقز	*	*	*	۷۴۵	*	۲۰۰	۱۷۰	۱۰۰۰ کیلوگرم	با توجه به اینکه این شرکت زیر مجموعه و جزو هلدینگ شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی(شستا) می باشد نیاز به سرمایه گذاری آن شرکت در احداث کارخانه فرآوری و استحصال طلا می باشد.
عنوان طرح: تولید کاغذ از کربنات کلسیم(سنگ آهک)	تولید کاغذ از کربنات کلسیم	سازمان معدن و تجارت، صنعت، کردستان و سازمان ایدور	بیجار، دیواندره یا سنندج	*	۱۵۰۰	*	۹۵	*	۲۰۰	۱۷	۴۰ هزار تن	سرمایه گذاری سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (در صورت لزوم و صلاحدید با مشارکت بخش خصوصی)
عنوان طرح: تولید مصنوعات سنگی	شرکت توسعه صنایع و معادن کوثر	سازمان معدن و تجارت، صنعت، کردستان	قروه	*	*	*	۸۰	*	۵۰	۱۶	۵۰ هزار تن	نیاز به سرمایه گذاری شرکت صنایع و معادن کوثر (وابسته به بنیاد شهید) جهت احداث کارخانه فرآوری سنگهای تزئینی با توجه به دارا بودن معادن مهم سنگ مرمر در شهرستان قروه

ملاحظات	اهداف قابل سنجش					سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)				مشخصات پروژه							برنامه مشخصات
	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالیانه (تن ، عدد ، سال و ...)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها در هر سال (میلیارد ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد می شود (تن)	سایر			دولتی		محل اجرا			سازمانهای اجرایی	عنوان پروژه			
					سرمایه گذار خارجی	خصوصی	نسبیلان	استانی	ملی	دهستان	بخش	شهرستان					
*	نیاز به سرمایه گذاری بخش خصوصی	۲۶ هزار تن	۱۵۸	۹۹	*	۳۷۸	*	*	*	*	*	سنندج	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان	تولید بلندینگ، کامپاندینگ، ترکیبات بر پایه پلی اتیلن	طرح های پایین دستی پتروشیمی		
*	نیاز به سرمایه گذاری بخش خصوصی	۲۴ هزار تن	۱۳۳	۱۲۱	*	۳۶۸	*	*	*	*	*	سنندج	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان	تولید گرانول پلی اتیلن	طرح های پایین دستی پتروشیمی		
*	نیاز به سرمایه گذاری بخش خصوصی	۵ میلیون عدد	۵۱	۵۲	*	۷۵	*	*	*	*	*	سنندج	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان	تولید کیسه خون	طرح های پایین دستی پتروشیمی		
*	نیاز به سرمایه گذاری بخش خصوصی	۲۶ هزار تن	۱۴۵	۱۳۶	*	۳۶۷	*	*	*	*	*	سنندج	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان	تولید پلی اتیلن تجزیه پذیر	طرح های پایین دستی پتروشیمی		
*	نیاز به سرمایه گذاری بخش خصوصی	۱۵ هزار تن	۱۸۵	۸۵	*	۷۱۳	*	*	*	*	*	سنندج	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان	تولید ورقه های چندلایه اسپتیک	طرح های پایین دستی پتروشیمی		
*	نیاز به سرمایه گذاری بخش خصوصی	۲۱ هزار تن	۱۲۰	۶۶	*	۳۳۷	*	*	*	*	*	سنندج	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان	تولید مستریج پلی اتیلن، کامپاوند پلی اتیلن سبک و سبک خطی تقویت شده و گرانول پلی اتیلن	طرح های پایین دستی پتروشیمی		
*	نیاز به سرمایه گذاری بخش خصوصی	۳۱ هزار تن	۱۴۶	۷۴	*	۳۶۶	*	*	*	*	*	سنندج	سازمان صنعت، معدن و تجارت کردستان	تولید کامپاوند پلی اتیلن سبک و سبک خطی تقویت شده	طرح های پایین دستی پتروشیمی		

عنوان طرح: اکتشاف عناصر فلزی با استفاده از پرواز ژئوفیزیک هوایی در پهنه سقز	
مجری طرح: سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور	
مشخصات و دلایل توجیهی طرح	استان کردستان یا قرارگیری در زون کانه زایی فلزی ارمیه-دختر و دگرگونی ماگمایی سنندج -سیرجان یا تنوع واحدها و ساختارهای زمین شناسی به تبع آن مواد معدنی فلزی و غیرفلزی متنوعی دارد. شاهد این ادعا دارا بودن ۱۸ نوع ماده معدنی، ۳۷۹ پروانه بهره برداری معادن، مواد معدنی فلزی سنگ آهن، منگنز و طلا و غیرفلزی سنگ های تزئینی مرمر، مرمریت و در استان می باشد. در منطقه سقز- یانه ساختارهای زمین شناسی شیرزون باعث تمرکز طلا و سنگ آهن از همین تیپ شده اند. یا توجه به وجود معادن طلائی قلقله، کرویان، قیقلوچه در همین منطقه و محدوده های امیدبخش کس نژان، حمزه قرنین، میرگه قشینه و پتانسیل وجود مواد معدنی فلزی در ادامه محدوده های فوق الذکر وجود دارد به همین دلیل محدوده ای تحت عنوان پهنه اکتشافی سقز به مساحت ۳۹۰۰ کیلومتر مربع در دست اقدام جهت مطالعه می باشد، نظریه ساختار پیچیده زمین شناسی و توان فن آوریهای نوین مانند پرواز ژئوفیزیک هوایی جهت اکتشاف ضروری می باشد.
اهم اقدامات انجام شده	واگذاری پهنه مذکور به سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور اکتشافات سیستماتیک در فاز اول و معرفی نواحی امیدبخش
درخواستها و پیشنهادات	تأمین اعتبار حدود ۳۵ میلیارد ریال جهت اجرای پرواز ژئوفیزیک به متراژ خطی حداقل ۱۲۰۰۰ کیلومتر در پهنه مذکور

عنوان طرح: اکتشاف عناصر فلزی با استفاده از پرواز ژئوفیزیک هوایی در پهنه سقز	
مجری طرح: سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور	
مشخصات و دلایل توجیهی طرح	استان کردستان یا قرارگیری در زون کانه زایی فلزی ارمیه-دختر و دگرگونی ماگمایی سنندج -سیرجان یا تنوع واحدها و ساختارهای زمین شناسی به تبع آن مواد معدنی فلزی و غیرفلزی متنوعی دارد. شاهد این ادعا دارا بودن ۱۸ نوع ماده معدنی، ۳۷۹ پروانه بهره برداری معادن، مواد معدنی فلزی سنگ آهن، منگنز و طلا و غیرفلزی سنگ های تزئینی مرمر، مرمریت و در استان می باشد. در منطقه سقز- یانه ساختارهای زمین شناسی شیرزون باعث تمرکز طلا و سنگ آهن از همین تیپ شده اند. یا توجه به وجود معادن طلائی قلقله، کرویان، قیقلوچه در همین منطقه و محدوده های امیدبخش کس نژان، حمزه قرنین، میرگه قشینه و پتانسیل وجود مواد معدنی فلزی در ادامه محدوده های فوق الذکر وجود دارد به همین دلیل محدوده ای تحت عنوان پهنه اکتشافی سقز به مساحت ۳۹۰۰ کیلومتر مربع در دست اقدام جهت مطالعه می باشد، نظریه ساختار پیچیده زمین شناسی و توان فن آوریهای نوین مانند پرواز ژئوفیزیک هوایی جهت اکتشاف ضروری می باشد.
اهم اقدامات انجام شده	واگذاری پهنه مذکور به سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور اکتشافات سیستماتیک در فاز اول و معرفی نواحی امیدبخش
درخواستها و پیشنهادات	تأمین اعتبار حدود ۳۵ میلیارد ریال جهت اجرای پرواز ژئوفیزیک به متراژ خطی حداقل ۱۲۰۰۰ کیلومتر در پهنه مذکور

عنوان طرح: تولید مصنوعات سنگی	
مجری طرح: شرکت توسعه صنایع و معادن کوثر	
مشخصات و دلایل توجیهی طرح	استان کردستان یا قرارگیری در زون کانه زایی فلزی ارمیه-دختر و دگرگرونی-ماگمایی سنندج-سیرجان یا تنوع واحدها و ساختارهای زمین-شناسی به تبع آن مواد معدنی فلزی و غیرفلزی متنوعی دارد. شاهد این ادعا دارا بودن ۱۸ نوع ماده معدنی، ۳۷۹ فقره پروانه بهره برداری معادن، مواد معدنی فلزی سنگ آهن، منگنز و طلا و غیرفلزی سنگ های تزئینی مرمر، مرمریت و در استان می باشد. در منطقه قروه-دهگلان ساختارها و واحدهای زمین شناسی دگرگونی زون سنندج-سیرجان در منطقه باعث تشکیل سنگهای تزئینی مرمر و مرمریت شده اند. یا توجه به وجود ۱۰ واحد معدنی سنگ مرمر یا ذخیره قطعی بیش از ۵۰۰ هزار تنی، تولید مصنوعات سنگی در راستای فرآوری مواد معدنی از نیازهای اصلی این منطقه است
اهم اقدامات انجام شده	ترویج و کمک به راه اندازی کارگاههای کوچک تولید مصنوعات سنگی در استان
درخواستها و پیشنهادات	نیاز به سرمایه گذاری شرکت صنایع و معادن کوثر (وابسته به بنیاد شهید) جهت احداث کارخانه فرآوری سنگهای تزئینی یا توجه به دارا بودن معادن مهم سنگ مرمر در شهرستان قروه

جدول ۷-۲ سیاست های اقتصاد مقاومتی در امور صنایع

سیاست های اقتصاد مقاومتی در راستای تولید و اشتغال - بسته ارتقاء توان تولید ملی					
ردیف	عنوان برنامه	دستگاه متولی	اعتبار مورد نیاز	مدت زمان اجرا	ملاحظات
۱	طرح رونق تولید	صنعت معدن و تجارت	۳۰۰۰ میلیارد ریال	سال ۹۶	تأمین اعتبار مورد نیاز جهت تأمین سرمایه در گردش تداوم طرح بخشودگی جرایم تأمین اجتماعی و مالیاتی در سال ۹۶
۲	بازسازی و نوسازی صنایع	صنعت معدن و تجارت	۳۱۰۰ میلیارد ریال	سال ۹۶	تدوین دستورالعمل شفاف در خصوص تعاریف بازسازی و نوسازی صنایع و مجوزهای مورد نیاز میزان تسهیلات مورد نیاز با سقف اشتغال محدود نگردد.

www.Bijar.ir

کردستان - بیجار

عکس جمشید فرجوند فردا

۳-۲ توسعه صادرات غیر نفتی

در راستای تحقق اهداف برنامه ملی برون گرایی اقتصاد با محوریت توسعه صادرات غیر نفتی ، وبا توجه به ظرفیتهای و مزیت های بالقوه تولیدی - صادراتی استان کردستان ، برنامه های عملیاتی حوزه تجارت خارجی در سال ۱۳۹۶ به شرح ذیل اعلام میگردد.

(الف)

جدول ۸-۲ اهداف کمی صادرات کالا طی سال ۱۳۹۶

عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	تغییرات
کشور (میلیون دلار) بدون احتساب میعانات گازی	۴۳۹۳۰	۵۶۲۱۱	+۲۸
استان کردستان (میلیون دلار)	۳۶۰	۴۶۰	+۲۸
سهم استان (درصد)	۰/۸	۰/۸	---

(ب)

جدول ۹-۲ اهداف کمی صادرات کالا استان کردستان به تفکیک بخشها در سال ۱۳۹۶

ردیف	بخش	سهم هر بخش (درصد)	ارزش / میلیون دلار
۱	پتروشیمی	۰/۳	۱/۴
۲	صنعت	۵۶	۲۵۷/۶
۳	معدن	۰/۵	۲/۳
۴	کشاورزی	۴۳	۱۹۷/۸
۵	فرش و صنایع دستی	۰/۲	۰/۹
جمع کل		۱۰۰	۴۶۰

جدول شماره ۱۰-۲ برنامه های اجرایی و عملیاتی حوزه تجارت خارجی استان کردستان طی سال ۱۳۹۶

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	دستگاه همکار	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	مدت زمان اجرا	ملاحظات
۱	ایجاد مناطق آزاد تجاری شهرستانهای مریوان و بانه	استانداری	- کارگروه توسعه صادرات - شورای عالی مناطق آزاد تجاری	- دستگاههای ذیربط - سرمایه گذاری بخش خصوصی	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۲	ایجاد منطقه ویژه اقتصادی شهرستان بانه	شرکت شهرکهای صنعتی	کارگروه توسعه صادرات - استانداری	- دستگاههای ذیربط - سرمایه گذاری بخش خصوصی	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۳	اجرا و پیگیری تفاهم نامه ها و موافقت نامه های فی مابین ایران و عراق	- استانداری - اتاق بازرگانی - سازمانهای مرتبط	- وزارت امور خارجه - وزارت کشور - وزارت ص م ت	- دستگاههای اجرائی ذیربط	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۴	تکمیل زیرساختهای سخت افزاری و نرم افزاری مرز رسمی سیران بند بانه	استانداری	وزارت امور خارجه - ستاد توسعه همکاری ایران و عراق - سازمان توسعه تجارت ایران	- دستگاههای ذیربط - سرمایه گذاری بخش خصوصی	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۵	احداث سایت دائمی نمایشگاههای بین المللی و پایانه صادراتی محصولات کشاورزی	- سهامداران شرکت - نمایشگاههای بین المللی استان - سرمایه گذار بخش خصوصی	- سازمان توسعه تجارت ایران - اداره کل استاندارد - سازمان جهاد کشاورزی - سازمان صنعت معدن و تجارت	۴۸۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۶	پذیرش هیات تجاری - سرمایه گذاری (روسیه - آلمان - فنلاند - عراق)	- اتاق بازرگانی - اتاق تعاون - اتحادیه صادر کنندگان	- سازمان توسعه تجارت ایران - سازمان صنعت معدن	۴۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶	-

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	دستگاه همکار	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	مدت زمان اجرا	ملاحظات
۷	توسعه و تقویت تشکلهای صادراتی و یکپارچه سازی نهاد های صادراتی (توسعه شرکتهای مشاوره بازاریابی و ایجاد شرکتهای مدیریت صادرات)	-اتاق بازرگانی -اتاق تعاون -اتحادیه صادرکنندگان	-سازمان توسعه تجارت ایران -سازمان صنعت معدن و تجارت	۵۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۸	راه اندازی سامانه جامع امور گمرکی در گمرکات استان	گمرکات استان	دستگاههای ذیربط	-دستگاههای اجرایی ذیربط	تا پایان سال ۱۳۹۶	
۹	اجرای کامل پنجره واحد تجاری فرامرزی	-گمرک کردستان - سازمانهای مرتبط	سازماهای مرتبط	-دستگاههای اجرایی ذیربط	تا پایان سال ۱۳۹۶	
۱۰	ایجاد بانک اطلاعات و آمار تجارت خارجی استان و تولیدات صادراتی(کشاورزی، صنعتی، معدنی)	-اداره کل گمرک استان -استانداری کردستان	سازمان جهاد کشاورزی- سازمان صنعت معدن و تجارت -تشکلهای صنفی صادراتی (اتاق بازرگانی- خانه کشاورز-اتاق تعاون- اتحادیه صادرکنندگان- خانه صنعت و معدن)	-بخش خصوصی -اتاق بازرگانی -اتاق تعاون	تا پایان سال ۱۳۹۶	
۱۱	تأمین نیروی انسانی مورد نیاز، توسعه و تجهیز زیرساختهای صادراتی مرزهای رسمی باشماقی وسیرانبد (انبار و سردخانه مکانیزه ، آزمایشگاه استاندارد ، سالن مذاکرات ، راههای مواصلاتی و ...	-استانداری کردستان -اتاق بازرگانی -اتاق تعاون -اتحادیه صادرکنندگان -سرمایه گذاران بخش خصوصی	سازمان توسعه تجارت ایران- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان- سازمان صنعت معدن و تجارت-گمرک استان- استاندارد-پایانه ها	-دستگاههای ذیربط - سرمایه گذاری بخش خصوصی	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۱۲	انجام ۲ طرح تحقیقاتی تولید صادراتی و فرش دستباف	استانداری کردستان-اتاق بازرگانی -اتاق تعاون - اتحادیه صادرکنندگان	سازمان توسعه تجارت ایران-مراکز دانشگاهی	۵۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶	-

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	دستگاه همکار	اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	مدت زمان اجرا	ملاحظات
۱۳	انجام ۲ طرح مطالعاتی بازاریابی و بازار شناسی و تحقیق و توسعه واحدهای صادراتی	استانداری کردستان - اتاق بازرگانی - اتاق تعاون - اتحادیه صادرکنندگان	سازمان توسعه تجارت ایران - مراکز دانشگاهی	۴۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶ -	
۱۴	برگزاری ۲ نشست و سمینار تخصصی	استانداری کردستان - سازمان صنعت معدن و تجارت	سازمان توسعه تجارت ایران - مراکز دانشگاهی	۲۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶ -	
۱۵	برگزاری ۲ میز کالا ، خدمات و بازارهای هدف	سازمان صنعت معدن و تجارت	سازمان توسعه تجارت ایران - مراکز دانشگاهی	۱۵۰	تا پایان سال ۱۳۹۶ -	
۱۶	اعزام ۷ هیات تجاری به کشورهای (آذربایجان - امارات - روسیه - اوکراین - کره جنوبی - هند - عراق)	اتاق بازرگانی - اتاق تعاون - اتحادیه صادرکنندگان	سازمان توسعه تجارت ایران - سازمان صنعت معدن و تجارت	۹۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶ -	
۱۷	برگزاری ۱۹ عنوان نمایشگاه تخصصی	شرکت نمایشگاههای بین المللی استان	سازمان توسعه تجارت ایران اداره کل گمرکات استان - سازمان صنعت معدن و تجارت	-	تا پایان سال ۱۳۹۶ -	
۱۸	برگزاری ۱۴ کارگاه آموزشی ویژه تجار و فعالان اقتصادی	اتاق بازرگانی - اتاق تعاون - اتحادیه صادرکنندگان	سازمان توسعه تجارت ایران - سازمان صنعت معدن و تجارت	۲۸۰	تا پایان سال ۱۳۹۶ -	

جدول شماره ۱۱-۲ الزامات و بایسته های تحقق اهداف صادرات غیر نفتی سال ۱۳۹۶ استان کردستان

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	دستگاه همکار	تاریخ (تاریخ)	مدت زمان اجرا
۱	اجرای حمل یکسره کالاهای صادراتی به عراق	استانداری کردستان	- اداره کل گمرکات استان - اداره کل راهداری و حمل و نقل - جاده ای استان	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۲	رفع مشکلات استاندارد و بازرسی کالا	اداره کل استاندارد	اداره کل گمرکات استان - تشکلهای صنفی (اتاق بازرگانی- اتاق تعاون- اتحادیه صادرکنندگان) - سازمان ص م ت	۸۲ میلیارد ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶
۳	کارآمد نمودن سیستم حمل و نقل و راههای مواصلاتی استان	- سازمان راه و شهرسازی - اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان	- استانداری کردستان	اعتبارات ملی و استانی	تا پایان سال ۱۳۹۶
۴	دسترسی به آمار جامع گمرکات استان به تفکیک بخش های مختلف اقتصادی	- اداره کل گمرکات استان	- سازمان صنعت، معدن و تجارت - تشکلهای صنفی (اتاق بازرگانی- اتاق تعاون)	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۵	ایجاد و بهبود مناسبات بانکی و ارزی با منطقه اقلیم کردستان عراق	- استانداری کردستان - بانکهای استان	وزارت امور خارجه- بانک مرکزی جمهوری اسلامی	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۶	فعال نمودن بازارچه سیف سقز	- استانداری کردستان	وزارت کشور- سازمان توسعه تجارت ایران	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۷	تکمیل و ارتقاء زیر ساختهای سخت افزاری و نرم افزاری مرز رسمی سیرانیند	- استانداری کردستان	- سازمان توسعه تجارت - گمرک ایران	۱۰۰۰	تا پایان سال ۱۳۹۶
۸	فعالیت شبانه روزی گمرکات (بازارتقاء چارت سازمانی)	- استانداری کردستان - اداره کل گمرکات استان	اعضاء پنجره واحد تجاری	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۹	نشستهای مشترک با طرف خارجی -عراق (بازار هدف) هر سه ماه یک بار	- استانداری کردستان - تشکلهای صنفی (اتاق بازرگانی- اتاق تعاون- اتحادیه صادرکنندگان)	دستگاههای اجرایی ذیربط	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۱۰	تسهیل و تسریع در فرایند صادرات کالا و خدمات	- اداره کل گمرکات - اداره کل استاندارد	- استانداری کردستان - دستگاههای اجرایی مستقر در مرز	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۱۱	مدیریت واحد مرزی	- استانداری کردستان	اعضای کارگروه توسعه صادرات استان	-	تا پایان سال ۱۳۹۶

الزامات اجرایی پروژه توسعه صادرات غیر نفتی:

۱. تأمین منابع مالی صادرات و تسهیل در اعطای تسهیلات بانکی با نرخ سود مناسب
۲. تأمین و اجرایی کردن بسته حمایتی - صیانتی توسعه صادرات (مشوقهای مستقیم و غیر مستقیم)
۳. ایجاد خطوط اعتباری (اعتبار خریدار یا فروشنده) برای کشورهای هدف
۴. اعمال ممنوعیت برای هرگونه افزایش هزینه صادرات که بهای تمام شده محصولات صادراتی را افزایش می دهد.
۵. سازماندهی صادرات از طریق شرکتهای توانمند صادرات
۶. استفاده از دیپلماسی تجاری و مذاکرات تجارت ترجیحی به ویژه با کشورهای هدف اولویت دار
۷. بهبود فضای کسب و کار و کاهش هزینه مبادلات
۸. توسعه و تقویت واحدهای تولیدی صادرات گرا به منظور افزایش سهم تولید صادراتی استان

فرش دستباف

در راستای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی - تولید و اشتغال، و با توجه به ظرفیتها و مزیت های بالقوه فرش دستباف استان کردستان، برنامه های حوزه فرش دستباف سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کردستان در سال ۱۳۹۶ به شرح ذیل اعلام می گردد:

*جدول ۱۲-۱۲ اهداف کمی میزان تولید و اشتغال فرش در سال ۱۳۹۶

ردیف	عنوان	سال ۱۳۹۵	۱۳۹۶
۱	میزان تولید (متر مربع)	۱۶۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰
۲	میزان صادرات غیر مستقیم (میلیارد تومان)	۴/۲	۶
۳	تعداد بافنده فعال (نفر)	۶۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰

*فرش دستباف استان به دلیل نبود گمرک تخصصی از سایر کمرگات کشور صادر می گردد به همین دلیل میزان صادرات فرش دستباف استان از تجميع آمار سایر گمرکات و به صورت تقریبی عنوان می گردد.

جدول ۱۳-۲ برنامه های عملیاتی فرش دستباف در سال ۱۳۹۶

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	همکار	اعتبار مورد نیاز	مدت زمان اجرا
۱	تشکیل خوشه های فرش استان	- شرکت شهرک های صنعتی استان کردستان	- سازمان صنعت، معدن و تجارت - تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	اعتبار آن توسط شرکت شهرک های صنعتی استان تامین می گردد.	تا پایان سال ۱۳۹۶
۲	ساخت و تاسیس شهرک فرش و صنایع وابسته (کارگاه های کوچک از جمله ریسندگی، تابندگی، رنگرزی، دارکشی، رفو و ...)	- سازمان برنامه و بودجه کردستان - شرکت شهرک های صنعتی - تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	- سازمان صنعت، معدن و تجارت	برآورد ۱۵۰۰ میلیارد ریال تا ۲۰۰۰ میلیارد ریال	تا پایان بهره برداری از پروژه مذکور
۳	تشکیل زنجیره تامین فرش دستباف استان	- سازمان صنعت، معدن و تجارت - تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	- تمامی سازمان ها و نهاد های مرتبط	برآورد ۱۵۰۰ میلیارد ریال تا ۲۰۰۰ میلیارد ریال	تا پایان بهره برداری از پروژه مذکور
۴	ثبت سبک ها و طرح ها و نقوش فرش دستباف استان کردستان در سطح ملی و جهانی	- سازمان میراث فرهنگی استان - سازمان صنعت، معدن و تجارت	- مرکز ملی فرش ایران - سازمان میراث فرهنگی کشور	بودجه برنامه مذکور توسط مرکز ملی فرش ایران تامین گردیده است.	تا پایان سال ۱۳۹۶
۵	تأسیس موزه فرش استان	- استانداری کردستان - سازمان برنامه و بودجه کردستان - سازمان میراث فرهنگی - سازمان صنعت، معدن و تجارت	- سازمان میراث فرهنگی کشور - موزه ملی فرش ایران در تهران	ده میلیارد ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶
۶	تشکیل اتحادیه صادر کنندگان فرش دستباف استان کردستان	- اتحادیه صادر کنندگان استان کردستان- اتاق بازرگانی سنندج	- سازمان صنعت، معدن و تجارت- تشکلهای بخش فرش دستباف	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۷	پیگیری تأسیس دانشکده فرش و تدریس رشته فرش در استان	- استانداری کردستان - سازمان برنامه و بودجه کردستان- دانشگاه کردستان	- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - سازمان صنعت، معدن و تجارت	-	تا پایان سال ۱۳۹۶

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	سازمان همکار	اعتبار مورد نیاز	مدت زمان اجرا
۸	شرکت در بیست و ششمین نمایشگاه سراسری فرش دستباف ایران در تهران	-تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	-سازمان صنعت، معدن و تجارت	تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	تا پایان سال ۱۳۹۶
۹	تخصیص و اجاره غرفه ای در نمایشگاه های خارج از کشور جهت ارائه و معرفی فرش دستباف استان کردستان برای تمام تشکل های فرش استان در راستای اجرای بسته حمایتی در دو سطح ملی و استانی	-سازمان توسعه تجارت ایران - مرکز ملی فرش ایران -استانداری استان کردستان -سازمان برنامه و بودجه کردستان - سازمان صنعت، معدن و تجارت	-تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	یک میلیارد ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶
۱۰	ایجاد اشتغال قالببافی خانگی و متمرکز	-تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف -اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی - دستگاههای اجرایی مرتبط	- دستگاههای اجرایی مرتبط	به ازای هر نفر ۵۰ میلیون ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶
۱۱	برگزاری جلسات کمیته فرش استان برای بررسی وضعیت فرش استان به صورت فصلی	-سازمان صنعت، معدن و تجارت	-تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف - دستگاههای اجرایی ذیربط -بانکها	-	تا پایان سال ۱۳۹۶
۱۲	برگزاری جشنواره فرش دستباف استان کردستان (جشنواره گره زرین)	-سازمان برنامه و بودجه کردستان -سازمان صنعت، معدن و تجارت	- مرکز ملی فرش ایران -اعضاء کمیته فرش استان	۳۵۰۰ میلیون ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶
۱۳	برگزاری مسابقات آزاد فرش دستباف در سطح استان	-اداره کل آموزش فنی و حرفه ای	-سازمان صنعت، معدن و تجارت	۵۰۰ میلیون ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶
۱۴	برگزاری پانزدهمین نمایشگاه داخلی فرش دستباف درسندج	-شرکت نمایشگاه های بین المللی کردستان	-سازمان صنعت، معدن و تجارت -تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	تا پایان سال ۱۳۹۶

جدول ۱۴-۲ الزامات و بایسته های تحقق اهداف فرش دستباف سال ۱۳۹۶ استان کردستان

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	سازمان همکار	اعتبار مورد نیاز	مدت زمان اجرا	ملاحظات
۱	فرهنگ سازی خرید فرش دستباف استان از طریق تبلیغات رسانه ای و حمایت های دولتی توسط خریداران داخلی	-استانداری کردستان -سازمان صنعت معدن و تجارت -صدا و سیما	تشکیل های بخش خصوصی فرش دستباف - دستگاههای اجرایی مرتبط	۵۰۰ میلیون ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۲	اعطای تسهیلات بانکی کم بهره و نیز ارائه کارت های خرید اعتباری برای خریداران فرش دستباف استان کردستان (همانند سال ۱۳۹۵)	-صندوق کارآفرینی امید کردستان	-سایر بانک های استان -سازمان صنعت معدن و تجارت- استانداری کردستان	ده میلیارد ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۳	تشکیل کمیته بازاریابی و تبلیغات فرش دستباف در خارج از کشور	- استانداری کردستان -اتحادیه صادر کنندگان استان کردستان -اتاق بازرگانی سنندج -سازمان صنعت معدن و تجارت	تشکیل های بخش خصوصی فرش دستباف - دستگاههای اجرایی مرتبط	توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۴	تهیه ی آمار فرش دستباف استان کردستان و درج در سالنامه آماری استان	-استانداری کردستان -سازمان برنامه و بودجه کردستان -مرکز آمار استان	-سازمان صنعت، معدن و تجارت	توسط استانداری استان کردستان	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۵	تهیه تقویم برای برگزاری نمایشگاه فرش دستباف در استان کردستان	-تشکیل های بخش خصوصی فرش دستباف -شرکت نمایشگاه های بین المللی استان کردستان	-سازمان صنعت معدن و تجارت	-	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۶	اعطای مشوق های تولید برای تولیدکنندگان فرش دستباف بازار محور(داخلی و صادرات)در استان کردستان	- استانداری کردستان - سازمان صنعت، معدن و تجارت -مرکز ملی فرش ایران	-سایر دستگاه های مربوطه.	۳۰ میلیارد ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۷	تداوم بیمه و بازنشستگی قالیبافان در استان و جایگزینی بجای حذف بیمه شدگان	-اداره کل بیمه تامین اجتماعی -سازمان صنعت، معدن و تجارت	تشکیل های بخش خصوصی فرش دستباف - دستگاههای اجرایی مرتبط	۵۲/۲ میلیارد ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶	-

ردیف	عنوان برنامه	متولی اصلی	سازمان همکار	اعتبار مورد نیاز	مدت زمان اجرا	ملاحظات
۸	پیگیری احداث گمرک تخصصی فرش دستباف	- استانداری کردستان - سازمان برنامه و بودجه کردستان - گمرک استان	- سازمان صنعت معدن و تجارت	تامین اعتبار توسط اداره کل گمرکات	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۹	تربیت و آموزش تعداد ۲۰ نفر تاجر در زمینه بازرگانی و صادرات فرش دستباف استان کردستان	- استانداری کردستان - سازمان برنامه و بودجه کردستان - اتحادیه صادر کنندگان استان کردستان	- سایر دستگاه های ذیربط - گمرک استان - سازمان صنعت معدن و تجارت	تامین اعتبار ۲۰۰ میلیون ریال توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی سنندج	تا پایان سال ۱۳۹۶	-
۱۰	برگزاری کلاس های آموزشی از جمله طراحی فرش دستباف، آموزش تخصصی مدیران کارگاه های متمرکز و غیر متمرکز فرش دستباف در سطح استان - آموزش بازاریابی و فروش - آموزش رنگرزی گیاهی مواد اولیه فرش دستباف - آموزش جله کشی و ناظرین فنی و ...	- سازمان برنامه و بودجه کردستان - سازمان صنعت معدن و تجارت	- تشکل های بخش خصوصی فرش دستباف	ده میلیارد ریال	تا پایان سال ۱۳۹۶	-

مسایل و مشکلات فرش دستباف استان:

- ❖ عدم جمع آوری پشم مرغوب استان جهت بافت فرش دستباف
- ❖ عدم وجود کارگاه های نخ ریزی، نخ تابی، رنگرزی صنعتی - سنتی گیاهی و ...
- ❖ عدم وجود بازاریابی و سلیقه یابی در مورد طرح های ارائه شده در بازار داخلی و خارجی
- ❖ نبود آموزش تخصصی کنترل کیفیت بافت، طراحی، رنگرزی، بازاریابی، مدیریت کارگاه و ...
- ❖ نبود کارگاه تخصصی شستشو و عملیات تکمیلی جهت فرش های دستباف صادراتی و فروش داخلی
- ❖ نبود شرکت های مدیریت صادرات و تجار صادر کننده در حوزه فرش دستباف استان
- ❖ نبود گمرک تخصصی فرش دستباف و کارشناس فرش جهت ارزیابی فرش های صادراتی

مزیت ها و نقاط قوت فرش دستباف:

- ❖ وجود ۲ برند منحصراً به فرد فرش دستباف استان کردستان (یک پود سنه) و (آهنین بیجار)
- ❖ منحصر به فرد بودن طرح ها و رنگ آمیزی فرش ها
- ❖ مرغوب بودن پشم تولیدی در استان جهت بافت فرش
- ❖ استفاده از رنگرزی های طبیعی
- ❖ منحصر به فرد بودن نوع بافت به صورت تک پود (در سنج)
- ❖ عدم توانایی کشور های خارجی در کپی کردن نوع بافت
- ❖ اصالت طرح ها و رنگ های فرش دستباف
- ❖ توانایی تطابق با دکوراسیون روز
- ❖ مهارت بافندگان در بافت فرش دستباف
- ❖ وجود ۶۰ هزار بافنده واقعی فرش دستباف استان

اهداف کمی و برنامه های عملیاتی توسعه صادرات مرز رسمی باشماق مریوان در سال ۱۳۹۶

مرز رسمی باشماق شهرستان مریوان در فاصله ۱۷ کیلومتری غرب شهر مریوان در جوار روستای مرزی باشماق قرار دارد. طرح توسعه مرز باشماق در قالب ۳۲ هکتار در حال اجرا می باشد. از سال ۱۳۶۹ عملاً فعالیت اقتصادی از طریق مرز باشماق با کردستان عراق شروع شده است و این مبادلات به دلایل قومی و ویژگیهای خاص منطقه روز به روز ارتقاء یافته و توانسته به عنوان اولین مرز رسمی جمهوری اسلامی ایران با کشور عراق بستر مناسبی را جهت فعالیت اقتصادی فراهم نماید. بطوریکه این مرز توانسته است بخوبی در صادرات کشور به شمال عراق حتی به مناطق مرکزی این کشور نقش اساسی ایفاء نماید. مرز باشماق مریوان کریدور غرب و مرز رسمی کشور است و توسعه آن نه فقط موجب توسعه استان می شود بلکه توسعه کل کشور رابه دنبال خواهد داشت. مرز رسمی باشماق شهرستان مریوان می تواند در توسعه بازرگانی منطقه و اشتغال زایی، به رونق اقتصادی کشور کمک نماید.

در راستای تحقق اهداف برنامه ملی برون گرایی اقتصاد با محوریت توسعه صادرات غیر نفتی، وبا توجه به ظرفیتهای و مزیت های بالقوه صادراتی استان کردستان، اهداف و برنامه های عملیاتی مرز رسمی باشماق مریوان در سال ۱۳۹۶ به شرح ذیل اعلام می گردد.

جدول ۱۵-۲ وضعیت کمی صادرات کالا استان کردستان و مرز رسمی باشماق در سال ۱۳۹۶ (ارزش: دلار)

ردیف	صادرات سال ۹۴ (استان)	صادرات سال ۹۴ (مرز باشماق)	صادرات سال ۹۵ (استان)	صادرات سال ۹۵ (مرز باشماق)	درصد تغییر (استان)	درصد تغییر (مرز باشماق)
۱	۴۷۴/۳۰۵/۶۴۷	۴۲۶/۶۲۷/۲۹۸	۳۵۹/۵۶۷/۹۲۳	۳۰۸/۹۹۴/۴۴۹	-۲۴	-۲۸

جدول ۱۶-۲ اهداف کمی صادرات کالا استان کردستان و مرز رسمی باشماق در سال ۱۳۹۶ (ارزش: میلیون دلار)

ردیف	عنوان	سال ۱۳۹۵	هدف سال ۱۳۹۶	تغییرات
۱	میزان صادرات استان کردستان (میلیون دلار)	۳۶۰	۴۶۰	٪۲۸
۲	سهم مرز رسمی باشماق از کل صادرات استان (درصد)	٪۸۶	٪۸۶	---
۳	سهم مرز رسمی باشماق از کل صادرات استان (ارزشی)	۳۰۹	۴۰۰	٪۲۳

جدول ۱۷-۲ برنامه های اجرایی و عملیاتی مرز رسمی باشماق مریوان در سال ۱۳۹۶

ردیف	عنوان برنامه	سازمان / دستگاه مجری	
		متولی اصلی	همکار
۱	تکمیل زیر ساختهای سخت افزاری شامل : - احداث ساختمان اداری ، اداره کل گمرک باشماق - تکمیل پل های مرزی - تعمیر نگهداری محوطه و ساختمانها - تهیه و نصب عایق صوتی سالن تجاری - بازسازی و رو سازی محوطه سردرب های غربی و شرقی مرز - احداث جاده ارتباطی سالن مسافری به تجاری در ضلع شمالی مرز باشماق - احداث دیوار مسیر ورودی سالن مسافری - اصلاح طرح معماری و جابجائی و افزایش فضا در داخل سالن تجاری و مسافری - اجرای خط انتقال احداث ایستگاه و شبکه توزیع گاز و گاز رسانی به ساختمانها و محوطه - و غیره	- دفتر فنی استانداری - گمرکات استان - اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان	- استانداری کردستان - فرمانداری مریوان - دستگاههای ذیربط
۲	تعیین پارکینگ جهت ورود کامیونهای ترانزیتی مقصد باشماق	گمرکات استان	- استانداری کردستان - فرمانداری مریوان
۳	محوطه سازی و آسفالت مسیر کامیونهای ترانزیتی مقصد و آسفالت شبکه معابر و پارکینگ ها و مبادی خروجی و ورودی	- دفتر فنی استانداری - گمرکات استان - اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان	- استانداری کردستان - فرمانداری مریوان - دستگاههای ذیربط
۴	نصب و راه اندازی یک دستگاه ایکس ری کامیونی جهت کالاهای وارداتی و ترانزیتی مبداء باشماق	گمرکات استان	- دستگاههای ذیربط
۵	اجرای مصوبات در خصوص تکمیل (سر درب) اتاق ، تجهیزات گمرک در ورود و خروج ، غرفه بندی ، نمازخانه ، سرویس بهداشتی ، تفکیک محوطه های صادراتی	دفتر فنی استانداری کردستان	- استانداری کردستان - فرمانداری مریوان
۶	افزایش لاین های تجاری موجود در خروجی صادرات از ۳ لاین به ۵ لاین	گمرکات استان	- استانداری کردستان - فرمانداری مریوان
۷	راه اندازی سامانه جامع امور گمرکی در گمرکات استان	گمرکات استان	- دستگاههای ذیربط
۸	اجرای مدیریت یکپارچه در مرز باشماق	استانداری کردستان - گمرکات استان	- دستگاههای ذیربط
۹	تکمیل دیوار وانسداد محوطه های مرز	- دفتر فنی استانداری کردستان - گمرکات استان	- استانداری کردستان - دستگاههای ذیربط
۱۰	احداث و ایجاد و استقرار مجموعه آزمایشگاه استاندارد مجهز برای تعیین ماهیت برخی از کالاهای صادراتی و وارداتی با امکانات به روز و تست سریع	اداره کل استاندارد کردستان	- استانداری کردستان - دستگاههای ذیربط
۱۱	احداث آزمایشگاه قرنطینه نباتی و دامی برای آزمایشهای لازم در خصوص صادرات و واردات برخی از میوه جات و انواع دام و طیور	- اداره کل دامپزشکی کردستان - سازمان جهاد کشاورزی	- دستگاههای ذیربط
۱۲	تکمیل زیر ساختهای مسیر جاده سهندج - مریوان تا مرز باشماق	سازمان راه و شهرسازی کردستان	- استانداری کردستان - اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای کردستان - دستگاههای اجرایی ذیربط
۱۳	ایجاد شعبه ارزی و شعبه بانکی جهت نقل و انتقالات ارزی تجار و صادر کنندگان و بهبود مناسبات بانکی با کشور عراق	- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - مدیریت هماهنگی بانکهای استان	- استانداری کردستان - وزارت امور خارجه

	(بانک ملی)		
۱۴	تفویض اختیار کامل به برخی از ادارات مستقر در مرز از سوی اداره کل متبوع جهت انجام امور مربوطه مانند: قرنطینه نباتی ، محیط زیست	دستگاههای ذیربط	-استانداری کردستان -گمرکات استان
۱۵	رفع مشکلات استفاده از انبارهای شرکت پارسین (اجرای مصوبات در این زمینه)	-استانداری کردستان -گمرکات استان	دستگاههای ذیربط
۱۶	تکمیل و راه اندازی ایستگاه آتش نشانی و اورژانس در مرز باشماق با توجه به حجم بالای تردد روزانه کامیونهای حامل سوخت.	-فرمانداری مریوان -گمرکات استان	دستگاههای ذیربط
۱۷	اجرای کامل پنجره واحد تجاری فرامرزی و تسریع در صدور مجوز ها توسط دستگاههای اجرایی ذیربط	گمرک کردستان - سازمانهای مرتبط	سازماهای مرتبط
۱۸	ساخت و تکمیل سرویس های بهداشتی مناسب در محوطه مرز رسمی باشماق	-فرمانداری مریوان -گمرکات استان	دستگاههای ذیربط
۱۹	احداث و تکمیل محوطه ترانشیپ	-فرمانداری مریوان -گمرکات استان	-اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای -دستگاههای ذیربط
۲۰	تکمیل زیر ساختهای نرم افزاری از جمله اینترنتی و انفورماتیک -ثبت آمار تردد ترافیکی -ارتباطات بین المللی ارتباطات ملی -شبکه داخلی رایانه ای	-مخابرات استان -فرمانداری مریوان -اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای -گمرکات استان	-استانداری کردستان -دستگاههای ذیربط
۲۱	احداث پایانه های صادراتی تخصصی مانند : آبیان -پتروشیمی- مصالح ساختمانی و	-فرمانداری مریوان -گمرکات کردستان -اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	-استانداری -سازمان صنعت ، معدن و تجارت -اتاق بازرگانی صنایع معدن و کشاورزی سنندج -دستگاههای ذیربط
۲۲	احداث گمرک منفک از پایانه	-فرمانداری مریوان -گمرکات کردستان -اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	دستگاههای ذیربط
۲۳	استقرار نماینده سازمان محیط زیست در مرز رسمی باشماق	اداره کل محیط زیست استان	استاداری کردستان
۲۴	تعیین تکلیف انبار شرکت بهار تجارت پارسین و همچنین احداث امکانات زیر بنایی و واگذاری کلیه مستحقات به استانداری مطابق قرارداد (که موضوع مبادلات تجاری را تحت الشعاع خود قرار داده است)	-استانداری کردستان -فرمانداری مریوان -گمرکات کردستان -اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	دستگاههای ذیربط
۲۵	رفع موانع و یکپارچه سازی امور مربوط به بازرسی های اجباری ، متعدد و موازی	-اداره کل استاندار کردستان	-استانداری کردستان -فرمانداری مریوان -گمرکات کردستان -دستگاههای ذیربط
	الحاق ۵۰ هکتار اراضی اطراف سایت مطابق طرح جامع تصویب شده.	-دفتر فنی استانداری کردستان	-استانداری کردستان

۲۶		- اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	- فرمانداری مریوان - گمرکات کردستان
۲۷	تعیین تکلیف مالکیت سهم ارتش از زمینهای سایت و انتقال سهم وزارت دفاع به نام استانداری کردستان	- استانداری کردستان - دفتر فنی استانداری کردستان	- فرمانداری مریوان - گمرکات کردستان - اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای
۲۸	احداث جاده دسترسی پاسگاه مرزی باشماق	- اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای - مرزبانی کردستان	- فرمانداری مریوان - گمرکات کردستان

جدول ۱۸-۲ الزامات و بایسته های تحقق اهداف صادرات غیر نفتی سال ۹۶ مرز رسمی باشماق

ردیف	الزامات و بایسته های تحقق اهداف صادراتی	متولی اصلی	دستگاه همکار
۱	فعالیت شبانه روزی گمرکات (بازتقاء چارت سازمانی)	- استانداری - اداره کل گمرکات استان	اعضاء پنجره واحد تجاری
۲	تسهیل و تسریع در فرایند صادرات کالا و خدمات	- اداره کل گمرکات - اداره کل استاندارد	- استانداری کردستان - دستگاههای اجرایی مستقر در مرز
۳	اجرای مدیریت یکپارچه در مرز باشماق	استانداری کردستان	اعضای کارگروه توسعه صادرات استان
۴	نشستهای مشترک با طرف خارجی -عراق (بازار هدف) هر سه ماه یک بار	استانداری کردستان - تشکلهای صادراتی (اتاق بازرگانی - اتاق تعاون - اتحادیه صادرکنندگان)	دستگاههای اجرایی ذیربط
۵	اجرای حمل یکسره کالاهای صادراتی به عراق	- استانداری کردستان	- گمرکات استان - اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان
۷	اجرای کامل پنجره واحد تجاری فرامرزی	- گمرک کردستان - سازمانهای مرتبط	دستگاههای اجرایی ذیربط
۸	رفع مشکلات استاندارد و بازرسی کالا	- اداره کل استاندارد	- اداره کل گمرکات استان - تشکلهای صادراتی (اتاق بازرگانی - اتاق تعاون - اتحادیه صادرکنندگان) - سازمان صنعت، معدن و تجارت
۹	کارآمد نمودن سیستم حمل و نقل و راههای مواصلاتی استان	- سازمان راه و شهرسازی - اداره کل پایانه ها و حمل و نقل	استانداری کردستان
۱۰	راه اندازی سامانه جامع امور گمرکی در گمرکات استان	گمرکات استان	دستگاههای ذیربط
۱۱	ایجاد فضای مناسب سخت افزاری و نرم افزاری در مرز رسمی باشماق	- استانداری کردستان - فرمانداری مریوان - اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای - گمرکات استان - مخابرات استان	- دستگاههای ذیربط
۱۲	ایجاد مناطق آزاد تجاری شهرستانهای مریوان	استانداری کردستان	- کارگروه توسعه صادرات - شورای عالی مناطق آزاد تجاری

جدول شماره ۱۹-۲ مشکلات، موانع و چالش های فرآروی توسعه صادرات غیر نفتی در مرز رسمی باشماق مریوان در سال ۱۳۹۶

ردیف	موانع و مشکلات	پیشنهاد و راهکارها	توضیحات
۱	عدم پیگیری دفتر فنی استانداری در راستای اجرای مصوبات صورت گرفته در خصوص تکمیل (سر درب) اتاق بازرگانی ، تجهیزات گمرک در ورود و خروج، غرفه بندی، نماز خانه ، سرویس بهداشتی و....	تخصیص بودجه و اعتبار کافی برای تکمیل این زیر ساختها	-----
۲	ناکافی بودن لاین های تجاری موجود در خروجی صادرات که در حال حاضر سه لاین می باشد	افزایش تعداد لاین ها تا ۵ لاین با توجه به موجود بودن فضای کافی	-----
۳	تملك اراضی از مالکین نیازمند اعتبارات قابل توجه می باشد(موضوع الحاق ۵۰هکتار اراضی اطراف سایت مطابق طرح جامع مرز باشماق تصویب شده)	دعوت از سرمایه گذاران بخش خصوصی یا توافق با مالکین در این زمینه	-----
۴	عدم نگهداری اصولی از لحاظ نظافت و جلوگیری از قاچاق سوخت در محوطه ترانشیپ و معابر و پارکینگ ها.	واگذاری امر تخلیه و بارگیری به بخش خصوصی	-----
۵	عدم واگذاری زمین سایت فعلی به نام اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان کردستان	با توجه به تصویب موضوع در هیئت وزیران ، پیگیری لازم از مبادی ذیربط ضروری است.	-----
۶	عدم پابندی شرکت تجارت پارسیان به مفاد قرار داد) احداث امکانات زیر بنایی و واگذاری کلیه مستحقات به (استانداری)	پیگیری از مراجع قضایی تا حصول نتیجه و احقاق بیت المال	-----
۷	مشکلات ناشی از عدم مدیریت واحد و یکپارچه در مرز باشماق که باعث نا هماهنگی و عدم انسجام سیستم اداری مستقر در مرز شده است	مطابق قانون ، گمرک بعنوان مدیر واحد شناخته شده است . و لازم است اختیارات کافی به گمرک باشماق داده شود.	-----
۸	بلا تکلیفی در محوطه مرز به لحاظ وضعیت بهداشتی ، فاضلاب نامناسب و....	تعیین تکلیف متولی و مدیریت محوطه و بهره برداری از آن برای فعالیتهای تجاری	-----
۹	عدم استقرار مرکز و تجهیزات ایستگاه آتش نشانی و اورژانس در مرز باشماق (با توجه به حجم بالای تردد روزانه کامیونهای حامل سوخت).	تخصیص بودجه لازم جهت احداث این زیر ساختها	-----
۱۰	عدم وجود آزمایشگاه استاندارد قرنطینه نباتی و دامی برای آزمایشهای لازم در خصوص صادرات و واردات برخی از میوه جات و انواع دام و طیور	تهیه و تدارک موارد مذکور توسط سازمان و مراجع مربوطه	-----
۱۱	عدم وجود و استقرار مجموعه آزمایشگاه استاندارد مجهز برای تعیین ماهیت برخی از کالاهای صادراتی و وارداتی با امکانات به روز و تست سریع	تهیه و تدارک توسط سازمان و مراجع مربوطه	تامین مجوز جذب ۳ نفر نیروی متخصص جهت نظارت و بازرسی کالا -تامین اعتبار خرید تجهیزات و موارد مصرفی اولیه

		آزمایشگاهی مورد نیاز آزمایشگاه شامل حداقل ۲۹/۸۱ میلیارد ریال براساس نامه شماره ۱۲۳۶۹۷ مورخ ۲۸/۱۰/۹۵ اداره کل استاندارد به استاندارد کردستان - آموزش و ساماندهی تجار	
۱۲	انجام بازرسی های اجباری و متعدد و موازی در مرز ورودی و خروجی توسط مرزبانی ، گمرک و شرکت نفت که باعث کندی ترخیص کالا و بعضاً کاهش صادرات شده است .	انجام بازرسی در یک نقطه و توسط یکی از سازمانها و ارگانها صورت پذیرد	-----
۱۴	دیپ زنی توسط شرکت نفت	حذف این رویه و جایگزینی روش مناسب دیگر	-----
۱۵	عدم وجود شعبه ارزی و شعبه بانکی جهت نقل و انتقالات ارزی تجار و صادرکنندگان	تسریع در تکمیل شعبه ارزی بانک ملی در مرز باشماق	-----
۱۶	عدم تفویض اختیار کامل برخی از ادارات مستقر در مرز از سوی اداره کل متبوع جهت انجام امور مربوطه مانند: قرنطینه نباتی ، محیط زیست	تفویض اختیار و افزایش صلاحیت دستگاههای متولی در این امر	-----
۱۷	عدم رفع مشکل حقوقی شرکت بهار تجارت پارسیان	تسریع در پیگیری مصوبات صورت گرفته در این راستا توسط دستگاههای متولی و احداث امکانات زیر بنایی و واگذاری کلیه مستحقات به استانداری مطابق قرارداد	-----
۱۸	نامناسب بودن راههای مراسلاتی به مرز باشماق	استاندارد سازی راههای منتهی به مرز باشماق	-----
۱۹	مشکل حمل یکسره کالا به عراق	عملیاتی شده تفاهم نامه های در این مورد	-----
۲۰	عدم وجود و استقرار یک واحد آزمایشگاه فراورده های نفتی	تلاش جهت استقرار یک واحد آزمایشگاه فراورده های نفتی در مرز باشماق	
۲۱	پیگیری اجرای طرح جامع مرز رسمی باشماق و تملک زمینهای داخل طرح جامع	پیگیری اجرای طرح جامع مرز رسمی باشماق توسط دفتر فنی استانداری و دستگاههای اجرایی ذیربط	
۲۲	عدم وجود دستگاه ایکس ری و ایکس وی بمنظور کنترل ونظارت مرزبانی برای تامین امنیت و کنترل مسافران و	نصب و راه اندازی دستگاه ایکس ری و ایکس وی بمنظور کنترل ونظارت	

	مرزبانی	بارهمراه آنها مانند بقیه مرزهای کشور	
۲۳	عدم وجود ساختمان اداری گذرنامه بر اساس طرح جامع باشماقی و ضرورت احداث آن	ساخت و راه اندازی ساختمان اداری گذرنامه بر اساس طرح جامع باشماقی.	
۲۴	عدم وجود ساختمان شرکت ملی نفت	پیگیری واگذاری زمین واحداث ساختمان شرکت ملی نفت از طریق پایانه و شرکت نفت استان	
۲۵	عدم وجود سکو های بارگیری و تخلیه دام در داخل مرز جهت کنترل بیشتر دامهای صادراتی و وارداتی	پیگیری عدم وجود سکو های بارگیری و تخلیه دام در داخل مرز جهت کنترل بیشتر دامهای صادراتی و وارداتی	
۲۶	نقص زیر ساختهای مخابراتی و اینترنتی	تکمیل وتجهیز در جهت رفع نقص زیر ساختهای مخابراتی و اینترنتی توسط دسنگاههای اجرایی ذیربط	
۲۷	نامناسب بودن آسفالت و روشنایی محوطه و مبادی ورودی و خروجی	تکمیل آسفالت و روشنایی محوطه و مبادی ورودی و خروجی	

فصل سوم

برنامه توسعه و بهبود بخش گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی

(با تاکید بر ایجاد اشتغال و تولید در آمد)

۳-۱ مقدمه:

در حالیکه درآمد جهانی صنعت گردشگری هر ساله بالغ بر صدها میلیارد دلار است ایران با وجودیکه جزو کشورهای مستعد در زمینه گردشگری می باشد سهم قابل توجهی از این بازار را کسب نکرده است؛ این در حالیکه این صنعت بواسطه مزایای عمده ای همچون اشتغالزایی بالا، ارزش افزوده بالا، درآمد زایی، گستردگی و نفوذ جغرافیایی، میزان نسبتاً کم سرمایه گذاری مورد نیاز، امکان جذب سرمایه گذاری بین المللی و وجود الزامات اساسی و اولیه آن در کشور؛ ارجحیت بسیاری برای برنامه ریزی توسعه دارد.

استان کردستان بعنوان بخشی از کلیت این ساختار جغرافیایی، تاریخی و فرهنگی بصورت عام و بواسطه برخورداری از مزایای قابل توجه دیگری مانند شرایط طبیعی و جغرافیای خاص و مستعد، پیشینه، قدمت و عمق تاریخی و غنای فرهنگی بصورت خاص، واجد شرایط مناسب برای توجه بیشتر در جهت نیل به اهداف توسعه پایدار، ایجاد اشتغال و تولید درآمد می باشد. با توجه به اینکه برنامه ریزی گردشگری دارای ابعاد مختلف و نیز درهم تنیدگی با سایر بخشهای اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی، فرهنگی و طبیعی می باشد؛ باید در قالب سطوح مختلف جغرافیایی مدیریت شود تا ضمن افزایش بهره‌ی اقتصادی، آثار و تبعات منفی آن در وجوه مختلف به حداقل ممکن کاهش یابد. این نوع برنامه ریزی سلسله مراتبی اگر در چارچوب روش عمل گرایی مبتنی بر اجرایی بودن ارکان آن باشد؛ یقیناً اثرات توسعه ای گسترده تر و پایدار تر ایجاد خواهد نمود. بنابراین ضمن اینکه ضروریست از این پتانسیل بسیار مهم بیشترین بهره با کمترین تبعات ممکن اخذ شود؛ باید این نوع اقدامات در قالب برنامه های به هم پیوسته ملی، منطقه ای و محلی صورت گیرد. این گزارش بصورت محدود در راستای این هدف تهیه شده است. کلیت گزارش بر پایه روش تحلیلی و کلان نگر با دیدگاه راهبردی می باشد که خروجی آن به روش تقلیلی و اجرایی، برنامه ها و پروژه ها ی موضعی و موضوعی به تناسب شرایط و اقتضائات محیطی ارائه شده است.

۳-۲ محیط برنامه ریزی

استان کردستان با ۱۶۰۳۰۱۱ نفر جمعیت و ۲۹۱۳۷ کیلومتر مربع مساحت دارای ۱۰ شهرستان، ۲۹ شهر، ۳۱ بخش و ۸۶ دهستان می باشد. از کل جمعیت استان ۷۰/۸ درصد در مناطق شهری و ۲۹/۲ درصد در مناطق روستایی ساکن هستند. از نظر جغرافیایی، منطقه ای کوهستانی است که با ارتفاع متوسط ۲۰۰۰ متر از سطح دریا از مرتفع ترین استان های کشوری باشد. جهت گسترش و استقرار ارتفاعات در استان به گونه ای است که نخستین بارندگی که از توده های باران زا که به غرب کشور می رسد، بر روی ارتفاعات این منطقه صورت می گیرد. ریزش های جوی در نقاط مرتفع به صورت برف و در بخش های کم ارتفاع غالباً به صورت باران می باشد. میانگین سالانه بارندگی در استان معادل ۵۰۰ میلیمتر و بیشترین میزان بارندگی مربوط به شهرستان مریوان با میانگین ۸۰۰ میلیمتر در سال است.

اختلاف ارتفاع بین بلند ترین و پست ترین نقاط استان به حدود ۲۴۰۰ متر می رسد که کوه شاهو در جنوب غربی استان با ارتفاع ۳۳۰۰ متر بلند ترین و منطقه آلود در بانه با ارتفاع حدود ۹۰۰ متر کم ارتفاع ترین نقطه استان می باشد که این اختلاف ارتفاع موجب به وجود آمدن اقلیم های متفاوت می گردد که از نظر گردشگری حایز اهمیت است. از نظر تنوع اقلیمی و وجود عوارض طبیعی و توپوگرافی، استان کردستان دارای جاذبه های متنوع و ارزشمندی است به ویژه اغلب شهرهای استان به علت قرار گیری بر روی تپه های بلند و تپه ماهوری چشم اندازهای زیبایی را به وجود آورده اند. بر اساس استانداردهای جهانی دمای مطلوب و مناسب برای جهانگردان بین ۲۰ تا ۲۵ درجه سانتیگراد است که با توجه میانگین دمای روزانه استان، از اواسط اردیبهشت تا اواسط مهر ماه بهترین ایام برای سفر گردشگران به این منطقه است و میانگین دمای ماه های این دوره از ۲۲ تا ۲۸ درجه سانتیگراد متغیر است، در دو ماهه اول سال یعنی فروردین و اردیبهشت به علت بارندگی های زیاد و در نتیجه سر سبزی منطقه بهترین زمان برای برگزاری تورهایی طبیعت گردی و دیدار مسافران از طبیعت کردستان است. همچنین میانگین ۱۱۰ روزهی تعداد روزهای یخبندان در استان زمینه بسیار مناسبی برای ورزش و جشنواره های زمستانی همانند ورزش مفرح و هیجان انگیز اسکی، صعودهای زمستانی به ارتفاعات استان و برگزاری جشنواره های زمستانی مانند جشنواره ی ساخت آدم برفی در استان را به وجود می آورد.

رودخانه های این استان عموماً به دو حوزه آبریز دریای خزر و دریاچه ی ارومیه می ریزند و تعدادی نیز وارد کشور عراق می شوند. رودخانه قزل اوزن که شعبات آن شامل: قم چقایی، اوزن دره، تروال و شور می باشد به دریای خزر می ریزد. زرينه رود که شاخه ی اصلی آن چم سقز (چوم) نامیده می شود به همراه شعبه ی مهم آن یعنی رودخانه خورخوره و سایر شعبات آن به دریاچه ی ارومیه می ریزد. همچنین رود خانه ی سیمینه رود که در سقز تاتاهو نامیده می شود به دریاچه ارومیه می ریزد.

۳-۳ گردشگری

۱-۳-۳ وضع موجود

استان کردستان بنابر شرایط و مقتضیات جغرافیایی مطلق و نسبی آن شاهد تنوع محیطی و طبیعی قابل توجهی می-باشد. ۲۹۸ جاذبه طبیعی، ۱۳۵ جاذبه تاریخی، ۶۱ جاذبه فرهنگی، ۴۳ روستای هدف گردشگری، ۳۵ منطقه نمونه گردشگری، قطب گردشگری دریاچه زریوار، ۴ محور گردشگری و با وجود تاسیسات اقامتی شامل ۲۶ هتل، ۲۵ مهمانپذیر، ۱۲۰ خانه استیجاری، ۸۷ واحد پذیرایی بین راهی، ۳۷ دفتر خدمات مسافرتی و ۱۳ تشکل مردم نهاد (NGO) از مهم-ترین پتانسیل های استان می باشند.

۲-۳-۳ بسترهای گردشگری

۱. گردشگری روستایی: وجود ۴۳ روستای هدف گردشگری دارای بافت و ساختار متفاوت معماری، مصالح، پلان و ویژگی های مردم شناسی آن ها همراه با چشم اندازهای گوناگون و بعضاً آمیخته با جنگل، کوه، دره و رودخانه و تنوع و تفاوت های فرهنگی و مردم شناختی.

۲. طبیعت گردی و بوم گردی: وجود تنوع چشم اندازها، تسلسل و آمیختگی عناصر زمین ساختی و طبیعی، بیش از ۹۹ غار شناسایی شده، ۲۸ رودخانه دائمی با ملحقات آن ها، ۱۵ دریاچه طبیعی و پشت سدها، امکان اجرای تورهای پرندنگری، بازدید گل ها و گیاهان دارویی، آفرود کردستان، قابلیت کوهنوردی، دامنه نوردی و دوچرخه سواری کوهستان

۳. گردشگری فرهنگی: وجود تنوع، گستردگی و عمق ویژگیهای فرهنگی اعم از بخش انتزاعی فرهنگ (زبان، موسیقی، مراسم آیینی و رویدادها، بازی و ورزش های سنتی) و بخش عینی و ملموس فرهنگی (لباس، غذا و ...) زمینه جذب گردشگری داخلی و خارجی قابل توجهی ایجاد کرده است.

۳-۳-۳ تحلیل وضع بخش گردشگری: در جدول زیر بر اساس اسناد موجود شرایط عمومی بخش گردشگری

تحلیل شده است

جدول ۱-۳ تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید های بخش گردشگری

فرصت ها Opportunities	نقاط قوت Strengths
- ورود رو به افزایش گردشگران به استان - وجود پتانسیل تجاری مرزهای بانه و مریوان - استقبال سرمایه گذاران جهت احداث تاسیسات گردشگری و سرمایه گذاری - وجود پتانسیل گردشگری پزشکی با توجه به همجواری با اقلیم کردستان عراق - احداث راه آهن تهران-همدان-سنندج-مریوان	۱- تنوع و تعدد جاذبه های گردشگری طبیعی و فرهنگی ۲- وجود عناصر فرهنگی غنی، پرمحتوا و دارای پیشینه تاریخی ۳- تعداد روستاهای گردشگری با زمینه های مختلف معماری فرهنگی - ملموس، آداب و رسوم، آیین ها و جلوه های بصیری فرهنگی ۴- پایین بودن هزینه ها و خدمات استان در مقایسه با کشور ۵- فرهنگ مهمان نوازی و روحیه برون گرایی و شاد ۶- وجود سه بازارچه مرزی در استان

- افزایش تمایل مردم به سفرهای گروهی به کردستان - اولویت سیاست گذاری دولت در بخش گردشگری جهت حمایت از بوم گردی - غنای فرهنگی و تاثیر مثبت آن بر بوم گردی	
تهدیدها Threats	نقاط ضعف Weaknesses
۱- مشکلات مربوط به ابهام و تصمیم گیری های اقتصادی در خصوص مرز باشماق ۲- افزایش میل به سفرهای خارجی در قیاس با سفرهای داخل استان ۳- عدم اجرای آیین نامه های معافیت های مالیاتی ، کسر تخفیف برای تاسیسات گردشگری ۴- احتمال بروز آسیب های زیست محیطی در سیاست های طبیعت گردی استان ۵- وجود انکارهای منفی ذهنی در بین اقشاری از مردم کشور نسبت به استان در خصوص مسایل امنیتی ۶- فعالیت هدفمند و گسترده تر استان های همجوار به خصوص در حیطه های دارای وجوه مشترک که باعث جذب بیشتر گردشگران در آن استان ها شده است. ۷- عدم آموزش و توانمند سازی روستائیان برای ورود به مقوله بوم گردی ۸- مشکلات مربوط به تغییر کاربری اراضی باغی برای احداث اقامتگاه های بوم گردی ۹- ذهنیت منفی مردم در خصوص اجرای موفق پروژه ها، حمایت مالی و تسهیل گری	۱- عدم معرفی تخصصی پتانسیل ها و قابلیت های موجود در سطح ملی و بین المللی (۲- ضعف زیر ساخت ها، امکانات و تاسیسات جانبی و رفاهی و خدماتی در محورها، قطب ها و نقاط گردشگری ۳- تعداد کم تورهای تخصصی گردشگری و ضعف دفاتر خدمات مسافرتی و گردشگری استان در فعالیتهای سنتی ۴- وضعیت نامناسب شبکه حمل و نقل (زمینی، هوایی و ریلی) ۵- عدم کفایت و کارایی مراکز اقامتی در استان همراه با توزیع نامناسب ۶- فصلی بودن گردشگری در استان ۷- کمبود نیروی متخصص و آشنا به صنعت گردشگری ۸- عدم وجود راهبردهای مشخص برای بهره برداری و توسعه صنعت گردشگری در سطح استان ۹- ضعف شبکه های اطلاع رسانی و تبلیغات اینترنتی ۱۰- کمبود جاذبه های شهری در سطح شهرستان (بجز شهرستان سنندج)

ماخذ: اسناد فرادستی - مصاحبه با صاحب نظران

۳-۳-۴ اهداف کلان کیفی در بخش گردشگری

- ۱-افزایش سهم گردشگری استان از بازار ملی و بین المللی با ارتقاء شاخص های کمی و کیفی و استفاده از همه پتانسیلهای موجود و موقعیت مرزی
- ۲- ایجاد، توسعه و ارتقاء گردشگری روستایی استان با توجه به وجود روستاهای هدف
- ۳- افزایش و توزیع متناسب تر درآمد در بین نواحی و مناطق استان با توسعه گردشگری
- ۴- توسعه زیر ساخت ها، اماکن اقامتی و پذیرایی، خدمات و تاسیسات و تجهیزات مورد نیاز قطب ها، محورها، مناطق و روستاهای نمونه گردشگری

۳-۳-۵ اهداف کلان کمی بخش گردشگری

براساس اسناد بالا دستی و با تحلیل شرایط موجود و در صورت تحقق برنامه های پیشنهادی ورودی به استان در پایان سال ۱۳۹۹ باید به ۷۵۰۰۰۰ نفر برسد که سهم گردشگران داخلی معادل ۱۵۵۰ هزار نفر ثبت خواهد بود. (جدول شماره ۲)

جدول ۲-۳ اهداف کلان کمی بخش گردشگری

ردیف	شاخص	واحد	سال پایه (۹۴)	سالهای برنامه					توضیحات
				۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	
۱	تعداد گردشگران ورودی به استان	نفر	۶۰۰۰۰۰	۶۳۰۰۰۰	۶۸۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰	۷۲۵۰۰۰	۷۵۰۰۰۰	
۲	درآمد (میانگین هر نفر ۱۵۰۰ دلار)	میلیون دلار	۲۲۵	۲۵۵	۲۸۵	۳۰۷/۵	۳۲۲/۵	۳۶۰	
۳	تعداد گردشگران داخلی	هزار نفر ثبت	۹۰۰	۱۱۵۰	۱۲۵۰	۱۳۵۰	۱۴۵۰	۱۵۵۰	
۴	حجم گردش مالی گردشگری داخلی	میلیون ریال	۳۶۰۰	۴۶۰۰	۵۰۰۰	۵۴۰۰	۵۸۰۰	۶۲۰۰	
۵	تعداد گردشگران خروجی از استان	میلیون نفر	۰/۱	۰/۱	۰/۲	۰/۲	۰/۳	۰/۳	
۶	مبلغ هزینه شده توسط گردشگران خروجی از استان	میلیون ریال	۲۷۲۰۰۰۰	۲۷۲۰۰۰۰	۵۴۴۰۰۰۰	۵۴۴۰۰۰۰	۸۱۶۰۰۰۰	۸۱۶۰۰۰۰	
۷	تعداد هتل های استان	باب	۲۵	۲۸	۳۰	۳۱	۳۳	۳۴	
۸	تعداد تخت های اقامتی	تخت	۲۸۵۰	۳۳۰۰	۴۰۰۰	۴۵۰۰	۵۰۰۰	۵۴۰۰	
۹	درصد اشغال اتاق واحدهای اقامتی	درصد	۵۵	۶۰	۶۴	۶۴	۶۵	۶۵	
۱۰	نرخ سرانه اتاق هتلها	به ازای هر ۱۰۰ نفر	۰/۲	۰/۲	۰/۱۷	۰/۱۶	۰/۱۶	۰/۱۵	

ماخذ: جمع بندی اسناد مدارک سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، برنامه ششم توسعه بخش و

برای تحقق اهداف کمی فوق باید اقدامات زیر صورت گیرد.

۱- برنامه ریزی و برپایی ۷۵ نمایشگاه مختلف معرفی توانمندی های استان کردستان " داخلی و خارجی "

۲- چاپ و انتشار ۲۰۰۰۰۰۰ بروشور و کاتالوگ معرفی توانمندی های استان

۳- برنامه ریزی و پیگیری احداث ۲۰ مرکز اقامتی مناسب در سطح استان

۴- برنامه ریزی و پیگیری مجوز برای ۱۵ دفتر خدمات مسافرتی جدید در سطح استان

- ۵- برنامه ریزی برای ایجاد ۹ مرکز تفریحی و گردشگری در سطح استان
- ۶- ایجاد مرکز اطلاع رسانی و معرفی جاذبه های گردشگری به زبانهای مختلف در مرکز استان
- ۷- ایجاد زیر ساخت های گردشگری در ۳۵ منطقه نمونه گردشگری و ۱۳ روستای هدف جهت جذب سرمایه گذار
- ۸- برگزاری همایش ها و جشنواره های تخصصی محصولات فرهنگی و صنایع دستی
- ۹- برنامه ریزی جهت احداث ۳۰ اقامتگاه بوم گردی بر اساس ضوابط بوم گردی
- مجموع اعتبارات مورد نیاز برای نایل شدن به اهداف مذکور معادل ۸۰۰۰ میلیارد ریال با قیمت پایه سال ۱۳۹۶ می باشد که به نسبت ۳۰ درصد مشارکت بخش خصوصی ۵۰ درصد تسهیلات کم بهره (صندوق توسعه ملی، صندوق کار آفرینی امید و) و ۲۰ درصد سهم بخش دولتی می باشد. لازم به ذکر است در وضع موجود نسبت سرمایه گذاری بخش خصوصی در تاسیسات گردشگری به کل اعتبارات هزینه شده در تامین زیر ساخت های مصوب پروژه های استان حدود ۵۰ درصد می باشد. (میراث فرهنگی، ۱۳۹۵ جدول شماره ۳)

جدول ۳-۳ جدول عملکرد متغیر های کلیدی حوزه سرمایه بخش گردشگری

ردیف	شاخص/ متغیر	واحد	۱۳۸۹		۱۳۹۰		۱۳۹۱		۱۳۹۲		۱۳۹۳	
			عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف	عملکرد	هدف
۱	رشد تقاضای سرمایه گذاران به کل حجم سرمایه گذاران و بخش	درصد	۱۱	۳۰	۱۰۰	۲۰	۳۰	۲۰	۱۰	۲۰	۱۵	
۲	نسبت پروژه های سرمایه گذاری شده منجر به نتیجه به کل پروژه های دارای طرح تامین مالی مصوب	درصد	۶۰	۵۰	۵۵	۶۰	۶۵	۷۰	۷۰	۸۰	۸۲	
۳	نسبت سرمایه گذاری در بخش خصوصی در تاسیسات گردشگری به کل اعتبار هزینه شده در تامین زیر ساخت های پروژه های مصوب استان	درصد	۴۰	۳۵	۴۰	۳۰	۴۵	۴۰	۴۸	۵۰	۵۷	
۴	ظرفیت جدید ایجاد شده کمپینگ در سطح استان	نفر	۵	۱۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۲۰۰	۱۵۰	۳۰۰	۲۰۰	۴۰۰	

ماخذ: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی استان، سند برنامه راهبردی برنامه ششم

۳-۳-۶ شاخص های اهداف کمی

برای تحقق اهداف کمی و کلان و جزئی باید شاخص های تاثیر گذار بصورت منسجم و با قابلیت هم افزایی طی یک فرآیند و برنامه مدون بسمت بهبود و توسعه حرکت کنند. (جدول شماره ۴).

جدول ۴-۳ شاخص های اهداف کمی بخش گردشگری

ردیف	عنوان شاخص	واحد متعارف	سال ۹۴	سالهای برنامه ششم				
				۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹
۱	نسبت اعتبارات هزینه شده برای ایجاد زیر ساختها در مناطق نمونه گردشگری به حجم سرمایه گذاری بخش خصوصی	درصد	۳۰	۲۰	۲۰	۱۵	۱۵	۱۵
۲	نسبت حجم سرمایه گذاری بخش خصوصی به کل سرمایه گذاری زیر ساختی در محورهای گردشگری استان	درصد	۲۵	۳۰	۴۵	۵۰	۵۰	۶۰
۳	ساخت تاسیسات گردشگری در سواحل	پلاژ	-	-	-	-	-	-
۴	نسبت سرمایه گذاری زیر ساختی به حجم سرمایه گذاری بخش خصوصی در قطب های گردشگری استان	درصد	۲۵	۲۵	۲۰	۲۰	۱۵	۱۵
۵	تامین و تکمیل زیر ساخت مجتمع های بین راهی و مجموعه های گردشگری استان	تعداد	۳	۴	۴	۳	۳	۲
۶	حجم سرمایه گذاریهای انجام شده در روستاهای هدف گردشگری به نسبت اعتبارات مصرف شده در زیر ساختهای روستاها	درصد	۳۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۵۰۰	۵۰۰
۷	نسبت پروژه های سرمایه گذاری شده به کل اعتبارات هزینه شده در شهرهای نمونه گردشگری	تعداد	-	-	-	-	-	-
۸	رشد تقاضای سرمایه گذاران به کل حجم سرمایه گذاری در بخش	درصد	۱۵۰	۲۰۰	۳۰	۲۰۰	۲۰۰	۱۵۰
۹	نسبت پروژه های سرمایه گذاری شده منجر به نتیجه به کل پروژه های دارای طرح تامین مالی مصوب	درصد	۳۰	۴۵	۵۰	۵۰	۵۰	۶۰
۱۰	نسبت سرمایه گذاری بخش خصوصی در تاسیسات گردشگری به کل اعتبارات هزینه شده در تامین زیر ساخت های پروژه های مصوب	درصد	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۵۰	۵۰
۱۱	ظرفیت جدید ایجاد شده کمپینگ در سطح استان	تعداد	۳	۵	۵	۷	۷	۹
۱۲	نسبت افزایش تعداد تشکلهای مردم نهاد فعال به کل تشکلهای	درصد	۱۰۰	۵۰	۲۵	۲۰	۱۵	۱۰

منبع: اسناد فرادستی (برنامه ششم توسعه بخش گردشگری و سند راهبردی توسعه بخش گردشگری)

۳-۳-۷ مشوق های سرمایه گذاری در بخش گردشگری و صنایع دستی

- ۱- اعطای تسهیلات فنی و اعتباری تا سقف یک میلیارد تومان برای سرمایه گذاری در بخش صنایع دستی.
- ۲- اعطای تسهیلات توسعه صادرات به صادر کنندگان صنایع دستی تا سقف یک میلیارد تومان.
- ۳- اعطای تسهیلات صندوق توسعه ملی جهت توسعه فضاهای کارگاهی.
- ۴- اعطای تسهیلات تشویقی و کارآفرینی به صنعتگران واجد شرایط.
- ۵- بهره مندی از تعرفه های اعمال شده آب، برق، گاز و سوخت برای کارگاه های صنایع دستی.
- ۶- پرداخت تسهیلات بانکی به نرخ صنعتی به استناد ماده ۵ قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی، جهت تشویق سرمایه گذاران در زمینه ایجاد تاسیسات گردشگری (پرداخت تسهیلات برای ایجاد مراکز تحقیقاتی و پژوهشی، آموزشی و ..)
- ۷- به استناد ماده ۸ قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی، کلیه تاسیسات گردشگری و دفاتر خدمات مسافرتی مشمول تعرفه ها و مقررات و دستورالعمل های بخش صنایع و سایر تاسیسات مشابه اعم از سوخت، آب و برق مالیات و ام بانکی و غیره می باشد.
- ۸- انجام زیر ساخت های طرح ها و پروژه ها در جوار سایت های گردشگری اعم از راه دسترسی، آب، برق، سرویس های بهداشتی و..... از محل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری.
- ۹- اعطا موافقت نامه تاسیس مناطق نمونه توسط سازمان میراث فرهنگی.
- ۱۰- اختصاص زمین به استناد ماده ۲۲ قانون تنظیم مقررات مالی دولت (در صورت دولتی بودن) و ایجاد زیر ساخت ها شامل راه دسترسی، انتقال برق، آب، تلفن و برخی زیر ساخت های اساسی دیگر در محدوده مناطق نمونه گردشگری.
- ۱۱- تامین اعتبار مورد نیاز تاسیسات خدماتی (آب، برق، راه) تا محل اجرای طرح توسط دولت.
- ۱۲- تامین ۷۰ درصد از برآورد کل پروژه توسط بانک ها و موسسات مالی اعتباری طرف قرارداد با سازمان در قالب تسهیلات پس از ۳۰ درصد هزینه کرد (پیشرفت فیزیکی) توسط سرمایه گذار.
- ۱۳- معافیت از عوارض تغییر کاربری به استناد ماده ۲ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها برای زمین های داخل حریم و خارج محدوده شهرها.
- ۱۴- صدور پروانه ساخت تاسیسات با تسهیلات ویژه اعم از معافیت ها در عوارض صدور پروانه ساختمانی در احداث کلیه تاسیسات گردشگری و اعمال تعرفه صنعت.
- ۱۵- واگذاری زمین از اراضی دولتی واقع در خارج از حریم شهرها توسط سازمان جهاد کشاورزی و اداره کل منابع طبیعی و در حریم و محدوده شهرها توسط سازمان مسکن و شهرسازی.
- ۱۶- معافیت مالیات ۱۰ ساله در استان کردستان.

۳-۳-۸ برنامه ها، طرح ها و پروژه های بخش گردشگری

با توجه به امکان سنجی که توسط کارشناسان و فعالان و صاحب نظران بخش گردشگری در استان انجام شده است؛ توسعه گردشگری در استان کردستان با تکیه بر پتانسیل جغرافیایی و طبیعی بهترین و کوتاهترین مسیر ممکن می باشد؛ هر چند در کنار این بخش مهم (بوم گردی) سایر پتانسیلهای استان مانند قطب ها، محورها و اماکن خاص باید مورد توجه قرار گیرد؛ اما نظر به اثر بخشی سریع و حیاتی بوم گردی بر اقتصاد روستایی جدا از ایجاد شغل و کسب درآمد، یکی از بنیادی ترین اصول تعادل بخشی به سازمان فضایی که حلقه مفقوده تمام برنامه ریزی های جامع در کشور بوده است (توجه به مبدأ مهاجرت ها در روستاها)، مورد توجه قرار گرفته و باعث ماندگاری و تثبیت جمعیت روستایی خواهد بود. بر این اساس پروژه های جدول شماره ۲-۵ بعنوان برنامه مرحله اول توسعه گردشگری استان ارائه می شود. مجموع سرمایه گذاری مورد نیاز برای ایجاد ۱۹۵۰ شغل مستقیم و ۵۸۵۰ شغل غیر مستقیم، معادل ۶۸۵/۸ میلیارد ریال می باشد.

جدول ۳-۵ پروژه های اولویت دار بخش گردشگری با تاکید بر (بوم گردی) مستخرج از مستندات گزارش

مشخصات برنامه	مشخصات پروژه				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)				اهداف قابل سنجش					ملاحظات	
	عنوان پروژه	تیم اجرا سازمانها/سازمانها	محل اجرا			دولتی		سایر		میزان اشتغالی که ایجاد می شود (نفر)	پروژه های چهار ساله (میلیون ریال)	درآمد تقریبی اجرای پروژه (میلیون ریال)	میزان تولید سالانه (تن) - عدد دستگاه و...		نیازها، الزامات و مقدمات ضروری اجرای پروژه
			شهرستان	بخش	دهستان	ملی	استانی	تسهیلات	خصوصی						
کدام نوع	احداث و ایجاد اقامتگاه بوم گردی در روستای دولابو	بخش میراث فرهنگی - بخش خصوصی	سنندج	سروان				۱۰	۱۰		۳۰	۳۰۰	برای هر واحد اقامتی	احداث ۱۰ واحد اقامتگاه در هریک از روستاها	
کدام نوع	تاسیس آژانس طبیعت گردی	بخش میراث فرهنگی - بخش خصوصی	سنندج - سروان - بانه - کامیاران					۱۰	۵		۵۰			توسعه بوم گردی و گردشگری روستایی از طریق برگزاری تورهای طبیعت گردی	

بوم گردی	احداث و ایجاد اقامتگاه بوم گردی در روستای پالنگان	بخش خصوصی	کامیاران									۱	۱	۳۰	برای هر واحد اقامتی ۳۰۰	احداث ۱۰ واحد اقامتگاه در هریک از روستاها
بوم گردی	احداث و ایجاد اقامتگاه بوم گردی در روستای نوره	بخش خصوصی - مردم روستا	سندج									۱	۱	۳۰	۳۰۰	
بوم گردی	احداث و ایجاد اقامتگاه بوم گردی در هورامان تخت	بخش خصوصی - مردم روستا	سروآباد									۱	۱	۳۰	۳۰۰	
بوم گردی	طرح ملی مرکز پرند نگر تالاب زریبار	اداره کل میراث فرهنگی - جمعیت چپای سبز میران	میران								۳/۹			۳۰		این طرح در سفر مورخه ۹۶/۵/۲ معاون محترم رییس جمهور، خانم دکتر احمدی پور در جلسه مشترک با استانداری کردستان مورد پذیرش قرار گرفته است
بوم گردی	احداث و ایجاد اقامتگاه بوم گردی در روستای سلین	بخش خصوصی - مردم روستا	سروآباد									۱	۱	۳۰	۳۰۰	
بوم گردی	احداث کمپ گردشگری صلوات آباد	بخش خصوصی - دولت	سندج	مرکزی								۱	۵	۲	۲۵	۱۰ واحد اقامتی به همراه خدمات پذیرایی

بوم گردی	احداث کمپ گردشگری در محوطه غار کرفتو	بخش خصوصی-دولتی					۱	۷	۳	۱۰	۳۰۰۰	۱۰ واحد اقامتی به همراه خدمات پذیرایی
گردشگری فرهنگی	احداث موزه روستایی در حداقل ۱۰ روستای گردشگری استان	بخش دولتی					۲			۳۰	فروش بلیط	اشتغالزایی هر موزه ۳ نفر برای هر روستا در اجرای این پروژه ،اولویت عرضه فرهنگی بر درآمد زایی است
گردشگری فرهنگی	تهیه و تدوین پرونده ثبت جهانی منطقه اورامانات	اداره کل میراث اداره کل میراث فرهنگی - استانداری	سروآباد				۱۲	۱۰		۲۵۰		همکاری و مشارکت کلیه نهادها
گردشگری طبیعی	ایجاد زیر ساختهای لازم مثل گردشگری کرفتو - زیویه - تخت سلیمان	اداره کل میراث فرهنگی - استانداری - راه و شهرسازی	سقز - دیواندره - تکاب				۱۴۰			۷۰		
	بازنگری طرح جامع گردشگری استان کردستان	اداره کل میراث فرهنگی	استان				۵			۳۵		همکاری دستگاههای اجرایی با میراث فرهنگی
گردشگری طبیعی	ایجاد زیر ساخت های گردشگری محور باباگرگر - غار علیصدر		قروه - همدان				۵	۵	۸	۵۰		همکاری ادارات مربوطه استان کردستان و همدان

گردشگری طبیعی	ایجاد اقامتگاه های ارزان قیمت و کمپ های گردشگری	بخش میراث فرهنگی - بخش خصوصی	کل استان (هرشهرستان یک کمپ)	-	-	۱۰۰	۶۰	۶۰	۴۰	-	۲۵۰	۳۰۰۰ برای هر کمپ در سال	ادارات متولی اختصاص زمین از طرف ادارات متولی
گردشگری طبیعی	ایجاد تاسیسات گردشگری در کنار سدهای استان	بخش میراث فرهنگی - بخش خصوصی	کل استان	-	-	۶۰	۴۰	۵۰	۳۰۵	-	۲۲۰	۲۸۰۰ برای هر مجموعه	متولی زمین موافقت امور آب و ادارات
	تامین زیرساخت پروژه های گردشگری در دست اجرا استان	بخش میراث فرهنگی - بخش خصوصی	کل استان	-	-	۱۰۰	۵۰	-	۴۰	-	۴۲۰		تامین زیر ساخت ۴۰ پروژه بخش خصوصی در دست اجرا شامل آب، برق، گاز و راه دسترسی
گردشگری طبیعی و فرهنگی	تامین زیر ساخت محورها و مناطق نمونه	بخش میراث فرهنگی - بخش خصوصی	کل استان	-	-	۸۰	۳۰	۳۰	۹۰	-	۳۹۰	۵۰۰۰ برای هر منطقه در سال	همکاری تمامی ادارات در تامین زیرساختها و واگذاری زمین
جمع						۱۹۲	۸۹	۱۸	۴۶۴		۱۹۵۰		

یاد آوری ۱: اجرای طرح بوم گردی می تواند شامل تعداد زیادی از روستاهای استان مانند روستاهای حاشیه دریاچه زریوار، روستاهای هورامان، منطقه ژاوهرو سنندج، برخی روستاهای شهرستان بانه و نیز سایر شهرستان ها گردد که این شمول می تواند به تشخیص نهاد دولتی برنامه ریز باشد.

یادآوری ۲: اولویت روستاهای گردشگری استان عبارتند از پالنگان، دولو، نوره، ینگجه، نگل، سلین، بلبر، نران، دزلی، نی، کانی سانان،

۳-۴ میراث فرهنگی

۳-۴-۱ وضع موجود:

علیرغم گستردگی موضوع فرهنگ و نیز وسعت آداب و رسوم مردم استان کردستان، به دلیل نبود مطالعات جامع و فراگیر برای کل استان، بخش عمده ای از پتانسیل های این بخش یا ناشناخته می باشد و یا بصورت ناقص

مورد بررسی قرار گرفته اند؛ در مجموع در کل استان ۲۴ اثر میراث معنوی فرا شهرستان و ۷۹۵ میراث فرهنگی با گستره شهرستان به ثبت رسیده است که بصورت تفصیلی و بر حسب شهرستان در جدول زیر آمده است:

جدول ۶-۳ لیست آثار فرهنگی معنوی ثبت شده استان کردستان

ردیف	شهرستان	بنا	تپه	محوطه	مجموعه	بافت	میراث طبیعی	میراث معنوی	میراث منقول	جمع شهرستان*
۱	سنندج	۸۰	۲۲	۲	۱	۱	۱	۲	۶	۱۱۵
۲	بانه	۲	۲۲	۸	-	-	۱	۲	-	۳۵
۳	مریوان	۱	۳۱	۱۸	-	-	۱	-	-	۵۱
۴	قروه	۳	۴۷	۱۰	-	-	۱	۱	-	۶۲
۵	سقز	۹	۹۴	۴۲	-	-	۱	-	۱	۱۴۷
۶	کامیاران	۱	۵۵	۷	-	۱	۳	-	-	۶۷
۷	دیواندره	-	۳۱	۷	-	-	-	-	-	۳۸
۸	بیجار	۱۶	۱۲۹	۴۸	۱	-	-	۱	۱	۱۹۶
۹	سروآباد	۷	۵	۱	-	-	-	۱۱	-	۲۶
۱۰	دهگلان	۱	۵۳	۴	-	-	-	-	-	۵۸
	جمع کل	۱۲۰	۴۸۹	۱۴۷	۲	۲	۸	۱۷	۸	۷۹۵

* مازاد بر هفده اثر ذکر شده، ۲۴ میراث معنوی در حوزه گستره استان به ثبت رسیده است که حوزه نفوذ آن فرا شهرستان می باشد. (در مجموع ۸۱۹ اثر)

(همچنین ۳ موزه شامل ۱- موزه باستان شناسی سنندج ۲- موزه مردم شناسی خانه کرد ۳- سایت موزه غار کرفتو بخشی از آثار را در معرض دید مخاطبان قرار می دهد)...

در مجموع شهرستان بیجار با ۱۹۶ اثر ثبت شده و ۲۴/۶۵ درصد کل آثار در رتبه اول و شهرستان سقز با ۱۴۷ اثر و ۱۸/۴۹ درصد در جایگاه بعدی قرار دارند.

همچنین بجز آثار ثبت شده فوق؛ تعداد ۲۶۰ بنا، ۸۴۴ تپه، ۳۰۳۷۳ مجموعه، ۳۹ بافت، ۹۹ غار، ۸۱ درخت کهنسال ۳۶۴ اموال منقول، ۱۲ قنات و ۱۰۶ مکان طبیعی آثار دیگر شناسایی شده اند. همچنین ۳۲۹ جلد (پاره) در داخل

حسینی بیجار و ۱۶۵۶۹ نسخه اسناد خطی در مرکز اسناد (منزل آصف) نگهداری می شود. شرح تفصیلی آثار شناسایی شده در جدول شماره ۳-۲ آمده است.

جدول ۳-۷ لیست آثار فرهنگی و معنوی شناسایی شده استان

ردیف	شهرستان	بنا	تپه	محوطه	مجموعه	بافت	غار	درخت کهنسال	اموال منقول	قنات	مکان طبیعی	جمع کل
۱	سنندج	۱۹۰	۶۵	۱۵	۱	۳	۷	۸	۶	۱۲	-	۳۰۷
۲	بانه	۲	۴۸	۱۹	-	-	۹	۱۴	۳	-	-	۹۵
۳	مریوان	۲	۵۵	۶۵	-	۱	۸	۱۲	-	-	-	۱۴۳
۴	قروه	۱۴	۱۱۵	۳۴	-	۲	۸	۲	-	-	-	۱۷۵
۵	سقز	۶	۱۵۳	۵۲	۱	۲	۱۰	۱۸	۱۲	-	-	۲۵۴
۶	کامیاران	۲	۸۵	۱۲	-	۲	۸	۱۱	۱	-	-	۱۲۱
۷	دیواندره	۴	۵۲	۵۴	-	-	۱۱	۶	۱	-	-	۱۲۸
۸	بیجار	۳۳	۱۷۱	۷۷	۱	۴	۱۳	۶	۳۳۶	-	-	۶۴۱
۹	سروآباد	۲	۱۸	۲۰	-	۲۵	۲۳	۳	۵	-	-	۹۶
۱۰	دهگلان	۵	۸۲	۲۵	-	-	۲	۱	-	-	-	۱۱۵
جمع کل												۲۱۸۱
												۱۰۶
												۱۲
												۳۶۴
												۸۱
												۹۹
												۳۹
												۳
												۳۷۳
												۸۴۴
												۲۶۰

مأخذ: اسناد و مطالعات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و استان کردستان گردشگری

بر اساس جدول بالا در مجموع شهرستان بیجار با ۲۹/۴ درصد آثار شناسایی شده در رتبه اول و شهرستان سنندج با ۱۴/۰۷ درصد در جایگاه دوم قرار داد.

۳-۴-۲ تجزیه و تحلیل شرایط موجود با مدل SWOT

شرایط عمومی آثار معنوی استان حاکی از گستردگی جغرافیایی، تنوع، تعدد، قدمت و عمق تاریخی آنها دارد، اما عدم شناسایی یا شناسایی ناقص باعث عدم بهره برداری مناسب از آنها شده است. در جدول زیر عمده نقاط قوت، فرصت، تهدید و ضعف این بخش آمده است.

جدول شماره ۸-۳ تکمیل نقاط قوت، فرصت، تهدید و ضعف بخش میراث فرهنگی و معنوی

Weknesses نقاط ضعف	Strenghts نقاط قوت
۱- فقدان نقشه راه مشخص برای برنامه ریزی در حوزه میراث فرهنگی ۲- عدم وجود اعتبارات کافی برای حفاظت و حراست از اماکن و سایت های تاریخی ۳- عدم وجود اطلس میراث فرهنگی استان ۴- عدم شناسایی کامل مردم نگاری استان ۵- ناکافی بودن مطالعات و پژوهش های مرتبط ۶- مشارکت پایین محلی در حفظ مناطق و میراث باستان شناختی	۱- ثبت تعداد زیادی از آثار با ارزش تاریخی ۲- وجود بافت های یکپارچه و منسجم با ارزش روستایی ۳- تعداد آثار تاریخی از قبیل انبارها، اتلال ها و محوطه های باستانی ۴- غنای بالای آداب و رسوم مناطق مختلف استان و بکر بودن آیین ها و مراسم های مذهبی و ملی ۵- تعلق خاطر به زبان و گویش، پوشاک، آیین ها و رسوم محلی در کنار تعدد و تنوع آن ها ۶- زنده بودن و اجرای سنتها در سطح استان ۷- فعال بودن شیوه معیشت روستایی در سطح استان (حدود ۲۹ درصد)
Threats تهدیدها	Opportunities فرصت ها
۱- زمان بر بودن فعالیتهای حوزه میراث فرهنگی بویژه کاوش و گمانه زنی، ثبت آثار و حرایم آنها و تهیه مستندات برای ثبت جهانی ۲- فرسایش ناشی از مرور زمان و عوامل طبیعی حاکم بر آثار فیزیکی ۳- تخریب ابنیه و آثار و حفاری های غیر مجاز توسط سود جویان ۴- تداخل و تراکم ضوابط و مقررات شهرسازی با ضوابط میراث ۵- نفوذ شیوه معیشت شهری و مدرن در روستاها ۶- کم رنگ شدن برگزاری رسوم و آیین های فرهنگی بعلت نفوذ شیوه های جدید فرهنگی ۷- تاثیر فرهنگ مسلط ملی و رسمی بر فرهنگ بومی و محلی منطقه ۸- عدم هماهنگی فعالیت سازمان ها و نهادهای تاثیر گذار در	۱- افزایش توجه عمومی به ارزش های فرهنگی و تاریخی (آثار معنوی) ۲- تعدد، تنوع و گستردگی جغرافیایی آثار ۳- برگزاری همایش ها، سمینارها و جشنواره های متعدد فرهنگی ۴- دسترسیهای نسبتاً آسان به آثار با ارزش تاریخی ۵- حسن تعلق افراد ساکن دریافت های با ارزش ۶- وجود آثار با ارزش برای ثبت در یونسکو و انجام اقدامات مقدماتی (منظر فرهنگی هورامان، غار کرفتو، رقص کردی ...) ۷- شیوه معیشت سنتی روستایی ۸- جذابیت تنوع، تعدد و بکر بودن آثار فرهنگی برای گردشگران ملی و بین المللی ۸- غنا، عمق تاریخی و اصالت آثار فرهنگی و میراث معنوی استان

۳-۴-۳ راهبردهای کلان بخش گردشگری (در زمینه زیر بخش، بافت، مردم شناسی و باستان شناسی)

- استفاده از پتانسیل های توریستی بافت و ابنیه برای جذب گردشگران با اجرای برنامه های شناسایی، معرفی، احیاء و مرمت، گذرها، بناها و بافت ها
- افزایش قدرت جذب گردشگر با تقویت و تجهیز زیر ساخت ها، الزامات و اقتضائات رفاهی، خدماتی و تاسیساتی
- مستند سازی و تدوین اسناد برای ثبت جهانی آثار (حداقل ۷ مورد)
- ایجاد ۵ پایگاه میراث فرهنگی (پالنگان، هورامان تخت، نران، وصی سفلی، دیوزناو)
- بستر سازی جذب سرمایه های بخش غیر دولتی برای توسعه پتانسیل های بخش
- تدوین برنامه های بلند مدت جهت باززنده سازی بافت تاریخی و ابنیه اضطراری و نیز احیاء مراسم و آیین های مهجور مانده
- تدوین نظام مدیریت حفاظت و نجات بخشی آثار در معرض خطر یا در شرایط بحران
- انجام لایه نگاری و کاوش های هدفمند در آثار شاخص استان
- تهیه و تدوین نقشه و اطلس باستانشناسی استان
- برنامه ریزی و اجرای همایش ها و جشنواره های ملی و بین المللی برای معرفی آثار و جذب گردشگر
- نیاز سنجی، امکان سنجی و برنامه ریزی ایجاد موزه های تخصصی
- برند سازی در حوزه آثار فرهنگی، معنوی (حداقل ۳ مورد)

۳-۵-۵ بخش صنایع دستی

۳-۵-۱ وضع موجود:

قدمت چند هزار ساله صنایع دستی و هنرهای سنتی در استان کردستان با توجه به آثار بجا مانده در غار کرفتو و زیویه که بر اساس کاوش های باستان شناسی و کشف گنجینه هایی از آثار فلزی (زرین، سیمین و مفرغی)، سفالینه های

منقوش و همچنین آثار تولید شده از عاج که به قرن هفتم و هشتم قبل از میلاد بر می گردد؛ پیشینه تاریخی بسیار قدیمی در این زمینه را به اثبات می رساند.

صنایع دستی استان به دلیل پیشینه و عمق تاریخی، وجود هنرمندان و صنعتگران زبده، گرایش نسبتاً خوب جوانان جهت فراگیری، مواد اولیه بسیار مرغوب از قبیل چوب، پشم رنگ های طبیعی و... از کیفیت و تنوع مطلوبی برخوردار است. این عوامل در کنار وجود مرز مشترک (۲۳۰ کیلومتر) و بازارچه های مرزی در شهرستان های بانه و مریوان (و در آینده سقز) و نیز گستردگی و تنوع و توزیع در همه ده شهرستان و برخورداری از پشتوانه غنی و فرهنگی و قومی؛ پتانسیل های بسیار مهمی در جهت توسعه و بهبود، ایجاد اشتغال ارزان و افزایش درآمد در اختیار می گذارد.

فعالیت های تولیدی صنایع دستی در استان به صورت خانگی و کارگاهی انجام می شود. با توجه به شواهد و قرائن موجود، مردم استان از گذشته های دور برای رفع نیازهای مادی و معنوی خود به تولید صنایع دستی چه بصورت کاربردی و چه بصورت تزئینی و آیینی پرداخته اند.

عمده ترین و مهم ترین صنایع دستی در استان شامل:

سفالگری سنتی، البسه و پوشاک محلی (تن پوش ها و پای افزارها)، زیور آلات سنتی، هنرهای چوبی (نازک کاری چوب، خراطی، ارسی، ساز سازی، ارغوانی بافی و...)، نساجی سنتی (موج بافی، شالبافی، جاجیم بافی و...)، بافته های داری (گلیم و قالی)، محصولات نمدی مصنوعات چرمی (سراجی سنتی)، رودوزهای سنتی و هنرهای فلزی می باشد.

۳-۱-۵-۱- تولید و اشتغال

داشتن پیشینه کهن بومی و محلی صنایع دستی در استان در زمینه های مورد اشاره باعث شده که این استان همواره مورد توجه علاقمندان قرار گرفته و افراد زیادی در رشته های مختلف فعالیت کنند.

جمعیت صنعتگران فعال استان اعم از شهری و روستایی، به صورت مستقیم و غیر مستقیم بالغ بر ۱۲۰۰۰۰ نفر می باشد که در ۳۴ رشته صنایع دستی مزیت دار فعال می باشند. از این تعداد ۲۱ رشته آن بومی و خاص منطقه و ۱۳ رشته دیگر آن ملی و غیر بومی هستند. از مجموع ۳۴ رشته تعداد ۸ رشته بومی منسوخ و ۸ رشته دیگر در حال منسوخ شدن است که از میان آنها رشته ی " ده نه ی " سازی در سال های اخیر توسط سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی احیاء شده است.

در بحث آموزش، توسعه و ترویج که به خاطر مرور زمان و نیز غلبه مشاغل جدید و تغییر سبک زندگی مردم، بسیار حیاتی می باشد. سالانه بالغ بر ۲۰۰۰ نفر هنر آموز علاقمند در ۱۱ مرکز شهری و روستایی بصورت رایگان آموزش می بینند.

همچنین در راستای ارتقاء سطح کیفیت محصولات صنایع استان، نظر به رویکرد های سازمان یونسکو مبنی بر نشان مرغوبیت کالا در جهت توسعه و ترویج صنایع دستی استان از سال ۲۰۰۷ میلادی خوشبختانه تا کنون موفق به دریافت ۱۱۷ نشان مرغوبیت ملی و ۸ نشان مرغوبیت یونسکو شده است. همچنین به منظور حفظ و احیاء و جهانی سازی رشته

های صنایع دستی استان، طی سنوات گذشته تعداد ۲۱ پرونده ثبت میراث معنوی (ناملموس) رشته های بومی استان توسط اداره کل استان تدوین و به ثبت ملی رسیده است. در جدول زیر تصویر کلی از شرایط صنایع دستی استان ارائه شده است.

جدول ۹-۳ وضعیت کل صنایع دستی استان کردستان

ردیف	عنوان	رشته	وضعیت	توضیحات
۱	رشته های صنایع دستی فعال استان	۳۴ رشته	۲۱ رشته بومی ۱۳ رشته ملی	بومی: نازک کاری چوب، گلیم بافی، کلاش بافی (زیره و رویه)، مرغز بافی (شال بافی)، موج بافی، ساز سازی، زیور آلات سنتی، سراجی سنتی، رودزیهای سنتی (۳ رشته گلدوزی، منجوق دوزی، پولک دوزی) کردی دوزی، خراطی سنتی، ارغوان بافی، نمد مالی (پسنگ بافی)، رنگریزی سنتی ملی: معرق، منبت، همجوشی شیشه، محرق چوب (سوخت چوب)، نگارگری سنتی، قلمزنی، چاقوسازی، تراش سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی، زرگری، نقاشی رو شیشه، تراش شیشه، احجام چوبی، چلنگری
۲	تعداد رشته های ثبت شده ملی صنایع دستی	۲۱ رشته	-	ارغوان بافی، گلیم سنه، خراطی سنتی، شالبافی، نازک کاری، موج بافی، روش ساخت پستک بانه، روش ساخت دهل، روش سفیدگری یا رویگری، روش پخت نان، روش ساخت فرنچی اورامان، روش ساخت جوراب و پوزوانه، روش ساخت پوزوانه، روش ساخت زیور آلات سنتی، روش ساخت نرمه نای، سفالگری سنتی، روش ساخت ساز و دف، مهارت و فن قالی تک پود ساندج، مهارت بافت در کلاش بافی
۳	دریافت مهر اصالت و نشان مرغوبیت کالای یونسکو (هر ۲ سال یک بار)	۱۸ اثر	سال ۸۷ : یک اثر	گلیم
			سال ۸۹ : یک اثر	کلاش
۴	دریافت مهر اصالت و نشان	۱۱۷ اثر	سال ۹۱ : شش اثر	۱- قلمدان چوبی ۲- کلاش بافی ۳- قاشق چوبی ۴- گلیم سنه ۵- شال بافی ۶- قلمدان چوبی با طرح مشبک
			سال ۹۱ : دوازده اثر	۱- قلمدان چوبی ۲- کلاش بافی ۳- قاشق چوبی ۴- گلیم سنه ۵- شال بافی ۶- قلمدان چوبی با طرح مشبک ۷- جوراب بافی ۸- زیور آلات سنتی ۹- جا نماز ۱۰- پستک بافی ۱۱- جعبه چوبی نازک کاری ۱۲- شکلات خوری

مرغوبیت کالای ملی	سال ۹۲ : بیست و چهار اثر	۱- نشان ساز سازی (تار، دف، سه تار، سنتور) ۲- ۸ نشان نازک کاری چوب (رحل قرآن، قلمدان، عصا و....) ۳- ۴ نشان زیور آلات سنتی (شیلانه، ست نقره و....) ۴- یک نشان گلیم و ۵- یک نشان کلاش
	سال ۹۴ : هشتاد و یک اثر	در رشته های: نازک کاری، خراطی، سفال و سرامیک، سراجی سنتی، ساز سازی سنتی، زیور آلات سنتی، گلیم بافی، دست بافت های سنتی، منبت و هم جوشی شیشه

مأخذ: اسناد و مطالعات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان

۳-۵-۲ تحلیل شرایط بخش صنایع دستی

بررسی و تحلیل شرایط حاکم بر بخش صنایع دستی در قالب جدول زیر آمده است. با وجود شرایط بسیار مناسب و زمینه های فعالیت گسترده در این بخش اما مشکلات و عدم برخورداریهای مالی، حمایت های قانونی، آموزش و نیز تهدیدات بیرونی متعددی، مانع از شکوفایی این بخش و تاثیر قابل انتظار در اقتصاد کلان استان شده است.

جدول ۱۰-۳ نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهای بخش صنایع دستی (SWOT)

نقاط قوت Strenghts	نقاط ضعف Weknesses
۱- قدمت و پیشینه تاریخ صنایع دستی ۲- امتزاج با شیوه زیست مردم و تبلور در فرهنگ عامه ۳- تنوع و تعدد محصولات صنایع دستی و گستردگی جغرافیایی ۴- وجود مواد اولیه مورد نیاز در استان (بیش از ۸۰۰ درصد) ۵- وجود خانه های صنایع دستی ۶- وجود صنعتگران ماهر و پیشکسوتان صنایع دستی ۷- عدم نیاز صنایع دستی استان به تکنولوژی پیشرفته ۸- عدم نیاز به سرمایه گذاری زیاد ۹- هماهنگی با شرایط زیست محیطی و عدم وجود اثرات تخریبی ۱۰- امکان ایجاد درآمد مکمل برای خانوارهای استان ۱۱- قدرت اشتغال زایی بالا برای زنان و دختران روستایی	۱- کیفیت پایین محصولات صنایع دستی در مواردی به علت استفاده از مواد اولیه نامرغوب و شیمیایی ۲- تولید و عرضه به صورت سنتی ۳- عدم وجود بازارچه ها و نمایشگاه دائمی عرضه محصولات صنایع دستی ۴- عدم وجود برند ینگ در رشته های دارای پتانسیل ۵- ضعف تولید کنندگان در طراحی و تولید محصولات بازار محور ۶- عدم تغییر پذیری طرحها و فرمهای قدیمی به دلیل ضعف در خلاقیت صنعتگران ۷- عدم دسترسی به بازارهای رقابتی ملی و بین المللی محصولات ۸- عدم مدیریت تولید در خلاء نیاز سنجی های لازم ۹- عدم وجود استانداردهای مناسب در کارگاه ها و صنایع دستی ۱۰- عدم انسجام در آموزش صنایع دستی بین دستگاه های متعدد مجری مانند آموزش فنی و حرفه ای، کمیته امداد، بهزیستی و... ۱۱- نبود فضا و بستر مناسب جهت عرضه متمرکز صنایع دستی در استان
فرصت ها Opportunities	تهدیدها Threats

۱- وجود اماکن تاریخی برای تولید و نمایش صنایع دستی	۱- عدم وجود برنامه عملیاتی توسعه، بهبود و بازار یابی محصولات صنایع دستی
۲- وجود مراکز آموزش علمی - کاربردی صنایع دستی در استان	۲- فعالیت های گسترده رقابتی بین المللی بویژه هند، پاکستان و چین
۳- وجود پتانسیل صادرات از طریق مرز عراق (اقلیم کردستان)	۳- افزایش مهاجرت صاحبان حرف صنایع دستی به شهرها و استانهای دیگر
۴- امکان معرفی و عرضه صنایع دستی در سایت ها و مناطق گردشگری طبیعی و فرهنگی	۴- عدم وجود نوآوری و خلاقیت در بازار تولیدات صنایع دستی
۵- امکان ایجاد اشتغال فراوان و ارزان	۵- عدم وجود شهرک صنایع دستی برای ساماندهی تولید، عرضه و آموزش صنایع دستی
۶- انتخاب استان به عنوان پایلوت توسعه صنایع دستی از جانب سازمان جهانی یونسکو	۶- کوچک بودن مقیاس تولید
۷- اثرات مکمل گردشگری و صنایع دستی در رونق همدیگر	۷- بی توجهی به سلیقه بازار و تولید بر اساس و ارزش قبلی
۸- انتخاب شهر مریوان از جانب شورای جهانی صنایع دستی به عنوان شهر جهانی کلاش	۸- پایین بودن سطح تحصیلات صنعتگران و در نتیجه کم بودن تحولات و نوآوری ها
	۹- عدم وجود رعایت های کافی فنی، مالی و اجرایی و قانونی بخش دولتی
	۱۰- منسوخ شدن بعضی از رشته های صنایع دستی
	۱۱- وجود بازارهای رقیب داخلی
	۱۲- تغییر سلیقه مشتری و گرایش به سمت کالاهای مدرن و ارزان
	۱۳- حضور و تاثیر منفی واسطه ها و نظام دلالی گری در تهیه مواد اولیه و صادرات صنایع دستی

۳-۵-۳ اهداف

۳-۵-۳-۱ هدف کلان:

استاندارد سازی رشته های اصلی صنایع دستی و بهبود و توسعه رشته های دارای پتانسیل برای تولید شغل و درآمد و برند سازی حداقل ۷ رشته.

۳-۵-۳-۲ اهداف جزئی:

- ۱- مطالعه و امکان سنجی آموزش های تخصصی صنایع دستی
- ۲- مطالعه و شناسایی خوشه های صنایع دستی جهت تهیه اطلس جغرافیایی
- ۳- احیاء رشته های منسوخ شده و تقویت رشته های موجود از طریق نوآوری در طراحی نمونه سازی، بسته بندی و...
- ۴- ساماندهی کارگاه ها و محصولات صنایع دستی
- ۵- ایجاد، تقویت و توسعه ساماندهی الکترونیکی بازاریابی و فروش محصولات صنایع دستی
- ۶- ارتقاء کمی و کیفی محصولات صنایع دستی
- ۷- ارتقاء سطح معیشتی و اقتصادی شاغلان صنایع دستی استان

۳-۵-۳-۳ اهداف کمی بخش صنایع دستی

به استناد برنامه های راهبردی سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، اهداف کمی تدوین شده برای بخش صنایع دستی به شرح جدول شماره ۳-۴ می باشد. بر این اساس کسب نشان های ملی و بین المللی، تجاری سازی و توسعه و تجهیز مراکز فعالیت و فعالان این بخش مهمترین شاخصهای توسعه این بخش می باشند.

جدول ۱۱-۳ اهداف و شاخص های کمی بخش صنایع دستی و هنرهای سنتی استان کردستان

ردیف	اهداف	اهداف کلی		وضعیت تا پایان سال ۹۵	سالهای برنامه				
		عنوان	واحد		۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۴۰۰
۱	حفظ و ارتقاء صنایع دستی	نشان بین المللی مرغوبیت کالا (مهر اصالت یونسکو)	نشان	۱۵	-	۲۰	-	۲۵	-
۲		نشان ملی مرغوبیت کالا (یک سال در میان)	نشان	۲۰	۳۰	-	۴۰	-	۴۰
۳		برند سازی در حوزه صنایع دستی	رشته	۴	۳	۴	۵	۶	۷
۴		تعداد خانه های صنایع دستی ایجاد شده	خانه	۲	۱	۱	۱	۱	۱
۵		مستند نگاری و تکمیل پرونده های مربوط به حقوق مالکیت معنوی و ثبت آثار	تعداد	۶	۳	۳	۳	۳	۳
۶		ثبت نشانه های جغرافیایی صنایع دستی	نشان	۳	۲	۲	۲	۲	۴
۷		تقویت و توسعه خوشه های کسب و کار در حوزه صنایع دستی	کانون	۲	۱	۱	۱	۱	۱
۸		تعداد رشته های باززنده سازی شده در حوزه هنرهای سنتی و صنایع دستی	تعداد	۲	۱	۱	۱	۱	۱
۹		تعداد پروانه های تولید انفرادی صادر شده	فقره	۲۱۰۰	۱۲۰۰	۱۳۰۰	۱۴۰۰	۱۵۰۰	۱۶۰۰
۱۰		تعداد پروانه های تولید کارگاهی صادر شده	فقره	۳۵	۲۵	۳۰	۳۵	۴۰	۴۵
۱۱		تعداد روستاهای خلاق صنایع دستی و هنرهای سنتی	روستا	۲	۱	۱	۱	۱	۱
۱۲		تهیه و تدوین استانداردهای آموزش و روش های صنایع دستی	فقره	۴	۲	۲	۲	۲	۲

۱۳	امور بازرگانی	توسازی و تجهیزات کارگاه ها	دستگاه	۹	۷	۷	۷	۷
۱۴		تعداد روستاهای توسعه یافته صنایع دستی		۲	۱	۱		
۱۵		میزان صادرات صنایع دستی	میلیون دلار	۲/۵	۲	۲/۵	۲/۵	۳
۱۶		تعداد نمایشگاه های داخلی استان	نمایشگاه	۱۰	۷	۱۰	۱۳	۱۶
۱۷		ایجاد توسعه مراکز عرضه و فروش دائمی محصولات	طرح	۱	۱	۱	۱	۱

مأخذ: اسناد و مطالعات بالا دستی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

۴-۵-۳ برنامه ها، طرح ها و پروژه های بخش میراث فرهنگی و صنایع دستی

همانطور که در بررسی وضع موجود و تحلیل محیط درونی و بیرونی این بخش آمده است: پتانسیل توسعه و بهبود در این حوزه بسیار قوی می باشد و با توجه به مجموعه شرایط اعم از پیشینه و قدمت، تعدد و تنوع، گستردگی جغرافیایی، تناسب با شیوه معیشت و بسیاری موارد دیگر، می تواند یکی از محورهای زود بازده در جهت تولید شغل و درآمد هم در نقاط شهری و هم در نقاط روستایی باشد.

بر این اساس جدول شماره ۴-۴ تدوین شده است. بر پایه این جدول در مجموع برای ایجاد ۲۷۶۰ شغل مستقیم و ۸۲۸۰ شغل غیر مستقیم، سرمایه گذاری معادل ۳۳۷ میلیارد ریال از منابع مختلف مورد نیاز می باشد.

جدول ۱۲-۳ پروژه های دارای اولویت بخش میراث فرهنگی و صنایع دستی مستخرج از تحلیلهای گزارش برنامه

ملاحظات	اهداف قابل سنجش				سرمایه گذاری مورد نیاز (میلیارد ریال)		مشخصات پروژه					مشخصات برنامه			
	پیش نیازها، الزامات و مقتضیات ضروری اجرای پروژه	میزان تولید سالیانه (تن - عدد دستگاه و...)	درآمد تقریبی اجرای پروژه ها (میلیون ریال)	میزان اشتغالی که ایجاد می شود (نفر)	سایر	دولتی	محل اجرا			عنوان پروژه					
							سرمایه گذاری خارجی	خصوصی	تسهیلات		استانی		ملی	دهستان	بخش
					سازمان های اجرایی										

حمایت از بازرگانی صنایع دستی	ایجاد بازارچه دائمی صنایع دستی	میراث فرهنگی	سنندج	مرکزی	-	۵	۵	۱۵	۱	۲۰	۱۵۰,۰۰۰	۲۵۰ تن	زمین محل احداث به متراژ ۴۰۰۰ متر- تأمین زیرساخت ها	امکانسنجی دارای مطالعه
	ایجاد بازارچه دائمی صنایع دستی	میراث فرهنگی	مریوان	مرکزی	-	۵	۵	۱۰	۵	۲۰	۱۱۰,۰۰۰	۲۰۰ تن	زمین محل احداث به متراژ ۳۰۰۰ متر- تأمین زیرساخت ها	امکانسنجی دارای مطالعه
	ایجاد بازارچه دائمی صنایع دستی	میراث فرهنگی	سقز	مرکزی	-	۵	۵	۱۰	۵	۲۰	۱۱۰,۰۰۰	۲۰۰ تن	زمین محل احداث به متراژ ۳۰۰۰ متر- تأمین زیرساخت ها	امکانسنجی دارای مطالعه
	ایجاد بازارچه دائمی صنایع دستی	میراث فرهنگی	بانه	مرکزی	-	۵	۵	۱۰	۵	۲۰	۱۱۰,۰۰۰	۲۰۰ تن	زمین محل احداث به متراژ ۳۰۰۰ متر- تأمین زیرساخت ها	امکانسنجی دارای مطالعه
	ایجاد شهرک صنایع دستی	صنعت، معدن،	سنندج	مرکزی	-	۱	۵	۲۰	۱	۴۰	۲۰۰,۰۰۰	۵۰۰ تن	زمین محل احداث به متراژ ۱۰۰۰۰ متر- تأمین زیرساخت ها	امکانسنجی دارای مطالعه
	توسعه کارگاه های بزرگ صنایع دستی	میراث فرهنگی	سنندج	مرکزی	-	-	-	۲۰	۱	۱۰	۵۰,۰۰۰	۴۰ تن	تدوین طرح توجیهی کارگاه ها	۴ کارگاه
	توسعه روستاهای هدف تولید صنایع دستی	میراث فرهنگی	سنندج	مرکزی	-	۳	۲	۲۰	۵	۱۵	۹۰,۰۰۰	۱۰۰ تن	تدوین طرح توسعه روستایی و برنامه های اجرایی	
	توسعه روستاهای هدف تولید صنایع دستی	میراث فرهنگی	مریوان	مرکزی	-	۳	۲	۲۰	۵	۱۵	۹۰,۰۰۰	۱۰۰ تن	تدوین طرح توسعه روستایی و برنامه های اجرایی	
	توسعه تجارت الکترونیک	میراث فرهنگی	استان	-	-	۲	۲	۲۰	۱	۱۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰ تن	تدوین طرح توجیهی	
حمایت از تولید صنایع دستی	شهر جهانی کلاش	میراث فرهنگی	مریوان	مرکزی	-	۵	۵	۲۰	۱	۵۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۰ تن	بهبود سازی و توسعه کارگاه های موجود	
	راه اندازی مجتمع صنایع دستی طالقانی	میراث فرهنگی	سنندج	مرکزی	-	۱	۱	۰	۰	۱۰	۲۵,۰۰۰	۳۰ تن	ساماندهی و بازسازی ساختمان طالقانی	تحت تملک سازمان

توسعه و ترویج صنایع دستی	خانه خلاق	میراث فرهنگی، سندج	مرکزی		۱	۱	۰	۰	۸	۴۰	۵۰,۰۰۰	۴۰	۴۰ تن	آماده سازی، مرمت و بهسازی خانه تاریخی مشیر دیوان	تخت تملک طرح تکاپو،
	ایجاد موزه صنایع دستی	استان			۵	۵	۱۵	۵		۶۰	۶۰,۰۰۰			آماده سازی، مرمت و بهسازی اماکن تاریخی	
جمع کل															
					۴۳	۴۳	۱۸۰	۷۱	۷	۲۷۶۰	۱,۲۶۵,۰۰۰				

فصل چهارم

برنامه توسعه و بهبود بخش آب

۱-۴ مقدمه

ایران کشوری با اقلیم عمدتاً گرم و خشک است. رشد سریع جمعیت مهمترین عامل کاهش سرانه آب تجدیدشونده کشور در قرن گذشته بوده است. جمعیت ایران در طی این هشت دهه، از حدود ۸ میلیون نفر در سال ۱۳۰۰-۰۶ به ۷۸ میلیون نفر تا پایان سال ۱۳۹۲ رسیده است. بر این اساس میزان سرانه آب تجدیدپذیر سالانه کشور از میزان حدود ۱۳۰۰۰ متر مکعب در سال ۱۳۰۰ به حدود ۱۴۰۰ متر مکعب در سال ۱۳۹۲ تقلیل یافته و در صورت ادامه این روند، وضعیت در آینده به مراتب بدتر خواهد شد.

منابع آب تجدید پذیر کل ایران به ۱۳۰ میلیارد متر مکعب بالغ می گردد. مطالعات و بررسی ها نشان می دهد که در سال ۱۳۸۶ از کل منابع آب تجدیدشونده کشور حدود ۵/۸۹ میلیارد متر مکعب جهت مصارف بخش های کشاورزی، صنعت و معدن و خانگی برداشت شده است که حدود ۸۳ میلیارد متر مکعب آن (۹۳ درصد) به بخش کشاورزی، ۵/۵ میلیارد متر مکعب (۶ درصد) به بخش خانگی و مابقی به بخش صنعت و نیازهای متفرقه دیگر اختصاص داشته است.

۴-۲ آسیب شناسی

بحران آب در ایران تحت تأثیر سه عامل عمده است: رشد جمعیت، کشاورزی ناموثر، مدیریت بد و عطش توسعه رشد جمعیت و نقش مردم

جمعیت ایران در قرن نوزدهم میلادی زیر ۱۰ میلیون نفر تخمین زده می شود. در حالی که در سال ۱۹۷۹ جمعیت ایران به ۳۵ میلیون نفر و در دو دهه بعد از آن جمعیت ایران به دو برابر یعنی ۷۰ میلیون نفر افزایش پیدا می کند. جمعیت بیشتر به غذای بیشتری نیاز دارد. به همین دلیل تولید محصولات کشاورزی به شدت افزایش یافته و آب های زیرزمینی و روان به سرعت مصرف شدند.

با این حال مصرف خانگی مردم از آب های زیرزمینی تنها هشت تا هفت درصد است که رقم بالایی محسوب نمی شود. با توجه به این که بیشتر مصرف آب ایران در بخش کشاورزی است و مصرف خانگی سهم کمی در استفاده از آب دارد، صرفه جویی مردم ایران تأثیر زیادی بر بحران کمبود آب کشور ندارد. خانه ها تنها ۷ درصد آب موجود در کل کشور را استفاده می کنند و اگر بیست درصد صرفه جویی در مصرف آنها محقق شود صرفاً ۱/۵ درصد آب کشور نجات پیدا می کند. ولی صرفه جویی در مصرف غذایی می تواند تأثیر زیادی بر مصرف آب در بخش کشاورزی بگذارد.

۳-۴ کشاورزی ناموثر

در حالی که تنها ۱۲ درصد از مساحت ایران زیر کشت می رود، حدود ۹۳ درصد از مصرف آب ایران در بخش کشاورزی صورت گرفته است. این در حالیست که تنها ده درصد تولید ناخالص ملی کشور از راه کشاورزی به دست می آید و ۱۷ درصد نیروی کار کشور در این بخش مشغول هستند.

۴-۴ مدیریت نادرست و عدم برنامه ریزی

سازمان محیط زیست سرعت استفاده از منابع آب زیرزمینی در ایران را در قیاس با استاندارد جهانی سه برابر بیشتر تخمین می زند. این برداشت بی رویه عامل خشکیدن ۲۹۷ دشت از ۶۰۰ دشت ایران می باشد. همچنین بخاطر عدم

رسیدگی به شبکه انتقال آب ۳۵ میلیارد مترمکعب آب در مسیر انتقال هدر می رود. مطابق گزارش شرکت آب و فاضلاب، دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران تا تاریخ شهریور ماه سال نود و چهار ۴۰ درصد از شبکه آب کشور فرسوده اعلام شد. ۱۳٪ از کل هدر رفتن آب ایران تا این تاریخ به موجب همین فرسودگی بوده است.

۴-۵ کمبود آب در ایران

با توجه به میزان منابع آب و سرانه مصرف، ایران از جمله کشورهایی است که در گروه کشورهای مواجه با کمبود فیزیکی آب قرار دارد. این گروه شامل کشورهاییست که در سال ۲۰۲۵ با کمبود فیزیکی آب مواجه هستند. این بدان معناست که حتی با بالاترین راندمان و بهره‌وری ممکن در مصرف آب، برای تأمین نیازهایشان آب کافی در اختیار نخواهند داشت. حدود ۲۵ درصد مردم جهان از جمله ایران مشمول این گروه می‌باشند.

براساس شاخص فالکن مارک، کشور ایران در آستانه قرار گرفتن در بحران آبی است. با توجه به اینکه در دهه ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰ خورشیدی حدود ۶۹ درصد از کل آب تجدیدپذیر سالیانه مورد استفاده قرار می‌گیرد، براساس شاخص سازمان ملل، ایران نیز اکنون در وضعیت بحران شدید آبی قرار دارد. بر اساس شاخص مؤسسه بین‌المللی مدیریت آب نیز، ایران در وضعیت بحران شدید آبی قرار دارد. بنا بر شاخص‌های ذکر شده، کشور ایران برای حفظ وضع موجود خود تا سال ۲۰۲۵ باید بتواند ۱۱۲ درصد به منابع آب قابل استحصال خود بیافزاید که این مقدار با توجه به امکانات و منابع آب موجود غیرممکن به نظر می‌رسد.

حجم آب در کره زمین ثابت و در مداری بسته به طور دایم در حال گردش است. همچنین تنها ۳ درصد از کل آب‌های کره زمین که برای مصارف انسانی مانند کشاورزی و صنعت و شرب مناسب است شیرین می‌باشد از این مقدار نیز سه چهارم در یخ‌های قطبی و خارج از دسترس انسان است؛ بنابراین درصد بسیار کمی از آب دنیا برای ما قابل استفاده می‌باشد.

پیش بینی محققان دانشگاه کلرادو، حاکی است که ذخائر آب شیرین جهان هر سال کاهش می‌یابد و تا ۲۵ سال دیگر نیمی از جمعیت جهان با مشکل کمبود آب شیرین مواجه خواهند بود. مطالعات نشان می‌دهد اکنون یک سوم جمعیت دنیا در نقاطی زندگی می‌کنند که آب کافی ندارند. در نواحی روستایی وضع به مراتب وخیم تر است. تنها ۲۹ درصد مردم به منابع آب دسترسی دارند و تعداد کسانی که از تأسیسات بهداشتی استفاده می‌کنند، حتی به ۱۳ درصد هم نمی‌رسد. مجمع عمومی سازمان ملل متحد یادآور می‌شود، نیمی از مردم جهان سوم حتی برای نوشیدن به آب پاکیزه دسترسی ندارند و با وجود این که سه چهارم بیماری‌های انسانی به دلیل فقدان آب سالم، می‌باشد، مع هذا ۷۵ درصد مردم جهان سوم از داشتن آب بهداشتی محروم اند. بر پایه تخمین‌های سازمان بهداشت جهانی، ۸۰ درصد بیماری‌هایی که گریبان گیر انسان است، مستقیماً با آب در ارتباط هستند. اگر آب آشامیدنی سالم در اختیار همه انسان‌ها باشد، بی شک مرگ و میر کودکان از بیماری‌های مختلف از جمله اسهال به نصف کاهش پیدا خواهد کرد. میزان متوسط بارندگی سالانه در اروپا حدوداً ۷۵۰ میلی‌متر، در آسیا ۵۰۰ میلی‌متر، در ایران ۲۵۰ میلی‌متر است؛ بنابراین در مقایسه با کشورهای پرباران، ایران از حداقل ریزش‌های جوی برخوردار است با توجه به تقسیم‌بندی‌های اقلیمی، استان ما جزو مناطق خشک و نیمه خشک محسوب می‌شود و تأمین آب در چنین اقلیمی واقعاً دشوار و پرهزینه است. در هر حال ما موظف هستیم، هیچ

قطره آبی در هیچ گوشه‌ای از این کشور بیهوده هدر نرود لذا باید در چگونگی مصرف آب و در فعالیت‌های شخصی و روزانه در راستای صرفه جویی از آب پاکیزه مسئولانه عمل کنیم. همچنین با رشد جمعیت و گسترش شهرنشینی مصارف آبی افزایش می‌یابد. از سوی دیگر اعداد و ارقام حکایت از گران بودن هزینه‌های تأمین آب دارد. همچنین وی اظهار داشته اگر تا چندسال آینده این معضل رفع نشود هفتاد درصد جمعیت کشور مجبور به ترک ایران می‌شوند. حال با توجه به توضیحات بالا اهمیت هرچه بیشتر بررسی استانی وضعیت آب منطقه‌ای بیش از پیش مشخص می‌شود. در همین راستا در ادامه به صورت کامل وضعیت استان کردستان در زمینه‌ی آب و مسائل کامل مربوط به آن به صورت جزئی و کامل جمع آوری شده است.

۴-۶ اهمیت آب در استان کردستان:

- استان علی‌رغم دارا بودن حدود ۲ درصد از مساحت کشور، ۶ درصد روان آبهای کشور و ۵ درصد اراضی قابل کشت کشور، فقط حدود ۱۰ درصد اراضی کشاورزی آن به صورت آبی مورد بهره برداری قرار می‌گیرد که پایین ترین سطح نسبت به دیگر استان ها در کل کشور می باشد.

- تغییر وضعیت اقلیمی کشور و همچنین خشکسالی های چند سال اخیر و از طرفی وابستگی زیاد بخش کشاورزی استان به آب، منجر به برداشت بی رویه آب از سفره های زیرزمینی، علی الخصوص دشت های شرق استان شده و چالش جدی را در این رابطه ایجاد کرده است. (علی رغم پتانسیل مناسب آب های سطحی)

- در حال حاضر مصارف آب در استان ۱۲۱۳ میلیون متر مکعب می باشد که حدود ۶۰ درصد آن از محل منابع آب های زیرزمینی تأمین می شود.

- براساس آمارهای رسمی کشور و با توجه به اینکه حدود ۹۰ درصد زراعت استان به صورت دیم زیر کشت قرار دارد، این استان از لحاظ کشت دیم جزو رتبه های اول تا سوم کشوری می باشد و این نوید را می دهد که در صورت تبدیل اراضی مذکور به آبی می تواند نقش مهمی در امنیت غذایی کشور که از سیاست های اصلی اقتصاد مقاومتی می باشد، را ایفا نماید. (نقش ملی استان کردستان در تأمین هدف ملی کشوری که ایجاد امنیت غذایی می باشد)

جدول ۱-۴ وضعیت منابع و مصارف آب در استان

ردیف	شرح	منابع (میلیون متر مکعب)	مصارف	
			حجم (میلیون متر مکعب)	سهم مصرفی از منبع (درصد)
۱	آبهای سطحی	۴۷۵۵	۴۹۴	۱۰ درصد
۲	حوضه ی آبریز سیروان	۱۷۰۱	۲۶۶	۱۵/۶ درصد
۳	حوضه ی دریایچه ارومیه	۱۵۱۷	۱۱۴	۷/۵ درصد
۴	حوضه ی سفید رود	۸۵۳	۸۱	۹/۵ درصد
۵	حوضه ی زاب	۵۹۲	۱۴	۲/۴ درصد
۶	حوضه ی کرخه	۹۲	۱۹	۲۰/۶ درصد

۴-۷ وضعیت دشت ها و کسری مخازن آبرفتی در استان

آبهای زیرزمینی یکی از منابع حیاتی تأمین آب مصرفی و رفع نیازمندی های جوامع بشری می باشد که با افزایش بی رویه جمعیت و عدم توجه به چگونگی بهره برداری علمی از آب های زیر زمینی، این منبع حیاتی دستخوش تغییرات شگرفی شده و روز به روز فاجعه تهی شدن سفره های آبی نزدیک می شویم.

در حوضه های آبریز استان وجود شرایط توپوگرافی و زمین شناسی حاکم موجب شده است که دشت های آبرفتی در سواحل رودخانه ها تشکیل شده و گسترش چندانی نداشته باشد. در جدول شماره ۲ وضعیت دشت ها و کسری مخازن آبخوان های آبرفتی استان آمده است.

جدول ۲-۴ وضعیت دشت ها و کسری مخازن آبخوان های آبرفتی

ردیف	نام دشت	مساحت (کیلومتر مربع)	افت سطح آبخوان (متر)	کسری مخزن (میلیون متر مکعب)
۱	قروه	۱۶۹	۲۱/۲	۵۷/۳
۲	دهگلان	۷۸۰	۳۷/۵	۵۵۵/۳
۳	چهاردولی	۳۲۱	۱۸/۳	۸۸/۱
۴	بیجار	۱۵۹	۵/۳	۱۱/۹
۵	مریوان	۸۰	۳/۱۵	۵
۶	قزلچه سو	۳۰	۳/۲۲	۱/۹
۷	امیرآباد	۳۲	۲/۵۹	۱/۷
۸	کامیاران	۵۶	۱/۵۴	۱/۷
جمع		۱۶۲۷	-	۷۲۲/۹

۴-۸ سدها:

سدها به عنوان یکی از مهمترین ذخایر آبی از اهمیت بسزایی در بحث مدیریت منابع آب برخوردارند که به جهات مختلف مورد بهره برداری قرار می گیرند از جمله: توسعه کشت آبی، تأمین آب شرب پایدار، تولید نیرو و گردشگری هم اکنون ۳۵ طرح سد مخزنی در حال بهره برداری، اجرا و مطالعه در استان وجود دارد که متأسفانه به دلیل شرایط توپوگرافی و محدودیت های طبیعی و غیر طبیعی تاکنون بهره برداری بهینه ای از آن ها نشده است که ذیلاً مهمترین مسایل سدهای استان اشاره خواهد شد:

۱- با احداث سدهای در دست اجرا و مورد بهره برداری، مقادیر متناهی از مرغوبترین اراضی زراعی و باغی و همچنین منابع طبیعی ملی در استان زیر پوشش آب رفته و به دلیل انتفاع ناچیز استان از این سدها در هر سه بخش شرب، کشاورزی و صنعت، متأسفانه ذهنیت های منفی در سطح افکار عمومی منطقه شکل گرفته است و پدیده مهاجرت روستائیان به مناطق حاشیه شهر را نیز تشدید نموده است.

۲- اکثر سدهای احداث شده در استان علیرغم اینکه منابع آبی و حتی محل احداث آنها در داخل استان بوده است و اجرای آن ها خسارت های سنگینی به اراضی و سکونت گاه های روستائیان این استان وارد کرده است، جهت گیری مصارف و حتی مدیریت آن ها در اختیار استان های مجاور می باشد (سد گاوشان، سد شهید کاظمی (بوکان)، سد

داریان، سد تلوار) و این امر علاوه بر لطمه جدی به توسعه استان (با توجه به مزیت نسبی استان در کشاورزی) موجب تعمیق شکاف های اجتماعی، ایجاد ذهنیت های منفی و بی اعتمادی در میان عموم مردم منطقه گردیده است.

۳- علیرغم وجود منابع آبی کافی در استان شهرهای بیجار، قروه، دهگلان و یاسو کند و همچنین حدود ۷۰۰ روستای استان با مشکلات جدی تأمین آب شرب مواجه هستند.

۴- عدم اجرای سامانه های انتقال آب و شبکه های آبیاری و همچنین عدم تخصیص منابع آب مورد نیاز از سوی وزارت نیرو به استان موجب گردید در برخی حوضه ها سهم استان از این منابع آبی کمتر از ۶ درصد از نیازهای واقعی گردد (هدر رفت سرمایه گذاری های انجام شده در استان)

۵- عدم توجه کافی به رعایت حقوق بالادستی در حوضه های آبریز و استمرار بی توجهی به درخواست های تخصیص آب، عدم پذیرش مطالعات و طرح های درخواستی استان از سوی مرکز (نمونه هایی از درخواست های استان در بخش ضمایم آمده است)

۶- وابستگی بالای مصرف آب استان به منابع آب زیرزمینی و افت شدید سفره های آب زیرزمینی علی الخصوص در بخش شرقی استان به دلیل عدم تخصیص آب، عدم اجرای سامانه های انتقال آب و شبکه های آبیاری از محل سدهای اجرا شده در استان

۴-۹ نیازهای آب برای توسعه بخش کشاورزی استان

استان کردستان با مساحت ۲۹۱۳۷ کیلومتر مربع دارای حجم بارشی معادل ۱۳،۲ میلیارد متر مکعب در سال (۳،۱ درصد کل بارندگی کشور) و حجم رواناب سطحی (با کسر مصارف و نفوذ و تبخیر) ۴۵۸۰ میلیون متر مکعب در سال می باشد که تقریباً سه برابر میانگین کشوری می باشد و با وجود ۱۲۴۰۰۰۰ هکتار اراضی کشاورزی ۱۱۲۰۰۰ هکتار هکتار بصورت آبی کشت میگردد یعنی کمتر از ۱۰٪ از اراضی کشاورزی آبی می باشد، که از این میزان تنها یک درصد (۱٪) از اراضی از طریق شبکه های پایاب سدهای استان مشروب شد، که این ظرفیت تا ۳۰٪ قابلیت افزایش را دارا می باشد استان کردستان در سه حوضه درجه یک کشور با مشخصات زیر واقع گردیده :

۱) حوضه خلیج فارس و دریای عمان با مساحت ۹۸۱۵ کیلومتر مربع و حجم منابع آب سطحی به میزان ۲۵۸۰ میلیون متر مکعب شامل دو حوضه درجه دو مرزی غرب و کرخه به مشخصات زیر می باشد:

۱-۱) حوضه آبریز مرزی غرب به مساحت ۹۳۲۹ کیلومتر و حجم منابع آب سطحی به میزان ۲۴۹۰ میلیون متر مکعب در سال شامل دو زیر حوضه زاب (به مساحت ۱۶۷۸،۹۶ کیلومتر مربع و حجم منابع آب سطحی ۵۹۰ میلیون متر مکعب در سال) و سیروان (به مساحت ۷۶۴۹،۸۵ کیلومتر مربع و حجم منابع آب سطحی ۱۹۰۰ میلیون متر مکعب در سال)

۱-۲) حوضه آبریز کرخه به مساحت ۴۸۶ کیلومتر مربع و حجم منابع آب سطحی به میزان ۹۰ میلیون متر مکعب در سال

۲- حوضه آبریز دریای خزر با مساحت ۱۴۰۰۲ کیلومتر مربع و حجم منابع آب سطحی ۸۱۰ میلیون متر مکعب در سال که کلاً در حوضه درجه ۲ سفید رود واقع شده است.

۳- حوضه آبریز دریاچه ارومیه با مساحت ۵۳۲۰ کیلومتر مربع و حجم منابع آب سطحی ۱۱۹۰ میلیون متر مکعب در سال.

۲/۱- نیازهای آب بخش کشاورزی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه: حوضه آبریز دریاچه ارومیه با مساحت ۵۲۴۹۰ کیلومترمربع ما بین سه استان آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و کردستان مشترک می باشد. مساحت حوضه مذکور در استان کردستان ۵۳۲۰ کیلومترمربع (بیش از ۱۰ درصد کل مساحت حوضه) می باشد که در شمال شرقی استان واقع شده و شامل شهرهای سقز و صاحب و بخشی از شهرستان دیواندره (حدود ۳۲۷ روستا) می باشد. متوسط بارش دراز مدت در این محدوده ۵۰۲ میلی متر و حجم جریانات سطحی در حوضه ۱۵۴۴ میلی متر مکعب در سال می باشد که با توجه به شرایط خشکسالی کنونی در سالهای اخیر به ۱۱۹۰ میلی متر در سال کاهش یافته است.

بر اساس مطالعه و بررسی های انجام شده توسط سازمان جهاد کشاورزی، سطح اراضی قابل توسعه استان کردستان در حوضه دریاچه ارومیه معادل ۲۸۹ هزار هکتار می باشد و در حال حاضر مساحت اراضی آبی استان در این محدوده ۱۵/۵ هزار هکتار (حدود ۵/۴ درصد) می باشد، که نشان از عدم توجه به برنامه ریزی مناسب منابع آب و همچنین عدم اجرای طرح های توسعه منابع آب در این ناحیه می باشد.

استان کردستان در حوضه دریاچه ارومیه فاقد سد در حال بهره برداری بوده و فقط دارای یک سد در حال احداث (سد چراغ ویس) با هدف آبیاری ۶۰۰۰ هکتار اراضی می باشد که تاکنون مجوز تخصیص آب سد مذکور نیز صادر نگردیده است.

در جدول شماره (۸) نیاز کشاورزی استان از منابع آب طرح های مطالعاتی و اجرایی در حوضه و طرح انتقال آب چومان آمده است.

اراضی قابل توسعه استان کردستان در حوضه دریاچه ارومیه											
نام سد	اراضی قابل توسعه بر حسب هکتار با ارتفاع پمپاژ تا					حجم آب مورد نیاز بر حسب میلیون متر مکعب در سال			نیاز هر هکتار متر مکعب در سال	ملاحظات	
	۱۰۰ تا	۲۰۰ تا ۱۰۰	۳۰۰ تا ۲۰۰	۵۰۰ تا ۳۰۰	جمع	نیاز شبکه از سد	نیاز توسعه از سد	نیاز از آب انتقالی چومان	جمع		
چراغ ویس	۶۰۰۰	۰	۰	۰	۶۰۰۰	۳۹	۰	۰	۳۹	با توسعه اراضی کشاورزی در این حوضه تولید سالیانه بخش کشاورزی استان حدود ۱۹۲ هزار تن افزایش می یابد و حدود ۲۱ هزار شغل جدید ایجاد و ۵ هزار شغل موجود تثبیت میگردد.	
بوکان	۲۷۱۰	۳۶۶۰	۲۶۳۰	۰	۹۰۰۰	۰	۶۳	۰	۶۳		
سیمینه	۳۷۸۶	۳۱۷۳	۲۰۷۴	۰	۹۰۳۳	۰	۶۳	۰	۶۳		
انتقال از چومان به آدینان(اراضی پایاب آدینان و سنته)	۴۸۱۲	۶۴۳۷	۳۷۳۴	۳۷۵۴	۰	۱۵۰۰۰	۰	۹۸	۹۸		
تأمین آب اراضی اوباتو از سد سنته و آب انتقالی چومان به آدینان	۵۷۰۰	۹۷۲۰	۹۵۸۰	۰	۲۵۰۰۰	۰	۱۰۰	۷۵	۱۷۵		
مرخز	۴۱۰	۴۶۵	۲۹۲	۰	۱۱۶۷	۷	۰	۰	۷		
جمع	۲۳۴۱۸	۲۳۴۵۲	۱۸۳۳۰	۰	۶۵۲۰۰	۴۶	۲۲۶	۱۷۳	۴۴۵		

همانگونه که در جدول فوق قید گردیده است کل اراضی قابل توسعه استان در حوضه دریاچه ارومیه ۶۵۲۰۰ هکتار می باشد که از این میزان ۶۰۰۰ هکتار اراضی شبکه پایاب سد چراغ ویس می باشد که در حال اجرا بوده و دارای پیشرفت فیزیکی بیش از ۳۰ درصد می باشد و با در نظر گرفتن میانگین نیاز آبی هر هکتار معادل ۶۰۰۰ تا ۷۰۰۰ متر مکعب در سال، کل نیاز آب بخش کشاورزی در این حوضه ۴۴۵ میلیون متر مکعب در سال می باشد، که ۲۷۲ میلیون متر مکعب آن از محل آورد سدهای واقع در حوضه و از منابع آبی حوضه قابل تأمین و مابقی یعنی ۱۷۳ میلیون متر مکعب در سال نیز از محل آب انتقالی از سد چومان قابل تأمین می باشد.

همچنین با توسعه این اراضی در بخش کشاورزی شاهد افزایش تولید سالیانه حدود ۱۹۲ هزار تن در بخش کشاورزی و ایجاد ۲۱ هزار شغل جدید و تثبیت حدود ۵۲۰۰ شغل در استان خواهیم بود.

۲/۲- نیازهای آبی بخش کشاورزی در حوضه آبریز مرزی غرب-سیروان

-مساحت این حوضه در استان کردستان معادل ۹۳۲۹ کیلومتر مربع می باشد که در غرب و جنوب غربی استان واقع شده و شامل شهرهای سنندج، مریوان، بانه، سروآباد، شوشه، بوئین، کانی سور، آرموده، چناره و حدود ۷۲۷ روستای کامیاران می باشد. این حوضه شامل دو زیر حوضه زاب و سیروان با مشخصات زیر می باشد.

جدول ۴-۴ مشخصات حوزه های زاب و سیروان

نام زیر حوضه	مساحت (کیلومتر مربع)	حجم جریانات سطحی (م.م.م)	اراضی قابل توسعه (هکتار)
سیروان	۷۶۴۹.۸۵	۱۹۰۰	۲۴۰۰۰۰
زاب	۱۶۷۸.۹۶	۵۹۰	۲۶۰۰۰
جمع	۹۳۲۹	۲۴۹۰	۲۶۶۰۰۰

-حوضه سیروان سردسیری بود و شهرستان های سنندج، مریوان، سروآباد و بخشی از شهرستان کامیاران را شامل می گردد. پتانسیل منابع آبی در این حوضه بالا بوده و امکان استفاده تمام و کمال از آن در داخل حوضه ممکن نیست و لذا انتقال حوضه ای و استفاده از آب در دیگر حوضه ها، اجتناب ناپذیر می باشد.

-در حوضه ی زاب با وجود حجم جریانات سطح قابل توجه و همچنین با توجه به شرایط توپوگرافی و پراکندگی اراضی، امکان تامین آب برای کل اراضی قابل توسعه داخل حوضه موجود نبوده و به منظور تامین کمبود آب، انتقال از سایر حوضه ها الزامی است. در جدول شماره (۹) اراضی قابل توسعه کشاورزی در حوضه مرزی غرب آمده است.

اراضی قابل توسعه کشاورزی در حوضه مرزی غرب در استان کردستان											
ملاحظات	نیاز هر هکتار متر مربع در سال	حجم آب مورد نیاز (میلیون متر مکعب)				اراضی قابل توسعه با ارتفاع پمپاژ تا					نام سد
		جمع	نیاز از آب انتقالی داریان	نیاز توسعه از سد	نیاز شبکه از سد	جمع	۵۰۰ تا ۳۰۰	۳۰۰ تا ۲۰۰	۲۰۰ تا ۱۰۰	۱۰۰ تا ۰	
در صورت توسعه اراضی کشاورزی در این حوضه سالیانه حدود ۲۴۴ هزار تن افزایش تولید کشاورزی، ۳۶ هزار شغل جدید و ۳۵۰۰ نفر تثبیت شغل موجود را شاهد خواهیم بود.	۷۰۰۰	۱۷,۹	۱۷,۹	۰	۰	۲۵۵۰	۲۱۵	۴۳۱	۷۶۴	۱۱۴۰	آزاد حاشیه مخزن
	۷۰۰۰	۷	۰	۷	۰	۱۰۰۰	۷۸	۳۱۸	۳۵۰	۲۵۴	آزاد مسیر سامانه انتقال
	۷۰۰۰	۷۷	۰	۰	۷۷	۱۱۰۰۰	۰	۱۸۸۱	۶۵۶۲	۲۵۵۷	آزاد انتقال به قوچم
	۷۰۰۰	۸۰	۸۰	۰	۰	۱۱۴۴۷	۵۲۰	۱۸۴۱	۳۰۰۷	۳۵۷۹	ژاوه حاشیه مخزن
	۷۰۰۰	۱۰۱,۵	۲۴,۵	۰	۷۷	۱۴۵۰۰	۱۵۸۲	۴۱۴۱	۵۳۸۹	۳۳۸۸	ژاوه انتقال به سورال
	۷۰۰۰	۷۲,۶۶	۰	۷۲,۶۶	۰	۱۰۳۸۰	۱۹۰۰	۳۰۵۸	۲۹۹۵	۲۴۲۷	پالنگان
	۷۰۰۰	۹۳,۵	۰	۹۳,۵	۰	۱۳۳۵۰	۱۴۸۸	۲۲۸۰	۳۹۵۸	۵۶۲۴	نی آباد
	۷۰۰۰	۷۷	۷۷	۰	۰	۱۱۰۰۰	۱۴۶۰	۲۶۹۳	۳۱۴۸	۳۶۹۹	داریان انتقال به زیویه
	۷۰۰۰	۷,۷	۰	۷,۷	۰	۱۱۰۰	۲۳۵	۳۱۸	۲۹۶	۲۵۱	داریان حاشیه مخزن
	۷۰۰۰	۷۷	۷۷	۰	۰	۱۱۰۰۰	۲۵۷۵	۴۱۷۹	۲۸۳۵	۱۴۱۱	داریان انتقال به سنگ سیاه
	۷۰۰۰	۶۳	۶۳	۰	۰	۹۰۰۰	۱۰۳۸	۲۶۴۳	۲۷۸۱	۲۵۳۸	داریان انتقال به تلوار
	۷۰۰۰	۲۶,۲	۲۶,۲	۰	۰	۳۷۴۲	۴۶۱	۹۰۷	۱۴۳۷	۹۳۷	داریان انتقال به امیرآباد رمشت
	۷۰۰۰	۱۴	۱۴	۰	۰	۲۰۰۰	۲۶۹	۵۲۵	۶۲۴	۵۸۲	داریان انتقال به گاوشان
	۶۵۰۰	۳۰,۵۵	۰	۳۰,۵۵	۰	۴۷۰۰	۳۸۷	۱۱۱۳	۱۵۰۰	۱۷۰۰	گاران
	۷۰۰۰	۱۸,۲	۱۸,۲	۰	۰	۱۱۰۰	۱۷۰	۲۷۰	۳۹۲	۲۶۸	داریان انتقال به قسلاق
	۷۰۰۰	۱۲۹,۵	۰	۱۲۹,۵	۰	۱۸۵۰۰					کانی گویشان
		۸۹۲,۷۱	۳۹۷,۸	۳۴۰,۹۱	۱۵۴	۱۲۶۳۶۹					جمع

از اهداف مهم بخش کشاورزی سد آزاد تامین آب ۱۱۰۰۰ هکتار اراضی دشت قروه و دهگلان با نیاز آبی ۱۲۵/۳ میلیون متر مکعب در سال می باشد، که در حوضه قزل اوزن واقع گردیده است.

-هدف اصلی سد ژاوه تامین آب انتقالی به سد سورال در دشت قروه و دهگلان جهت تأمین ۱۴۵۰۰۰ هکتار اراضی در حوضه قزل اوزن می باشد.

-اراضی قابل توسعه در حوضه قزل اوزن بسیار بیشتر از اراضی تعیین شده می باشد که به دلیل محدودیت منابع آبی در اراضی پیشنهادی لحاظ نگردیده است (اراضی قابل توسعه از آب انتقالی سد ژاوه به سورال)

-دو سوم نیاز بخش کشاورزی به آب در حوضه آبریز سفید رود -قزل اوزن این حوضه در شرق استان واقع شده و شامل شهرستان های دیواندره، بیجار، قروه و دهگلان با جمعیتی قریب به ۴۰۰ هزار نفر می باشد.

بیشترین اراضی کشاورزی و بزرگترین دشت های استان در این محدوده واقع گردیده است و با توجه به اینکه شغل غالب ساکنین این محدوده کشاورزی می باشد، به دلیل عدم اجرای طرح های توسعه منابع آب، بیشترین برداشت از منابع آب زیرزمینی صورت می گیرد این امر باعث کسری مخازن زیر زمینی و ممنوعیت دشت ها در این حوضه گردیده است. ضرورت تغذیه مصنوعی دشت ها و تامین آب مورد نیاز در بخش های مختلف مصرف از یک سو و محدودیت منابع آب سطحی در این حوضه از سوی دیگر، اجرای طرح های انتقال حوضه ای و انتقال آب از حوضه مرزی غرب به این حوضه را اجتناب ناپذیر نموده است.

جدول ۶-۴ مشخصات حوضه سفیدرود (قزل اوزن) در استان کردستان

مشخصات حوضه سفیدرود (قزل اوزن) در استان کردستان				
نام حوضه آبریز	مساحت (کیلومتر مربع)	متوسط بارش دراز مدت سالانه (م.م.م)	حجم جریانات سطحی (م.م.م)	اراضی قابل توسعه (هکتار)
سفیدرود (قزل اوزن)	۱۴۰۰۲	۳۴۱	۸۱۰	۳۳۵۰۰۰

در جدول شماره (۷) اراضی قابل توسعه کشاورزی حوضه مذکور به تفکیک سدها آمده است.

جدول ۷-۴ اراضی قابل توسعه کشاورزی تفکیک سدها

نام سد	اراضی قابل توسعه با ارتفاع پمپاژ تا					حجم آب مورد نیاز (میلیون متر مکعب)					ملاحظات
	۱۰۰ تا	۲۰۰ تا ۱۰۰	۳۰۰ تا ۲۰۰	۵۰۰ تا ۳۰۰	جمع	نیاز شبکه از سد	سد	نیاز توسعه از انتقالی داریان	نیاز از آب	جمع	
باباخان	۱۹۹۶	۴۴۴۷	۲۲۴	۰	۶۶۶۷	۴۵	۰	۰	۰	۴۵	در صورت توسعه اراضی کشاورزی در این حوضه سالانه حدود ۲۱۰ هزار تن به تولید بخش کشاورزی افزوده می شود و ۲۲ هزار شغل جدید ایجاد و حدود ۶ هزار شغل موجود تثبیت می گردد.
شیخ بشارت	۱۶۸۹	۳۱۱	۰	۰	۲۰۰۰	۱۷	۰	۰	۰	۱۷	
سیازاخ	۵۰۱۰	۷۰۴۰	۵۸۵۸	۲۰۹۲	۲۰۰۰۰	۱۳۰	۰	۰	۰	۱۳۰	
سیر	۸۳۷	۱۶۷۵	۱۵۵	۰	۲۶۶۷	۱۶	۰	۰	۰	۱۶	
جمع	۹۵۳۲	۱۳۴۷۳	۶۲۳۷	۲۰۹۲	۳۱۳۳۴	۲۰۸	۰	۰	۰	۲۰۸	

- سد سیا زاخ: با وجود پیشرفت فیزیکی بیش از ۹۰ درصد و آبیگری سد مذکور و اجرای شبکه پایاب بیش از ۳۵ درصد، تاکنون مجوز تخصیص آب این سد از سوی وزارت نیرو صادر نگردیده است
- بدلیل محدودیت منابع آب در محدوده بابان خان و شیخ بشارت، تاکنون امکان توسعه از منابع مذکور فراهم نگردیده و سرمایه گذاری های انجام گرفته در این سد ها فایده ای برای استان نداشته است.
- ۲/۴- نیاز بخش کشاورزی در حوضه آبریز کرخه

مساحت حوضه مذکور در استان معادل ۴۸۶ کیلومتر مربع می باشد که در جنوب استان واقع شده و شامل شهر کامیاران و حدود ۸۰ روستا می باشد. حجم جریانات سطحی در حوضه ۹۰ میلیون متر مکعب در سال می باشد. گرچه اراضی قابل توسعه در این حوضه ۱۵۰۰۰ هکتار می باشد بدلیل محدودیت منابع آبی، امکان تأمین آب برای توسعه اراضی از منابع آب حوضه میسر نمی باشد و ضروری است اجرای طرح های انتقال حوضه ای از حوضه مرزی غرب انجام گردد.

جدول ۸-۴: نیازهای اراضی قابل توسعه کشاورزی در این حوضه را نشان می دهد.

جدول شماره (۱۱) اراضی قابل توسعه کشاورزی در حوضه کرخه									
نام سد	اراضی قابل توسعه بر حسب هکتار با ارتفاع پمپاژ تا				حجم آب مورد نیاز بر حسب میلیون متر مکعب در سال				نیاز هر هکتار متر مکعب در سال
	۱۰۰ تا ۰	۲۰۰ تا ۱۰۰	۳۰۰ تا ۲۰۰	۵۰۰ تا ۳۰۰	جمع	نیاز شبکه از سد	نیاز توسعه از سد	نیاز از آب انتقالی چومان	
زرینجوب	۷۵۰	۷۵۷	۷۵۳	۰	۲۲۶۰	۱۶	۰	۰	۷۰۰۰
ماویان	۸۹۶	۸۲۴	۴۸۰	۰	۲۲۰۰	۱۵	۰	۰	۶۸۲۰
جمع	۱۶۴۶	۱۵۸۱	۱۲۳۳	۰	۴۴۶۰	۳۱	۰	۰	۳۱

۲/۵- جمع بندی

بر اساس بررسی ها و مباحث مطروحه در قسمت های پیشین کل اراضی قابل توسعه بخش کشاورزی استان حدود ۲۳۰ هزار هکتار و حجم آب مورد نیاز برای به بهره برداری رساندن آن ها حدود ۱۵۸۰ میلیون متر مکعب در سال (به شرح جدول شماره ۱۲) می باشد. با اجرایی نمودن این طرح ها حجم تولید بخش کشاورزی استان سالیانه حدود ۷۵۰ هزار تن افزایش می یابد، حدود ۸۰ هزار شغل جدید ایجاد و حدود ۱۹ هزار شغل موجود نیز تثبیت میگردد.

جدول شماره (۱۲) اراضی قابل توسعه کشاورزی در استان									
نام حوضه	اراضی قابل توسعه بر حسب هکتار با ارتفاع پمپاژ تا				حجم آب مورد نیاز بر حسب میلیون متر مکعب در سال				نیاز هر هکتار متر مکعب در سال
	۱۰۰ تا ۰	۲۰۰ تا ۱۰۰	۳۰۰ تا ۲۰۰	۵۰۰ تا ۳۰۰	جمع	نیاز شبکه از سد	نیاز توسعه از سد	نیاز از آب انتقالی چومان	
ارومیه	۲۳۴۱۸	۲۳۴۵۲	۱۸۳۳۰	۰	۶۵۲۰۰	۴۶	۲۲۶	۱۷۳	۴۴۵
مرزی غرب					۱۲۶۳۶۹	۱۵۴		۳۹۷۰۱	۸۹۲۰۷۱
قزل اوزن	۹۵۳۲	۱۳۴۷۳	۶۲۳۷	۲۰۹۲	۳۱۳۳۴	۲۰۸	۰	۰	۲۰۸

		۳۱	۰	۰	۳۱	۴۴۶۰	۰	۱۲۳۳	۱۵۸۱	۱۶۴۶	کرخه
		۱۵۷۶.۷۱	۵۷۰.۸	۵۶۶.۹۱	۴۳۹	۲۲۷۳۶۳					جمع

جدول ۹-۴ اراضی قابل توسعه کشاورزی در استان

فصل پنجم ضمائیم:

نیازهای زیر ساختی استان

۱-۵ بخش زیر ساخت ها

۱-۱-۵ زیر ساخت های حمل و نقل و ارتباطات

مقایسه شاخص های بخش راه حاکی از این واقعیت است که استان فاقد آزاد راه می باشد و به همراه چند استان دیگر در رتبه آخر در بین استان های کشور قراردارند. استان کردستان با ۱۱ درصد برخورداری از بزرگراه در رتبه ۲۳ کشور، ۱۷ درصد برخورداری از راه اصلی در رتبه ۲۹ و ۷۲ درصد برخورداری از راه فرعی رتبه دوم کشور را به خود اختصاص داده است. در حوزه راه روستایی میزان برخورداری استان از راه های روستایی آسفالت به برابر ۴۴ درصد بوده که این نسبت در سطح میانگین کشوری ۶۶ درصد می باشد. حمل و نقل ریلی به عنوان ایمن ترین و ارزان ترین شیوه های حمل و نقل نقش مهمی در رشد و توسعه جوامع ایفا می کند. استان کردستان بطور کلی فاقد زیرساخت های حمل و نقل ریلی است و این موضوع به عنوان عامل مهمی در عدم رشد و توسعه اقتصادی استان نقش داشته است. از مهمترین مزایای حمل و نقل ریلی برای استان کردستان می توان به تسهیل دسترسی به یکی از فعالترین مرزهای زمینی رسمی کشور (مرز رسمی باشماق) و قرار گرفتن بر کریدور شرقی - غربی آسیایی AH۲ اشاره کرد. حذف و کاهش بخشی از عدم تعادل موجود میان شاخص های حمل و نقل استان کردستان با میانگین کشوری آنها مستلزم تسریع در اتمام پروژه های عمرانی این بخش است که نیازمند تزریق اعتبارات جهشی به پروژه های این بخش از محل منابع دولتی و جذب سرمایه گذاری های داخلی و خارجی است.

جدول ۱-۵ عناوین پروژه های اولویت دار بخش زیرساخت های حمل و نقل استان کردستان

ردیف	عنوان پروژه	طول کل (کیلومتر)	طول باقیمانده (کیلومتر)	اعتبار مورد نیاز (میلیارد ریال)
۱	تکمیل راه اصلی سنندج - مریوان	۱۳۰	۷۸	۲۵۰۰
۲	تکمیل چهار خطه نمودن مسیر میاندوآب - کرمانشاه (کریدور شماره ۱۰)	۳۲۰	۱۴۲	۳۸۸۰
۳	تکمیل محور سنندج - همدان	۱۲۷	۲۲	۹۸۰
۴	احداث باند دوم سقز - بانه	۶۸	۵۰	۱۱۰۰
۵	بهسازی راه سقز - مریوان	۱۳۰	۱۰۰	۱۵۰۰

۶	بهسازی راه اصلی کامیاران - مریوان	۱۹	۲۰	۲۳۰
۷	احداث راه اصلی بانه - سوتنه	۴۸	۱	۱۱۰
۸	بهسازی راه اصلی بیجار - دیواندره	۵۲	۴۵	۹۰۰
۹	بهسازی راه اصلی بیجار - زنجان	۵۲	۳۷	۷۴۰
۹	بهسازی و آسفالت راه های روستایی استان (۱۰۰۰ کیلومتر)	۶۰۲۹	۳۱۷۹	۲۵۰۰
۱۰	احداث راه آهن همدان - سنندج	۱۵۰		۷۰۰۰
۱۱	تکمیل فرودگاه سقز			۱۰۰۰
۱۲	صدور مجوز و مطالعه اتصال راه آهن شمالغرب به جنوب از طریق استان کردستان			
	جمع کل			۲۲۴۳۰

- تسریع در ساخت ساختمان دیتا سنتر استان و تجهیز آن جهت اتصال به شبکه ملی اطلاعات (با توجه به تملک زمین در استان از طرف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)
- تقویت پوشش آنتن دهی اپراتورها خصوصا همراه اول در مناطق صعب العبور و کوهستانی استان به ویژه بخش سارال شهرستان دیواندره و اورامان شهرستان سروآباد
- تسریع در پیاده سازی طرح FttX شهری شهرستان سنندج به عنوان پایلوت در استان کردستان
- تسریع در پروژه نور ۲ و اجرای ۶۶۳ کیلومتر فیبر نوری بین شهری جهت تکمیل زیر ساخت های ارتباطی داخل استان

۲-۱-۵ زیر ساخت انرژی برق

- از مهمترین نیازهای استان کردستان در بخش مصرف انرژی برق می توان به ایجاد تاسیسات مورد نیاز به منظور تامین برق مصرفی طرح های بزرگ کشاورزی که اثرات عمده ای بر اشتغال و رشد ارزش افزوده استان دارند اشاره کرد که از جمله آنها می توان به موارد زیر اشاره کرد:
- توسعه شبکه های فوق توزیع و توزیع (۶۳ کیلو ولت و ۲۰ کیلو ولت) در منطقه غرب استان به ویژه در منطقه اورامانات به منظور تامین طرح های بزرگ کشاورزی حداقل به میزان ۱۰۰۰۰ هکتار باغ با نیاز اعتباری معادل ۵۰۰ میلیارد ریال.
 - توسعه شبکه های توزیع (۲۰ کیلو ولت) در کلیه نقاط استان به منظور تامین برق ۵۰۰۰ چاه آب کشاورزی به عنوان خطوط نفوذی برق با نیاز اعتباری معادل ۲۰۰ میلیارد ریال .
 - در بخش تولید انرژی برق استان کردستان به دلیل عدم برخورداری از برخی زیر ساخت های سخت افزاری و نرم افزاری نتوانسته است نقش لازم را در فرایند سرمایه گذاری و تولید برق کشور ایجاد نماید که می توان به موارد زیر اشاره کرد:
 - عدم وجود شبکه انتقال برق ۴۰۰ کیلو ولت، امکان سرمایه گذاری در ایجاد نیروگاه های بزرگ برق را به دلیل عدم امکان انتقال برق تولیدی محدود می سازد. براین اساس ارتباط شبکه انتقال ۴۰۰ کیلو ولت شمال غربی و جنوب غربی کشور از طریق استان کردستان امری ضروری است که می تواند امکان انتقال برق تولیدی را به مراکز مصرف و ترانزیت انرژی بین شمال و جنوب کشور را فراهم آورد.

➤ تسهیل در امر سرمایه گذاری متقاضیان احداث نیروگاه های تولید پراکنده از جمله DG ها، CHP ها و نیروگاه های تجدید پذیر خورشیدی و بادی، با توجه به ظرفیت های بالقوه استان.

۳-۱-۵ زیر ساخت استحصال و تولید آب

متوسط درازمدت بارندگی سالانه کشور حدود ۲۴۳ میلی متر می باشد که کمتر از یک سوم میانگین بارش جهانی است. این میزان در استان کردستان ۴۶۰ میلی متر می باشد که حدود دو برابر میانگین کشوری است که با احتساب تبخیر و تعرق در حدود ۶ میلیارد متر مکعب از روان آب های سطحی (۶ درصد روان آب های کشور) را در خود جای داده است و با این توصیف یکی از استان های تولیدکننده آب کشور به شمار می رود.

هم اکنون در سطح استان کردستان ۱۰ سد در حال بهره برداری، ۸ سد در حال اجرا و ۱۷ سد در حال مطالعه وجود دارد. تسریع در اتمام ساختمان سد های در دست اجرا و انتقال آنها به مبادی مصرف موجب رشد بخش های اقتصادی استان شده و همچنین در تامین آب دیگر نقاط کشور نیز سهم بسزایی خواهد داشت. از مهمترین پروژه های این بخش که با تامین اعتبار مورد نیاز تا پایان سال ۱۳۹۶ به اتمام خواهند رسید می توان به موارد زیر اشاره کرد.

جدول ۲-۵ پروژه های اولویت دار بخش آب استان کردستان

ردیف	عنوان طرح	اعتبار مورد نیاز برای اتمام طرح (میلیارد ریال)	توضیحات
۱	تکمیل ساختمان سد سیازاخ	۶۵۰	در صورت تامین اعتبار مورد نیاز سد به بهره برداری خواهد رسید
۲	تکمیل ساختمان سد چراغ ویس	۳۵۰	در صورت تامین اعتبار مورد نیاز سد به بهره برداری خواهد رسید
۳	آبرسانی به شهر بانه و احداث تصفیه خانه	۴۰۰	تامین آب شرب دراز مدت شهرستان بانه
۴	آبرسانی به شهر سقز از سد چراغ ویس	۲۰۰	تامین آب شرب دراز مدت شهرستان سقز
۵	ساماندهی فاضلاب روستاهای حاشیه سدهای قشلاق و بانه و دریاچه زریوار مریوان	۱۰۰۰	به تعداد ۶۱ روستا
۶	آبرسانی به روستاهای غیر تحت پوشش و فاقد آب شرب بهداشتی استان	۱۶۴۰	به تعداد ۷۰۰ روستا
۷	تکمیل پروژه های نیمه تمام آبرسانی روستایی استان	۱۳۹۰	-
۸	رفع آلودگی آب شرب روستاهای استان در کوتاه مدت	۵۸	آلودگی آب ۵۷ روستا به فلزات سنگین
۹	رفع آلودگی آب شرب روستاهای استان به صورت دائمی	۲۵۰	آلودگی آب ۵۷ روستا به فلزات سنگین
۱۰	ایجاد ردیف ملی نگهداری تاسیسات آب و فاضلاب روستایی		کل کشور
۱۱	آبرسانی به شهر مریوان از سد گاران		اخذ مجوز ماده ۲۳ و ردیف اعتباری در بودجه سال ۱۳۹۷
۱۲	آبرسانی به شهر کامیاران از سد گاوشان		اخذ مجوز ماده ۲۳ و ردیف اعتباری در بودجه سال ۱۳۹۷
۱۳	آبرسانی به شهر بیجار از سد سیازاخ		اخذ مجوز ماده ۲۳ و ردیف اعتباری در بودجه سال ۱۳۹۷

۱۴	آبرسانی به شهر قروه و دهگلان از سد قوچم	اخذ مجوز ماده ۲۳ و ردیف اعتباری در بودجه سال ۱۳۹۷
۱۵	احداث ساختمان سد و شبکه آبیاری و زهکشی شیخ بشارت و آبرسانی به شهر حسن آباد یاسوکند	اخذ مجوز ماده ۲۳
جمع کل		۵۹۳۸

جدول ۳-۵ اهداف و اعتبارات مورد نیاز طرح های بلند مدت تامین آب ۱۴۲۰

ردیف	نام شهر	محل تامین آب	اهداف طرح (تامین آب مورد نیاز براساس میلیون متر مکعب در سال)	اعتبار مورد نیاز (میلیارد ریال)
۱	سنندج	سد قشلاق	۵۷,۰۷۶	۱۰۰۰
۲	شوشیه	سد آزاد	۰,۴۵۸	۱۰۰
۳	سقز	سد چراغ ویس	۲۳,۳۸	۶۵۰
۴	صاحب	آبهای زیر زمینی	۰,۸۰۶	۶۰
۵	بانه	سد بانه و سد عباس آباد	۱۵,۹۷	۷۵۰
۶	بوئین	سد عباس آباد	۰,۴۵۶	
۷	کانی سور		۰,۴۵۶	
۸	آرموده		۰,۵۴۸	
۹	قروه	سد قوچم	۹,۶	۹۶۰
۱۰	دزج		۰,۸۰۸	
۱۱	دلبران		۱,۱۱	
۱۲	سریش آباد		۰,۹۵	
۱۳	دهگلان		۳,۳۱	
۱۴	بلبان آباد		۰,۹۱۳	
۱۵	بیجار	سد سیازاخ	۶,۴	۱۳۰۰
۱۶	بابارشانی		۰,۱۸۴	۲۰
۱۷	دیواندره		۳,۸۹	۲۰۵
۱۸	زربینه		۰,۴۳۷	
۱۹	کامیاران	سد گاوشان	۷,۳	۳۵۰
۲۰	موجش	آبهای زیر زمینی	۱,۷	۲۰
۲۱	مریوان	سد گاران	۱۶,۶	۶۷۰
۲۲	سروآباد	سد آزاد	۰,۷۳	۴۰۰
۲۳	کانی دینار	سد گاران	۱,۱۸	۲۰۰
۲۴	حسن آباد یاسوکند	سد شیخ بشارت	۰,۴۹۸	۱۲۰
۲۵	اورامان	آب زیر زمینی	۰,۳۴۲	۱۰۰
جمع			۱۵۵,۱	۶۹۰۵

جدول ۴-۵ افزایش ظرفیت تاسیسات موجود فاضلاب برای تامین خدمات در افق ۱۴۲۰

ردیف	شهر	طول شبکه و خط انتقال مورد نیاز (کیلومتر)	هزینه شبکه و خطوط انتقال تا افق ۱۴۲۰ (میلیارد ریال)	هزینه ارتقاء تصفیه خانه فاضلاب (میلیارد ریال)	جمع کل هزینه (میلیارد ریال)
۱	بانه	۸۴,۴۶	۲۱۱,۱۵	۴۰۰	۶۱۱,۱۵
۲	بیجار	۳۵,۳۲	۸۸,۲۹	۲۰۰	۲۸۸,۲۹
۳	دهگلان	۱۵,۵۵	۳۸,۸۶	۰	۳۸,۸۶
۴	دیواندره	۲۱,۴۵	۵۳,۶۳	۱۰۰	۱۵۳,۶۳
۵	سروآباد	۳,۶۷	۹,۱۸	۳۰۰	۳۰۹,۱۸
۶	سروش آباد	۴,۴۷	۱۱,۱۸	۱۰۰	۱۱۱,۱۸
۷	سقز	۱۶۶,۳۳	۴۱۵,۸۱	۳۰۰	۷۱۵,۸۱
۸	سنندج	۳۱۷,۳۷	۷۹۳,۴۳	۳۰۰	۱۰۹۳,۴۳
۹	قروه	۵۰,۶۴	۱۲۶,۵۹	۳۰۰	۴۲۶,۵۹
۱۰	کامیاران	۳۵,۳۴	۸۸,۳۵	۱۰۰	۱۸۸,۳۵
۱۱	مریوان	۷۶,۱۶	۱۹۰,۳۹	۲۰۰	۳۹۰,۳۹
۱۲	یاسوکند	۲,۸۶	۷,۱۴	۱۰۰	۱۰۷,۱۴
جمع		۸۱۳,۶۲	۲۰۴۳	۲۴۰۰	۴۴۳۴

جدول ۵-۵ ایجاد تاسیسات فاضلاب در شهرهای فاقد تاسیسات در افق ۱۴۲۰

ردیف	شهر	طول شبکه و خط انتقال مورد نیاز (کیلومتر)	هزینه شبکه و خطوط انتقال تا افق ۱۴۲۰ (میلیارد ریال)	هزینه ارتقاء تصفیه خانه فاضلاب (میلیارد ریال)	جمع کل هزینه (میلیارد ریال)
۱	دلبران	۱۸,۵	۴۶,۲۵	۱۵۰	۱۹۶,۳
۲	دزج	۱۳,۵	۳۳,۷۵	۱۰۰	۱۳۳,۸
۳	بلبان آباد	۱۵	۳۷,۵	۱۱۵	۱۵۲,۵
۴	موچش	۷	۱۷,۵	۲۰۰	۲۱۷,۵
۵	بابارشانی	۸	۲۰	۴۰	۶۰
۶	زرینه	۱۰	۲۵	۶۰	۸۵
۷	صاحب	۱۳,۸	۳۴,۵	۱۲	۴۶,۵
۸	بوئین	۱۲	۳۰	۸۵	۱۱۵
۹	آرموده	۱۱	۲۷,۵۰	۸۵	۱۱۲,۵
۱۰	کانی سور	۹,۷	۲۴,۲۵	۸۵	۱۰۹,۳
۱۱	شویشه	۱۲	۳۰	۸۰	۱۱۰
۱۲	کانی دینار	۳۰	۷۵	۱۶۰	۲۳۵

۱۳	اورامان	۱۰	۲۵	۱۰۰	۱۲۵
جمع	۱۷۰,۵	۴۲۶,۲۵	۱۲۷۲	۱۶۹۸,۴	

طرح ایجاد تاسیسات فاضلاب در ۱۳ شهر فاقد تاسیسات فاضلاب شامل شهرهای: دلبان، دزج، بلبان آباد، موچش،

بابارشانی، زرینه، صاحب، بوبین، آرموده، کانی سور، شویشه، کانی دینار، اورامان)

ج- افزایش ظرفیت تاسیسات آب و فاضلاب در قالب اصلاح انجام موافقت نامه های ایجاد تاسیسات فاضلاب

شهرهای سنندج، سقز، بانه، مریوان و آبرسانی به شهر سنندج براساس جداول شماره (۴) و (۵)

جدول ۵-۶ ایجاد تاسیسات آب نواحی منفصل شهری استان

جدول ایجاد تاسیسات آب نواحی منفصل شهری استان					
شهر	شهر / نواحی منفصل شهری	ایجاد تاسیسات			
		طول شبکه و خط انتقال (کیلومتر)	حجم مخزن مورد نیاز (متر مکعب)	حفر چاه (حلقه)	ساخت ایستگاه پمپاژ (واحد)
قروه	قلعه	۲۵	۰	۴	-
سقز	قوخی- تازه آباد و پنج ناحیه الحاقی	۸۰	۵۰۰۰	-	-
بانه	نواحی حاشیه شهر: مولوی- احمدآباد- به روزکن- کوپچ- ضلع جنوبی جاده سردشت- زمینهای قاسمی- عثمان آباد- شهرک لاله- پایین دست منازل کمیته امداد- زمینهای شمسی- شهرک روحانیت	۷۰	۵۰۰۰	۳	-
سنندج	ننله	۲۰	۲۰۰۰	-	-
	نایسر	۸۰	۵۰۰۰	-	۱
	حسن آباد	۲۰	۵۰۰۰	۲	۱
	آساوله	۱۸	۲۰۰۰	-	-
	گریزه	۹	۱۰۰۰	-	-
	کمربندی بهشت محمدی	۱۰	۵۰۰۰	-	-
مریوان	نواحی حاشیه شهر: تازه آباد- مسیر جاده ایران خودرو- ضلع شرقی پادگان- ادامه بهاران- محله سردوشی ها- بیسارانی- بلوار بطرف دریاچه- روستای موسک- شهرک زیبا- شهرک کوثر- کانی چنار- روستای بیله- تپه موسک	۱۲۰	۵۰۰۰	۵	۰
جمع		۴۵۲	۳۵۰۰۰	۱۴	۲
					۱۳۱۵

جدول ۷-۵ هزینه ایجاد تاسیسات فاضلاب نواحی منفصل شهری استان

جدول هزینه ایجاد تاسیسات فاضلاب نواحی منفصل شهری استان				
شهر	شهر/نواحی منفصل شهری	ایجاد تاسیسات		جمع کل هزینه (میلیارد ریال)
		طول شبکه و خط انتقال (کیلومتر)	تصفیه خانه (واحد)	
قروه	نواحی منفصل: قلعه	۴۲	استفاده از تصفیه خانه قروه	۱۲۶
سقز	نواحی منفصل: قوخ- تازه آباد و پنج ناحیه الحاقی	۷۰	استفاده از تصفیه خانه سقز	۲۱۰
بانه	نواحی حاشیه شهری: مولوی- احمدآباد- به روزکن- کویچ- ضلع جنوبی جاده سردشت- زمینهای قاسمی- عثمان آباد- شهرک لاله- پایین دست منازل کمیته امداد- زمینهای شمس- شهرک روحانیت	۷۰	استفاده از تصفیه خانه بانه	۲۱۰
مریوان	نواحی حاشیه شهری: تازه آباد- مسیر جاده ایران خودرو- ضلع شرقی پادگان- ادامه بهاران- محله سردوشی ها- بیسارانی- بلوار بطرف دریاچه- روستای موسک- شهرک زیبا- شهرک کوثر- کانی چنار- روستای بیله- تپه موسک	۱۲۰	استفاده از تصفیه خانه فاضلاب مریوان (احداث مدول دوم)	۵۱۲
سنندج	ننله	۲۰	استفاده از تصفیه خانه فاضلاب سنندج	۶۵۱
	نایسر	۱۱۰		
	حسن آباد	۴۰		
	آساوله	۲۸		
	گریزه	۹		
	کمربندی بهشت محمدی	۱۰		
جمع		۳۹۸,۴		۱۷۰۹

۲-۵ پروژه های اجرایی و مطالعاتی بخش آب و فاضلاب شهری

۵۸۷- کیلومتر شبکه های فاضلاب و ۴۹۲ کیلومتر شبکه توزیع آب به دلیل فرسودگی نیازمند اصلاح می باشد که شرح آنها در جدول شماره (۳) آمده است.

جدول ۵-۸ پروژه های اجرایی و مطالعاتی بخش آب و فاضلاب شهری

عنوان پروژه	تعداد پروژه	اهداف پروژه
آب شرب	اصلاح شبکه آب	۱۲ پروژه در ۱۲ شهر
	توسعه شبکه آب	۲۵ پروژه در ۲۵ شهر
	آبرسانی میان	۲۱ پروژه در ۲۱ شهر
	آبرسانی بلند مدت	۲ پروژه در ۲ شهر
	تامین آب اضطراری	۹ پروژه در ۸ شهر
	طرح های در دست مطالعه	۱۶ پروژه در ۲۵ شهر
فاضلاب	اصلاح شبکه جمع آوری فاضلاب	۱۲ پروژه در ۱۲ شهر
	احداث شبکه جمع آوری و خطوط انتقال فاضلاب	۲۵ پروژه در ۲۵ شهر
	تصفیه خانه های فاضلاب	۱۰ پروژه در ۱۰ شهر
	طرح های در دست مطالعه	۲۸ پروژه در ۲۵ شهر

ردیف	شهر	موضوع پیمان
۱	سنندج	خطوط اصلی و تصفیه خانه فاضلاب
۲	سنندج	شبکه جمع آوری فاضلاب شمال سنندج
۳	سنندج	اصلاح و بازسازی و توسعه شبکه و خطوط انتقال آب شرب
۴	سقز	بازنگری مرحله اول و مرحله دوم بهینه سازی شبکه و تکمیل مطالعات کاهش آب بحساب نیامده
۵	سقز	مطالعه تکمیلی شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۶	مریوان	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۷	مریوان	بهینه سازی شبکه آب
۸	مریوان	جمع آوری فاضلاب روستاهای اطراف دریاچه
۹	بیجار	ارتقاء و بهنگام نمودن فرآیند تصفیه خانه فاضلاب
۱۰	بیجار	بهینه سازی شبکه توزیع آب
۱۱	بانه	خطوط اصلی و تصفیه خانه فاضلاب
۱۲	کامیاران	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۱۳	کامیاران	بهینه سازی شبکه آب
۱۴	دیواندره	بازنگری مرحله اول و مرحله دوم شبکه توزیع آب دیواندره
۱۵	دیواندره	تامین آب بلند مدت دیواندره
۱۶	دیواندره	بازنگری مرحله اول و دوم تصفیه خانه فاضلاب
۱۷	دهگلان	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۱۸	سروآباد	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۱۹	حسن آباد یاسوکند	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۲۰	حسن آباد یاسوکند	تامین آب دراز مدت
۲۱	موچش	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۲۲	زرینه	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۲۳	صاحب	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۲۴	دزج	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب

ردیف	شهر	موضوع پیمان
۲۵	شوشیه	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب
۲۶	آرموده	شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب آرموده، بوئین و کانی سور
۲۷	بابارشانی	مطالعات مرحله اول و دوم شبکه جمع آوری، انتقال و تصفیه خانه فاضلاب
۲۸	بلبان آباد	مطالعات مرحله اول و دوم شبکه جمع آوری، انتقال و تصفیه خانه فاضلاب
۲۹	کانی دینار	مطالعات مرحله اول و دوم شبکه جمع آوری، انتقال و تصفیه خانه فاضلاب
۳۰	اورامان	مطالعات مراحل اول و دوم شبکه جمع آوری، انتقال و تصفیه خانه فاضلاب شهر
۳۱	دلبران	مطالعات مراحل اول و دوم شبکه جمع آوری، انتقال و تصفیه خانه فاضلاب
۳۲	سنندج	مطالعات شبکه جمع آوری، خطوط انتقال نواحی منفصل شهر و بازنگری تصفیه خانه فاضلاب
۳۳	مریوان	بازنگری مطالعات طراحی و ارتقا ظرفیت تصفیه خانه فاضلاب مریوان
۳۴	سنندج	مقاوم سازی پل توحید و بازنگری کانال زیر پل
۳۵	سنندج	مطالعات تکمیلی تصفیه خانه فاضلاب- خطوط انتقال و شبکه فاضلاب نواحی منفصل
۳۶	دلبران	طرح حذف آرسنیک از منابع آب شرب شهر
۳۷	زیرینه	طرح حذف آرسنیک از منابع آب شرب شهر
۳۸	کانی سور	طرح حذف آرسنیک از منابع آب شرب شهر
۳۹	سنندج	مطالعات طرح خط انتقال آب از سد قشلاق تا تصفیه خانه آب
۴۰	سنندج	مطالعات برون سپاری و کاهش هدر رفت آب شهر سنندج
۴۱	سنندج	تهیه بانک GIS در تاسیسات آب شهر سنندج پدافند غیر عامل
۴۲	سنندج	پدافند غیر عامل در تاسیسات شهر سنندج
۴۳	دیواندره	پدافند غیر عامل در تاسیسات شهر دیواندره
۴۴	سقز	طرح بازنگری مطالعات مراحل اول و دوم شبکه و خطوط انتقال فاضلاب و تصفیه خانه

۳-۵ نواحی منفصل در شهرهای استان

با تصویب نواحی منفصل شهری در پنج شهر استان ، تامین نیازهای آب شرب و تصفیه فاضلاب در این مناطق تبدیل به یک مسئله جدی شده و در کنار آن موضوع حفظ محیط زیست و آلودگی و... نیز از دیگر دغدغه های اصلی ساکنین این نواحی می باشد. به عنوان نمونه دامنه حاشیه نشینی در سنندج به حدی است که این شهر از نظر بانک جهانی نیز شرایط دریافت کمک جهت ساماندهی بافت حاشیه ای خود را دارد. در جداول شماره (۷) و (۸) پروژه های مورد نیاز نواحی منفصل شهرهای استان آمده است.

جدول ۱۰-۵ پروژه ایجاد تاسیسات آب نواحی منفصل شهرهای استان کردستان

جدول ایجاد تاسیسات آب نواحی منفصل شهری استان					
شهر	شهر / نواحی منفصل شهری	ایجاد تاسیسات			ساخت ایستگاه پمپاژ (واحد)
		طول شبکه و خط انتقال (کیلومتر)	حجم مخزن مورد نیاز (متر مکعب)	حفر چاه (حلقه)	
قروه	قلعه	۲۵	۰	۴	-
سقز	قوخ- تازه آبادو پنج ناحیه الحاقی	۸۰	۵۰۰۰	-	-
بانه	نواحی حاشیه شهر: مولوی-احمدآباد-به روزکن-کوچ-ضلع جنوبی جاده سردشت-زمینهای قاسمی-عثمان آباد-شهرک لاله-پایین دست منازل کمیته امداد-زمینهای شمسی-شهرک روحانیت	۷۰	۵۰۰۰	۳	-
سنندج	ننله	۲۰	۲۰۰۰	-	-
	نایسر	۸۰	۵۰۰۰	-	۱
	حسن آباد	۲۰	۵۰۰۰	۲	۱
	آساوله	۱۸	۲۰۰۰	-	-
	گریزه	۹	۱۰۰۰	-	-
	کمربندی بهشت محمدی	۱۰	۵۰۰۰	-	-
مریوان	نواحی حاشیه شهری: تازه آباد-مسیر جاده ایران خودرو-ضلع شرقی پادگان-ادامه بهاران-محله سردوشی ها-بیسارانی-بلوار بطرف دریاچه-روستای موسک-شهرک زیبا-شهرک کوثر-کانی چنار-روستای بيله-تپه موسک	۱۲۰	۵۰۰۰	۵	۰
جمع		۴۵۲	۳۵۰۰۰	۱۴	۲

جدول ۱۱-۵ پروژه ایجاد تاسیسات فاضلاب نواحی منفصل شهرهای استان کردستان

جدول پروژه ایجاد تاسیسات فاضلاب نواحی منفصل شهرهای استان کردستان			
شهر	شهر/نواحی منفصل شهری	ایجاد تأسیسات	
		طول شبکه و خط انتقال (کیلومتر)	تصفیه خانه (واحد)
قروه	نواحی منفصل: قلعه	۴۲	استفاده از تصفیه خانه قروه
سقز	نواحی منفصل: قوخ- تازه آباد و پنج ناحیه الحاقی	۷۰	استفاده از تصفیه خانه سقز
بانه	نواحی حاشیه شهری: مولوی-احمدآباد-به روژکن-کوچ-ضلع جنوبی جاده سردشت-زمینهای قاسمی-عثمان آباد-شهرک لاله-پایین دست منازل کمیته امداد-زمینهای شمسی-شهرک روحانیت	۷۰	استفاده از تصفیه خانه بانه
مریوان	نواحی حاشیه شهری: تازه آباد-مسیر جاده ایران خودرو-ضلع شرقی پادگان-ادامه بهاران-محله سردوشی ها-بیسارانی-بلوار بطرف دریاچه-روستای موسک-شهرک زیبا-شهرک کوثر-کانی چنار-روستای بیله-تپه موسک	۱۲۰	استفاده از تصفیه خانه فاضلاب مریوان (احداث مدول دوم)
سنندج	ننله	۲۰	استفاده از تصفیه خانه فاضلاب سنندج
	نایسر	۱۱۰	
	حسن آباد	۴۰	
	آساوله	۲۸	
	گریزه	۹	
	کمربندی بهشت محمدی	۱۰	
جمع		۳۹۸،۴	

۱/۲- آب شرب و دفع فاضلاب در مناطق روستایی

۱/۱-۲- آب شرب روستایی

۶۸۹- روستای استان با جمعیتی در حدود ۳۱/۳ هزار نفر پوشش آب شرب بهداشتی هستند.

- شاخص بهره مندی روستاهای بالای ۲۰ خانوار استان از آب آشامیدنی ۶۴ درصد بوده و شهرستان سنندج به عنوان مرکز استان با ۴۴ درصد کمترین سهم را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱۲-۵ شاخص های بهرمندی روستاهای بالای ۲۰ خانوار استان از آب آشامیدنی

شرح	بانه	بیجار	دیواندره	سروآباد	سقز	سنندج	قروه	دهگلان	کامیاران	مریوان	استان
درصد بهرمندی روستاهای بالای ۲۰ خانوار	۷۹	۶۱	۵۹	۷۸	۶۶	۴۴	۵۴	۷۸	۵۵	۷۶	۶۴

-عدم کفاف اعتبارات عمرانی توسعه و بازسازی جهت تعمیر و نگهداری تأسیسات آبرسانی روستاهای تحت پوشش که منجر به استهلاک متوسط ۳۴ درصدی تأسیسات و اتلاف ۳۰ درصدی آب تولیدی گردیده؛ از جمله دلایل مسئله میتوان به موارد زیر اشاره کرد:

- الف-بالا بودن قیمت تمام شده هر متر مکعب آب شرب روستایی (حدود ۱۴۰۰ تومان) نسبت به قیمت فروش (۲۵۰ تومانی) آن توسط شرکت آب و فاضلاب روستایی (عدم پوشش هزینه با استفاده از درآمد)
- ب-عدم پرداخت حق آب (قبوض آب) توسط تعداد زیادی از مشترکین به دلیل شرایط محرومیت در روستاها
- ج-استفاده از آب برای مصارف غیر شرب (کشاورزی و ساخت و ساز و ...) توسط برخی از مشترکین در مناطق روستایی و در نتیجه بالا بودن مصرف آب در این مناطق.

-مهمترین اهداف در خصوص تأمین آب شرب بهداشتی در مناطق روستایی عبارتند از :

- الف -ضرورت رعایت استانداردهای کیفی در اجرای پروژه ها و خدمات آبرسانی و همچنین ضرورت مرمت، بازسازی و توسعه شبکه ها و تأسیسات آب آشامیدنی از محل سدهای اجرا شده و یا در دست اجرای استان
- ب- دسترسی و بهره مندی ۸۱/۴ درصدی جمعیت روستاهای بالای ۲۰ خانوار استان از آب آشامیدنی سالم و بهداشتی در پایان برنامه ششم توسعه

- ج- با توجه به تغییر اقلیم در منطقه و عدم تکافوی منابع آبی چاه ها و چشمه ها برای تأمین آب شرب مناطق روستایی استان و با هدف انجام مجموعه اقدامات پیشگیرانه از بروز بحران در این زمینه، انجام مطالعات تأمین آب شرب ۶۷۹ روستا از محل ۱۰ سد استان بر اساس جدول ذیل (جدول شماره ۱۰) ضروری می باشد.

جدول ۱۳-۵ مطالعات تأمین آب شرب روستاهای استان کردستان از طریق سدها

نام	نام شهرستان	تعداد روستای بهره مند
عباس آباد	بانه	۱۰۰
چراغ ویسی	سقز	۵۹
زیویه	کامیاران	۱۸
سامانه انتقال از سیا زاخ به بیجار	بیجار	۸۹
	دیواندره	۳۱
شیخ بشارت	بیجار	۴۲
آزاد	سنندج	۵۵
	سروآباد	۱۹
	دهگلان	۸
قوچم	دهگلان	۳۰
سامانه انتقال از سد آزاد به سد قوچم	سروآباد	۱۹
سامانه انتقال از سد آزاد به سد قوچم	سنندج، دهگلان و قروه	۳۵
سامانه انتقال از سد ژاوه به دشت قروه و دهگلان	سنندج، دهگلان و کامیاران	۶۰
گاران	مریوان	۱۳۳
جمع		۶۷۹

۱-۲-۲-۲-فاضلاب روستایی

۱۶۸۳ روستای استان (۹۹/۳ درصد کل روستاهای استان) با ۱۲۷ هزار خانوار جمعیت فاقد تأسیسات دفع فاضلاب می باشند که در جدول ذیل به تفکیک شهرستان های استان آمده است:

جدول ۱۴-۵ آمار تعداد روستاهای فاقد تأسیسات دفع فاضلاب استان به تفکیک شهرستان

شرح	بانه	بیجار	دیواندره	سروآباد	سقز	سنندج	قروه	دهگلان	کامیاران	مریوان	استان
تعداد روستا	۱۸۷	۲۳۸	۱۷۲	۷۶	۲۷۴	۲۰۱	۱۳۳	۱۰۸	۱۵۱	۱۴۳	۱۶۸۳
تعداد خانوار	۸۹۹۷	۱۱۱۵۷	۱۱۸۲۲	۱۲۲۶۳	۱۶۲۲۱	۲۰۳۵۴	۱۳۷۲۷	۹۹۵۱	۱۲۳۷۳	۹۵۵۱	۱۲۶۴۱۶

۴-۵ حمایت های تسهیلاتی از طرح های سرمایه گذاری پیشران:

۱-۴-۵ طرح های بخش کشاورزی:

- تأمین و تخصیص ۱۲۳۸ میلیارد ریال تسهیلات بانکی از محل صندوق توسعه ملی برای اجرای ۴ طرح گاوداری شیری صنعتی و بزرگ استان دارای مجوز بوده و به منظور افزایش سالیانه ۷۸۶ تن گوشت قرمز، ۷۸۰۸۰ تن شیر خام و ۱۷۸۷ رأس تلیسه مازاد به تولیدات دامی استان و اشتغالزایی ۳۱۲ نفر آماده اجرا می باشد.
- تأمین و تخصیص ۱۳۱۹ میلیارد ریال تسهیلات بانکی از محل صندوق توسعه ملی برای اجرای ۴۲ طرح صنایع تبدیلی و تکمیلی دارای مجوز و آماده اجرا از صندوق توسعه ملی برای اشتغال ۶۰۰ نفر و افزایش ظرفیت فرآوری مواد خام تولیدی استان (براساس لیست پیوست).
- تأمین و تخصیص ۳۵۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی برای احداث مزارع تولیدی توسط نظام بانکی به منظور افزایش سالیانه حداقل ۱۱۲۰ تن گوشت ماهی و اشتغالزایی ۲۸۰ نفر به صورت مستقیم و ۸۴۰ نفر به صورت غیر مستقیم.
- تأمین و تخصیص ۳۷۵ میلیارد ریال اعتبار هزینه استمهال تسهیلات بانکی سررسید شده کشاورزان خسارت دیده سنوات ۹۳ و ۹۴ مطابق قوانین بودجه سنواتی سالهای یاد شده بمنظور امکان توانایی ادامه شغل کشاورزی.
- تأمین و تخصیص ۸۲۵ میلیارد ریال اعتبار هزینه استمهال تسهیلات بانکی سررسید شده کشاورزان خسارت دیده سال جاری مطابق بند "و" تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۵ بمنظور امکان توانایی ادامه شغل کشاورزی.
- تأمین و تخصیص ۹۲۷ میلیارد ریال تسهیلات بانکی توسط نظام بانکی بمنظور افزایش ۲۰۰۰ تن عسل به تولید سالانه استان و ارتقاء باروری محصولات کشاورزی و اشتغالزایی برای ۴۱۷۵ نفر در طول ۵ سال.
- تأمین و تخصیص ۲۸۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی توسط نظام بانکی بمنظور افزایش ۴۰۰۰ تن تولید گوشت سفید ماهی و اشتغالزایی برای ۸۰۰ نفر در طول ۵ سال.
- تأمین و تخصیص ۸۳۸ میلیارد ریال تسهیلات بانکی بمنظور افزایش ۸۷۵ تن تولید گوشت قرمز و ۱۲۲۵۰ تن شیر خام به تولیدات دامی سالیانه استان و ایجاد اشتغال برای ۲۲۵۰ نفر و تثبیت شغل ۲۳۰۰ نفر در طول ۵ سال.
- تأمین و تخصیص ۲۰۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی توسط نظام بانکی به منظور افزایش کمیت و کیفیت گوشت قرمز و شیر خام تولیدی استان و تثبیت شغل ۱۰۰۰ نفر.

۲-۴-۵ طرح های بخش صنعت و معدن و بازرگانی:

- اجرای طرح زنجیره فولاد کردستان از سنگ آهن تا محصول نهایی و تولید ۱/۵ میلیون تن ورق گرم فولادی به عنوان یک طرح ملی با محوریت ایمیدرو و لحاظ نمودن این طرح در طرح جامع تولید ۵۵ میلیون تن فولاد کشور با حجم سرمایه گذاری بالغ بر ۳۶ هزار میلیارد ریال و ایجاد حدود ۳۰۰۰ فرصت شغلی مستقیم.

- پذیرش طرح تولید لاستیک خودرو شرکت گسترش تایر رازی در بانک های سپه، صنعت و معدن و بانکهای دیگر بصورت سندیکایی یا توسط یکی از بانک ها به عنوان بانک عامل و معرفی به صندوق توسعه ملی برای اعطای تسهیلات ارزی و ریالی با حجم سرمایه گذاری ۷۵۹۰ میلیارد ریال و اشتغال زایی مستقیم ۱۱۵۰ نفر.
- پذیرش طرح تولید سیمان خاکستری یک میلیون تنی چلچمه سارال دیواندره در یکی از بانک ها و معرفی به صندوق توسعه ملی با حجم سرمایه گذاری ۴۱۸۰ میلیارد ریال و اشتغال زایی مستقیم ۳۵۰ نفر.
- حل مشکل تامین اعتبار مورد نیاز اجرای طرح نیمه تمام اسب آهنین آریا (تولید کامیونت در بیجار) در بانک صنعت و معدن با حجم سرمایه گذاری ۱۲۰ میلیارد ریال و اشتغال زایی مستقیم ۱۱۰ نفر.
- پذیرش طرح های تولیدی آبانگان لوله بسپار (تولید لوله های OPVC) دهگلان و رازان پلاستیک سقز (تولید فیلم چند لایه) در بانک صنعت و معدن و معرفی به صندوق توسعه ملی با حجم سرمایه گذاری ۱۲۴۵ میلیارد ریال و اشتغال زایی مستقیم ۲۰۰ نفر.
- پرداخت تسهیلات ریالی طرح تولید گندله آهن صبا نور با حجم سرمایه گذاری ۱۰۰۰ میلیارد ریال .
- پرداخت تسهیلات طرح تولید محصولات بتنی بهینه صنعت آژند با تسهیلات بانکی ۲۱۷ میلیارد ریال و ۱۲/۵ میلیون یورو.
- تامین مالی ۲ طرح پتروشیمی با توجه به پتانسیل خط انتقال گاز در استان.
- پرداخت تسهیلات ریالی و ارزی به ۹ طرح ایجاد بخش صنعت توسط صندوق توسعه ملی (طبق لیست پیوست)